

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ

กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา

Factors Influencing the Adequacy of Retirement Funds of State Enterprise Employees

Case Study of Provincial Electricity Authority Area 3 (South) Yala Province

ญาณิกา ตระกูลกำจาย

Yanika Trakunkumjai

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of business Administration

Prince of Songkhla University

2566

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ
กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา

ผู้เขียน นางสาวญาณิกา ตระกูลกำจ่าย

สาขาวิชา บริหารธุรกิจ

.....

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.กลางใจ แสงวิจิตร)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.กลางใจ แสงวิจิตร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ้มอุสันโน)

.....กรรมการ
(ดร.ธนาวุธ แสงภาศนีย์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรญา สุวรรณโณ)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ
กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา

ผู้เขียน นางสาวญาณิกา ตระกูลกำจาย

สาขาวิชา บริหารธุรกิจ

ปีการศึกษา 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และพฤติกรรมการออมสำหรับการเกษียณอายุ ข้อมูลที่ศึกษาได้มาจากการเก็บข้อมูลจากพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา จำนวน 323 คน และใช้ T (T-test) เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการออม โดยมีความถี่ในการออม 1-2 ครั้งต่อเดือน จำนวนเงินออมต่อเดือนอยู่ที่ 3,000 - 5,000 บาทขึ้นไป ระยะเวลาในการออมมากกว่า 5 ปี เลือกการออมในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีสัดส่วนการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน 15-20% ของรายได้ และมีวัตถุประสงค์หลักในการออมเงินเพื่อการเกษียณ ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน รวมถึงความเพียงพอของเงินวัยเกษียณที่แตกต่างกัน มีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมในด้านทัศนคติการออม อัตราผลตอบแทน การยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และการวางแผนการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านอัตราเงินเฟ้อ ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ได้แก่ ด้านอัตราผลตอบแทน และด้านทักษะทางการเงินมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สามารถนำผลที่ได้จากงานวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดอบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรมีนโยบายให้พนักงานเข้าร่วมการสำรวจทักษะทางการเงินเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของระดับทักษะทางการเงิน โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการจัดทำนโยบายเชิงพัฒนาเพื่อส่งเสริมทักษะทางการเงิน

Minor Thesis Title	Factors Influencing the Adequacy of Retirement Funds of State Enterprise Employees Case Study of Provincial Electricity Authority Area 3 (South) Yala Province
Author	Miss Yanika Trakunkumjai
Major Program	Business Administration
Academic Year	2022

ABSTRACT

The research on factors influencing the sufficiency of money in retirement for state enterprise official's provincial electricity authority, region 3 (southern region), Yala province was purposed to study factors influencing the sufficiency of retirement money of PEA officials and retirement savings behavior. The data was obtained from collecting data from 323 officials of the Provincial Electricity Authority, Region 3 (Southern Region), Yala Province, analyzing by T-test, one-way ANOVA, and multiple regression.

The results of the study showed that the sample group had the frequency of saving once or two times a month. The amount of savings per month was approximately 3,000 - 5,000 baht or more, and the period for saving was more than 5 years. Each target group chose savings in the form of provident funds. The average monthly savings ratio was 15-20% of income, and the main objective was for retirement. In terms of personal factors, it was found that gender, age, status, education level, average monthly income, and number of family members had different levels of retirement fund adequacy for PEA employees. There were different perception factors about saving in terms of saving attitude, rate of return, investment risk tolerance, and personal financial planning. Factors influencing the adequacy of retirement money were economic factors, including inflation, interest rates, and socio-economic factors. In addition, saving perception factors such as rate of return and financial skills influenced the sufficiency of retirement money of PEA employees, statistically significant at the 0.05 level. However, the results from the research can be used as basic information for training and knowledge about financial planning in order to be able to apply it in everyday life more efficiently. There should be a policy for employees to participate in financial skill surveys every year to know the development of the level of financial skills. The mentioned information is used to formulate a developmental policy to promote financial skills develop developmental policies to promote financial skills.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.กลางใจ แสงวิจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด เพื่อให้วิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นสำเร็จเรียบร้อย ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ้มอุสันโน และดร.ธนาวุช แสงภาศนีย์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าวิจัย อีกทั้งยังมอบความรู้ และข้อมูลในทิศทางที่ผู้วิจัยยังขาดประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้วิจัยได้เพิ่มพูน ประสบการณ์ทั้งในด้านของความคิด และทัศนคติต่อการศึกษางานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้

ตลอดจนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวก ตลอดการวิจัย และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวนาม ที่มีส่วนช่วยให้การวิจัย ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ประโยชน์อันพึงได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ขอให้เป็นกตเวทิตาต่อผู้เขียน หนังสือและบทความต่างๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยได้เป็นตัวอย่างการศึกษาสำหรับผู้สนใจต่อไป

ญาณิกา ตระกูลกำจาย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
ABSTRACT.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.4 ขอบเขตงานวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 สวัสดิการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กฟภ.).....	7
2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุ.....	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเพียงพอของเงิน.....	18
2.4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม	26
2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การออม.....	31
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม	38
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	48
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา	52
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน.....	60
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	67
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	69
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ข ตารางแสดงการทดสอบเงื่อนไข	95
ภาคผนวก ค ตารางผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ง การคำนวณตัวแปรตาม (อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย).....	105
ภาคผนวก จ เอกสารรับรองโครงการวิจัยโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	106
ประวัติผู้เขียน.....	107

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 บัญชีอัตราเงินเดือนและระดับตำแหน่งแรกบรรจุตามคุณวุฒิของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....	8
ตารางที่ 2.2 ค่าใช้จ่ายวัยเกษียณเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	20
ตารางที่ 2.3 ชุดคำถามแบบสำรวจทักษะทางการเงินปี 2563.....	37
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ.....	54
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้ เกี่ยวกับการออม.....	55
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ความถี่ในการออม.....	57
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม จำนวนเงินออม.....	57
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ระยะเวลาการออม.....	58
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ประเภทการออม/ลงทุน.....	58
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม สัดส่วนของเงินออมต่อเดือน.....	59
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม วัตถุประสงค์หลักในการออมเงิน.....	59
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ของความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....	60
ตารางที่ 4.11 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ.....	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล61	61
ตารางที่ 4.13 แสดงผลการทดสอบค่า F (F-test) ของความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามปัจจัยด้านพฤติกรรมกรออม.....62	62
ตารางที่ 4.14 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้น ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....63	63
ตารางที่ 4.15 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทัศนคติการออม จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....64	64
ตารางที่ 4.16 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านอัตราผลตอบแทน จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....64	64
ตารางที่ 4.17 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทักษะทางการเงิน จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....64	64
ตารางที่ 4.18 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน จำแนกตามความเพียงพอของ เงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....65	65
ตารางที่ 4.19 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล จำแนกตามความเพียงพอของ เงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....65	65
ตารางที่ 4.20 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้น ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมกับความเพียงพอของ เงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....66	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 ผลสำรวจระดับทักษะทางการเงินและสัดส่วนผู้มีเงินออม.....	2
ภาพที่ 2.1 สัดส่วนค่าใช้จ่ายหลังเกษียณโดยประมาณ.....	21
ภาพที่ 2.2 ความสำคัญของการรับรู้.....	32
ภาพที่ 2.3 กระบวนการของการรับรู้.....	32

บทที่ 1

บทนำ

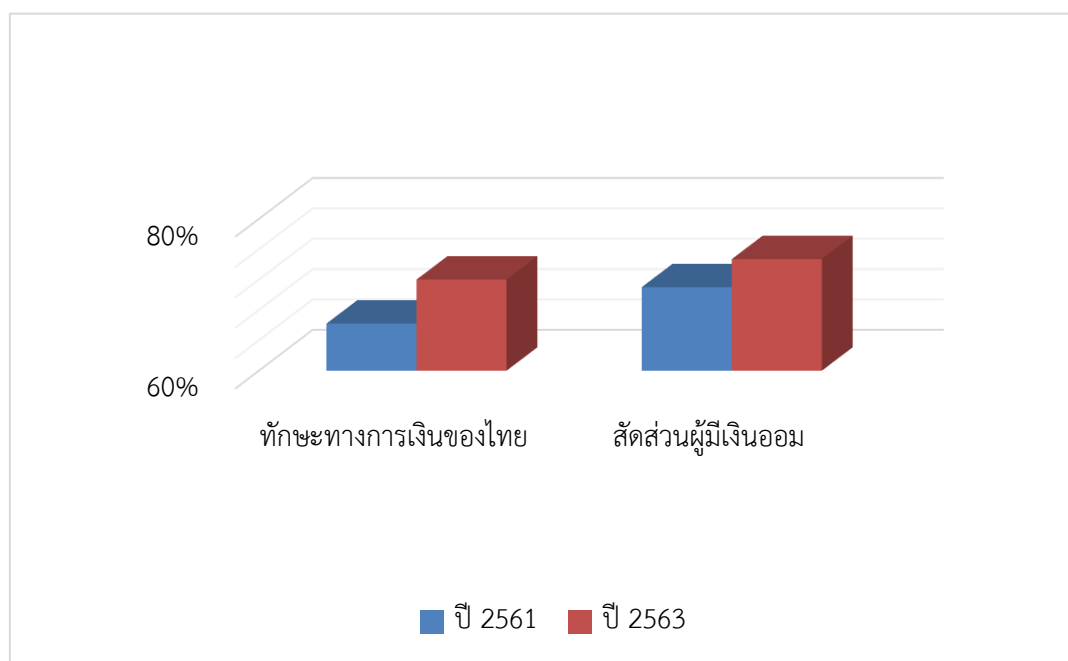
1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในปี พ.ศ.2555 มีประชากรโลกมีจำนวน 7.09 พันล้านคน โดยทวีปเอเชียเป็นภูมิภาคที่มีประชากรร้อยละ 60 ของประชากรโลก ทวีปเอเชียมีประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มากถึง 607 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 57.8 ของผู้สูงอายุทั่วโลก ผู้สูงอายุวัยปลาย (80 ปีขึ้นไป) มีจำนวนมากถึง 72 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 49.1 ของผู้สูงอายุวัยปลายทั่วโลก 146 ล้านคน ปัจจุบันอัตราการเติบโตของจำนวนประชากรโลกมีแนวโน้มลดลง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร ได้แก่ การเกิดหรือภาวะเจริญพันธุ์ การตายและการย้ายถิ่น ซึ่งจากสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2564 พบว่า จำนวนการเกิดของประชากรไทยลดลง 7.20% เมื่อเปรียบเทียบกับจากปีก่อนหน้า และอัตราการเจริญพันธุ์ยังลดลงเช่นกัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

ปัจจุบันประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เนื่องจากมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีมากกว่า 20% ของประชากรทั้งประเทศ และคาดว่าอีก 8 ปีข้างหน้า ในปี 2574 จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super-Aged Society) คือมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินกว่า 28% ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งการสูงวัยของประชากร (Population Ageing) เป็นปรากฏการณ์ทางประชากรที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยสังเกตได้จากสัดส่วนประชากรสูงอายุต่อประชากรรวม หรือค่ามัธยฐานของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการจำนวนการเกิดที่ลดลง และอายุเฉลี่ยของผู้คนยืนยาวขึ้น (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้สูงอายุไทย, 2564) การที่ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น คือ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ลดต่ำลง เนื่องจากจากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ผู้สูงอายุมากกว่า 80% มีเงินไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพในวัยหลังเกษียณ เพราะแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของผู้สูงอายุมาจากการเกื้อหนุนทางการเงินจากบุตร ซึ่งก็มีแนวโน้มลดลงเหลือเพียง 32.2% ในปี 2564 อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากเดิมประเทศไทยเป็นครอบครัวขยาย และเมื่อสูงวัยลูกหลานที่ทำงานก็หาเลี้ยงพ่อแม่สืบต่อกันมา แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปเพราะครอบครัวมีขนาดเล็กลงและแยกไปอยู่กันเป็นพ่อแม่ลูก มีการไปมาหาสู่พ่อแม่เป็นครั้งคราวเท่านั้น (อาภรณ์ ชิวะเกรียงไกร, 2560) ซึ่งปัญหาสำคัญที่ผู้สูงอายุกำลังเผชิญ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ ด้านสุขภาพซึ่งจะรวมทั้งสุขภาพกาย เช่น โรคเรื้อรังต่างๆ การไม่มีหลักประกันสุขภาพ รวมถึงค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ยที่แพงขึ้น และสุขภาพใจ เช่น การวิตกกังวล การเบื่อหน่าย ท้อแท้ น้อยใจ เป็นต้น ประการที่สอง คือ ด้านเศรษฐกิจ เช่น ไม่มีรายได้ประจำ รายได้ไม่เพียงพอ ซึ่งอาจเกิดจาก

ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้นตามอายุที่มากขึ้น หรือเงินเก็บหลังเกษียณไม่เพียงพอจากการมีหนี้สินติดตัว เป็นต้น

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลกระทบต่อภาคบุคคลในวงกว้าง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีทักษะทางการเงินที่ดี เพราะจะเป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลสามารถดูแลตนเองและรองรับการสูงอายุที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้บุคคลมีทักษะทางการเงินที่ดีที่จะช่วยให้บริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการเตรียมความพร้อมให้มีภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดี จึงเป็นอีกหนึ่งบทบาทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญและดำเนินนโยบาย มาโดยตลอดที่ดำเนินการสำรวจทักษะทางการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามพัฒนาการระดับทักษะทางการเงินของประชาชน โดยข้อมูลจากผลสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทยที่สำรวจกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 11,901 คนพบว่า ทักษะทางการเงินของไทยปี 2563 แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีพัฒนาการดีขึ้นอยู่ที่ 71% สูงกว่าการสำรวจครั้งก่อนในปี 2561 ที่ 66.2% และสำหรับการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการออม พบว่าสัดส่วนผู้มีเงินออมในกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น 74.7% ในปี 2563 จาก 72% ในปี 2561

ภาพที่ 1.1 ผลสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับระดับทักษะทางการเงิน และสัดส่วนผู้มีเงินออม ที่มา : รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2563 ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับการสำรวจพฤติกรรมการออมพบว่าสัดส่วนผู้มีเงินออมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.7 ในปี 2563 (จากร้อยละ 72.0 ในปี 2561) และประชาชนมีความตระหนักเรื่องการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน และการออมเพื่อการเกษียณ ซึ่งวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นในการเก็บเงินสำรองมากขึ้น อย่างไรก็ตามมีเพียง

38% ที่มีเงินสำรองอยู่ได้เกิน 3 เดือน แสดงให้เห็นว่ายังมีความจำเป็นต้องส่งเสริมเกี่ยวกับการออมให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ พบว่าแรงจูงใจสำคัญในการออมมาจากการมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่จะต้องใช้จ่ายในอนาคต แต่มีเพียง 19.7% ที่จัดสรรเงินเพื่อออมก่อนนำเงินไปใช้จ่าย จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้เป้าหมายการออมไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการตั้งเป้าหมายการออมเงินและการวางแผนการออมเงินเพื่อการใช้จ่ายยามเกษียณ ควรเริ่มตั้งแต่การเข้าทำงานและเก็บสะสมต่อเนื่องระยะเวลาอย่างน้อย 25 ปี จึงจะมีจำนวนเงินเพียงพอหลังเกษียณ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564) โดยสามารถวางแผนการเงินล่วงหน้าเพื่อให้มีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอได้ตามที่ต้องการ ดังนั้นควรเริ่มวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณให้เร็วที่สุด การตั้งเป้าหมายการเกษียณจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากของชีวิตการทำงาน ซึ่งคนส่วนใหญ่มักมองข้ามปัญหานี้ไปเพราะให้น้ำหนักกับปัจจุบันมากกว่าอนาคต เพราะเมื่อสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทยยังมีอยู่ในระดับจำกัด บุคคลจึงต้องการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมีการเตรียมวางแผนการออม เพื่อให้มีเงินเพียงพอสำหรับใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างมีความสุข รวมทั้งการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนและการออมเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าสู่วัยสูงอายุ การวางแผนทางการเงินทำให้สามารถวางแผนการใช้ชีวิตในอนาคตได้เนื่องจากเราไม่ได้อยู่ในสถานะเดิมตลอดไป เมื่อเห็นถึงประโยชน์ของการวางแผนทางการเงินแล้ว บุคคลจึงควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องวางแผนทางการเงินให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความสุขในการใช้ชีวิตต่อไปในอนาคต (Finwealthbuilder, 2563) เพราะไม่ว่าบุคคลจะประกอบอาชีพใดก็ตาม บุคคลก็ควรจะมีเป้าหมายการเกษียณและมีการวางแผนทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพทั้งสิ้น จะเห็นว่าพนักงานรัฐวิสาหกิจมีฐานเงินเดือนที่สูงกว่าข้าราชการ นอกจากนั้นยังมีโบนัสที่ได้จากผลกำไรของรัฐวิสาหกิจ แต่กรณีบำเหน็จบำนาญ เมื่อทำงานจนถึงเกษียณจะได้รับเงินเพื่อตอบแทนความชอบในการทำงานในอัตราเงินเดือนค่าจ้างสุดท้ายสี่ร้อยวันและเงินสะสมจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ไม่มีบำนาญเหมือนข้าราชการ และเมื่อเกษียณอายุ สวัสดิการต่างๆจะไม่ได้รับสิทธิ์ เช่น ค่ารักษาพยาบาล การศึกษาบุตร ทำให้ต้องใช้เงินที่มีอยู่อย่างจำกัดในการดำเนินชีวิต ซึ่งถ้าไม่วางแผนทางการเงินไว้ล่วงหน้าจะทำให้คุณภาพชีวิตหลังเกษียณลดต่ำลง (Moneyhub, 2559)

ในประเทศไทยรัฐวิสาหกิจเป็นองค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กิจการของรัฐซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้นหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ โดยบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, 2561) รัฐวิสาหกิจของไทยจะอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล บริษัทการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นต้น เนื่องจาก

รัฐวิสาหกิจเป็นองค์กรแสวงผลกำไร พนักงานรัฐวิสาหกิจจึงมีฐานเงินเดือนที่สูงกว่าข้าราชการ เมื่อพิจารณาจากอายุงานและตำแหน่งที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้พนักงานรัฐวิสาหกิจยังมีโอกาสได้รับ โบนัสจากผลประกอบการขององค์กร ในปี 2560 ที่ผ่านมา รัฐวิสาหกิจที่จ่ายโบนัสในอัตราสูง ได้แก่ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) หรือ ทอท. และบริษัท การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) หรือ ปตท. เป็นต้น ซึ่งเรื่องสวัสดิการถือเป็นข้อได้เปรียบของรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลครอบคลุมทั้งตนเอง คู่สมรส และบุตร รวมไปถึงพ่อและแม่ก็ครอบคลุมเช่นกัน (Arisa, 2561) ในส่วนของบำเหน็จบำนาญ เมื่อทำงานจนอายุครบ 60 ปี การเกษียณอายุของพนักงาน รัฐวิสาหกิจจะเป็นเหมือนกับบริษัทเอกชน โดยมีแหล่งเงินออมสำหรับการเกษียณหลักของพนักงาน รัฐวิสาหกิจ คือ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หากทำงานจนถึงเกษียณก็จะได้รับเงินเพื่อตอบแทนความชอบ ในการทำงาน และเงินสะสมจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ แต่จะไม่ได้รับบำนาญเหมือนข้าราชการ ซึ่งก็ อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาหลังเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยจะสรุปเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง เรื่องเงินได้ต่อเดือน ได้แก่ เงินเดือน เงินค่าไฟฟ้า เงินพิเศษ เงินยังชีพ เป็นต้น ซึ่งเงิน เหล่านี้เมื่อรวมกันเป็นหนึ่งก้อนจะเป็นจำนวนที่มากอยู่พอสมควร ทำให้เกิดปัญหาคือ คนส่วนใหญ่ มักจะใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ทำให้ใช้จ่ายเกินตัว ก่อหนี้สินเป็นจำนวนมากจากการขออนุมัติสินเชื่อง่าย ในวงเงินที่สูง เพราะตำแหน่งหน้าที่ที่ดีและฐานเงินเดือนที่สูง ผลที่ตามมาคือ การละเลยการวางแผน ทางการเงิน ส่งผลให้เริ่มวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณช้า ทำให้ต้องเพิ่มเงินออมเพื่อวัยเกษียณ ซึ่งจะกระทบกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันก่อนเกษียณ (ณัฐ เลิศมงคล, 2560) ประเด็นที่สอง เรื่องความรู้ความเข้าใจในการลงทุนของพนักงาน ซึ่งจะพบว่าพนักงานจำนวนมากที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการเลือกรูปแบบการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ทำให้เงินสะสมที่ได้รับหลังการ เกษียณลดลงไปเป็นจำนวนมาก ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายหลังจากเกษียณอายุ ประเด็นที่สาม เรื่องสิทธิรักษาพยาบาลที่ครอบคลุมทุกโรคทุกวิธีการรักษาและยังครอบคลุมบุคคลในครอบครัวของ พนักงานอีกด้วย ดังนั้นปัญหาที่จะเกิดขึ้น คือ การที่บุคคลไม่ต้องสำรองเงินเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล ทำให้บุคคลไม่ได้ตระหนักถึงวางแผนว่าเมื่อเกษียณ สวัสดิการต่างๆที่เคยได้รับจะไม่สามารถใช้สิทธิ์ ได้อีกต่อไป และอาจจะประเมินค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณต่ำเกินไป จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นส่วนหนึ่ง ที่ทำให้พนักงานที่เกษียณอายุเป็นผู้สูงอายุที่มีเงินไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและ ด้วยอายุที่เพิ่มขึ้นก็เพิ่มความเสี่ยงในการเป็นโรคสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งจะมาพร้อมค่ารักษาพยาบาล ที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย (Arisa, 2561)

เนื่องจากปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสูงอายุโดย สมบูรณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ลดต่ำลง เนื่องจากมีเงินไม่เพียงพอสำหรับ การดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณและสิ่งที่ต้องเผชิญ 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านสุขภาพและด้านเศรษฐกิจ

ซึ่งการให้ความสำคัญกับวางแผนการออมเงินสามารถลดความรุนแรงของปัญหาข้างต้นได้ ไม่ว่าจะบุคคล จะประกอบอาชีพใดก็ควรจะมีเป้าหมายการเกษียณและมีการวางแผนทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพทั้งสิ้น อาจเห็นว่าอาชีพรัฐวิสาหกิจมีฐานเงินเดือนที่สูงกว่า สวัสดิการที่ครอบคลุมกว่า แต่เมื่อเกษียณอายุไม่ได้รับบำนาญเหมือนข้าราชการ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาหลังเกษียณ ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไป เนื่องจากมีสวัสดิการที่โดดเด่น จึงสามารถดึงดูดให้คนอยากเข้ามาทำงานในหน่วยงานประเภทนี้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม และพฤติกรรมการออม โดยศึกษากลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา สตูล พัทลุง เพื่อเป็นนโยบายที่ส่งเสริมการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการวางแผนเกษียณและนำไปใช้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมสำหรับการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
3. เพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางนโยบายที่ส่งเสริมความรู้เรื่องการวางแผนทางการเงินสำหรับวัยเกษียณ เพื่อสร้างฐานความรู้ด้านการเงิน และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการออมเงินของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
2. สามารถนำผลที่ได้จากงานวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดอบรมบุคลากรให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา
2. ขอบเขตประชากร พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา
3. ขอบเขตระยะเวลา มีนาคม 2566

4. ขอบเขตพื้นที่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา สตูล พัทลุง

1.5 นิยามศัพท์

ผู้เกษียณอายุ หมายถึง การที่บุคคลถอนตัวออกจากงานประจำที่ทำอยู่ เมื่ออายุครบกำหนดที่หน่วยงานนั้นกำหนดไว้ โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกำหนดอายุให้พนักงานเกษียณเมื่อมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ โดยอ้างอิง ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ่ายเงินเพื่อตอบแทนความชอบในการทำงานให้แก่พนักงานที่เกษียณอายุ พ.ศ. 2562

พนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา หมายถึง พนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่สังกัดภาคใต้ตอนล่าง โดยปฏิบัติงานในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา สตูล พัทลุง

ความเพียงพอของเงินหลังเกษียณ หมายถึง การมีเงินออมเงินสำหรับยามเกษียณที่มากกว่าเงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ โดยคำนวณจาก เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต) ลบด้วยเงินออม (มูลค่าอนาคต) เมื่อนำเงินออมที่มีอยู่ไปลงทุนจะได้รับอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ.2553-2563) สำหรับพอร์ตเสี่ยงปานกลาง ร้อยละ 5.18 อ้างอิงจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในส่วนของเงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต) ทั้งนี้จะกำหนดว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามเพศชายจะมีชีวิตอยู่จนอายุ 73.6 ปี และเพศหญิงจะมีชีวิตอยู่จนถึงอายุ 80.7 ปี โดยอายุที่กำหนดเป็นอายุคาดการณ์เมื่อแรกเกิดของสารประชากร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2565 รวมถึงอ้างอิงอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ.2553-2563) ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.41

เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต) = ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ X 12 เดือน X จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ

เงินออม (มูลค่าอนาคต) = เงินออมปัจจุบัน $\times (1 + \text{อัตราผลตอบแทนสำหรับพอร์ต})^{\text{อายุคาดการณ์แรกเกิด-อายุปัจจุบัน}}$

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 สวัสดิการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเพียงพอกับการเกษียณ
- 2.4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม
- 2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การออม
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 สวัสดิการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)

2.1.1 ลักษณะการประกอบธุรกิจของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ประวัติความเป็นมา

องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้รับการก่อตั้งขึ้นเป็นองค์การเอกเทศตามพระราชกฤษฎีกา ซึ่งให้ไว้เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2497 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2497 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นผู้ควบคุมการบริหารอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย และรัฐบาล โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำกับโดยทั่วไป องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีทุนประเดิมตามกฎหมาย จำนวน 5 ล้านบาท มีการไฟฟ้าอยู่ในความดูแล จำนวน 117 แห่ง จากนั้นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับการสถาปนาตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ.2503 ณ วันที่ 28 กันยายน 2503 โดยรับช่วงภารกิจต่อจากองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ.2503 มาตรา 6 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า
2. ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผลิตภัณฑ์และบริการ

1. ธุรกิจหลักของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค คือ ธุรกิจจัดหาและให้บริการจำหน่ายไฟฟ้า ในเขตพื้นที่ส่วนภูมิภาค ได้แก่ พื้นที่ 74 จังหวัดของประเทศไทย ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ

2. ธุรกิจเกี่ยวเนื่อง คือ ธุรกิจเกี่ยวเนื่องในการให้บริการพลังงานไฟฟ้า ในเชิงธุรกิจที่เป็นธุรกิจเสริมและธุรกิจใหม่ เพื่อสร้างการเติบโตและเพิ่มระดับผลตอบแทนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

2.1.2 ลักษณะค่าตอบแทนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

อัตราแรงบรรจุนักงาน (เงินเดือน)

อัตราแรงบรรจุนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จะอ้างอิง ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยอัตราแรงบรรจุนักงานและอัตราค่าจ้างลูกจ้างรายเดือน พ.ศ.2560 โดยผู้ที่ได้รับการพิจารณาให้เข้าปฏิบัติงานในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทุกคุณวุฒิ ทุกตำแหน่งต้องทดลองปฏิบัติงานเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้บรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานประจำ โดยได้รับอัตราเงินเดือนและระดับตำแหน่งแรกตามคุณวุฒิ และตามตำแหน่งตามบัญชีอัตราเงินเดือน

ตารางที่ 2.1 บัญชีอัตราเงินเดือนและระดับตำแหน่งแรกบรรจุตามคุณวุฒิของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

คุณวุฒิการศึกษา	ระดับตำแหน่ง	อัตราเงินเดือนแรกบรรจุ (บาท)
1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	2	12,690
2. ประกาศนียบัตรโรงเรียนช่างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	2	12,690
3. อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	3	14,160
4. ปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี	4	16,830
5. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่าทางวิศวกรรมศาสตร์	4	17,830
6. นิติกรประจำแผนกกฎหมายในส่วนภูมิภาค	4	17,830
7. ปริญญาตรี หลักสูตร ๕ ปี	4	17,830
8. ปริญญาตรี หลักสูตร ๖ ปี	5	20,030
9. ปริญญาโท ต่อจากปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปี	5	20,030
10. ปริญญาโท ต่อจากปริญญาตรีหลักสูตร ๕ ปี	5	22,580
11. ปริญญาโท หรือเทียบเท่าทางวิศวกรรมศาสตร์	5	22,580
12. ปริญญาเอก	6	28,980
13. ปริญญาเอก หรือเทียบเท่าทางวิศวกรรมศาสตร์	6	30,890

ที่มา : ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยอัตราแรงบรรจุนักงาน และอัตราค่าจ้างลูกจ้างรายเดือน พ.ศ.2560

ค่าตอบแทนลักษณะอื่นๆ (Allowance)

ค่าตอบแทนที่จ่ายให้กับพนักงานตามลักษณะงาน ตำแหน่งงาน สภาพการทำงาน หรือ ลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ค่าตอบแทนลักษณะนี้สามารถเป็นกลไกในการสร้างแรงจูงใจและปรับค่าตอบแทนให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ในปัจจุบันประกอบด้วยค่าตอบแทนหลายลักษณะภายใต้ กฎและระเบียบที่แตกต่างกันออกไป เช่น เงินประจำตำแหน่ง เงินค่าตอบแทนพิเศษรายเดือนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคใต้ เงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราว เงินช่วยเหลือค่าไฟฟ้า เป็นต้น

ในส่วนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีค่าตอบแทนให้พนักงาน 2 ส่วน คือ เงินช่วยเหลือค่าเสียงภัยจ่ายให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ได้แก่ พื้นที่ทุกอำเภอในจังหวัด ยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และพื้นที่ 5 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภोजะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา และอำเภอสะเดา โดยอ้างอิงจาก ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ่ายเงินช่วยเหลือค่าเสียงภัยสำหรับพนักงานพื้นที่ชายแดนภาคใต้ และส่วนที่ 2 คือ เงินช่วยเหลือค่าไฟฟ้า โดยจะขึ้นอยู่กับอัตราเงินเดือนและFloat Time (FT) เป็นค่าการลดยค่าของต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่การไฟฟ้าไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ราคาเชื้อเพลิง อัตราเงินเพื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล

สวัสดิการเป็นค่าตอบแทนที่ทางหน่วยงานจัดให้แก่พนักงานในฐานะที่เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งขององค์กร เพื่อช่วยให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษา เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร เงินสวัสดิการการกู้ต่าง ๆ เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และเงินเพื่อตอบแทนความชอบในการทำงานเมื่อเกษียณอายุ

ในส่วนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีสิทธิสวัสดิการให้กับพนักงานในเรื่องค่ารักษาพยาบาล โดยสามารถเบิกค่ารักษา อ้างอิงตามระเบียบกองทุนสงเคราะห์ ว่าด้วยการรักษาพยาบาล พ.ศ.2559 ได้ทั้งสำหรับตนเองและคนในครอบครัว ประกอบด้วย บุตร คู่สมรส และบิดามารดา รวมถึงสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลที่ครอบคลุมตามที่โรงพยาบาลเรียกเก็บได้ทั้งในส่วนที่ตามสิทธิ์และเกินสิทธิ์ เช่น ค่ายา ค่าเลือด ค่าสารอาหารทางน้ำเกลือ ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าตรวจ ค่าอวัยวะเทียม ค่าใช้จ่ายในการผ่าตัด ค่าทันตกรรม และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เช่น ค่าห้องรวมอาหาร ค่าพยาบาลพิเศษ เป็นต้น

นอกเหนือจากค่ารักษาพยาบาลแล้วนั้น ยังมีสิทธิสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับบุตรของพนักงาน ประกอบด้วย เงินช่วยเหลือในการคลอดบุตรเป็นเงิน 1,200 บาท โดยอ้างอิงตามระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยเงินช่วยเหลือในการคลอดบุตร พ.ศ. 2561 ซึ่งถือเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่

พนักงาน อีกส่วนหนึ่งแยกต่างหากจากรักษาพยาบาล อันสืบเนื่องมาจากการคลอดบุตรซึ่งพนักงาน ได้รับตามระเบียบกองทุนสงเคราะห์ว่าด้วยการรักษาพยาบาลอยู่แล้ว และยังมีเงินช่วยเหลือบุตรเป็น รายเดือน โดยอ้างอิงตามระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยเงินช่วยเหลือบุตรของพนักงาน พ.ศ. 2561 ในอัตราเดือนละ 500 บาท ต่อบุตรหนึ่งคนจนบุตรอายุเกิน 20 ปีบริบูรณ์ และสุดท้าย คือ สิทธิเบิกเงินค่าเล่าเรียน เงินบำรุงการศึกษาของบุตรได้ตามหลักเกณฑ์ตามที่กระทรวงการคลัง กำหนด โดยอ้างอิงตามระเบียบกองทุนสงเคราะห์ ว่าด้วย ค่าเล่าเรียนและการศึกษาของบุตรของ ผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ. 2560

สวัสดิการเงินกู้ แบ่งเป็นหลายประเภทตามวัตถุประสงค์และกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการใช้สิทธิไว้ต่างกัน โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และธนาคารกรุงไทย ได้ทำข้อตกลง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการด้านสินเชื่อให้แก่พนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการกู้ยืมเงินเพื่อสวัสดิการต่าง ๆ จากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) พ.ศ. 2540 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะขอกู้เงิน ประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือทุกประเภทรวมกันก็ได้ แต่การชำระผ่อนชำระหนี้ทั้งสิ้นต่อเดือน จะต้องไม่เกินครึ่งของเงินได้ที่ได้รับจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นประจำทุกเดือน ทั้งนี้ให้รวมถึงหนี้สิน ประเภทอื่นที่มีด้วย โดยแบ่งเป็น 5 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ 1) เงินกู้เคหะสงเคราะห์ 2) เงินกู้สวัสดิการ เพื่อซื้อรถยนต์ 3) เงินกู้สวัสดิการทั่วไป 4) เงินกู้สวัสดิการเพื่อซื้อรถจักรยานยนต์ 5) เงินกู้ อเนกประสงค์ โดยจะมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ และเป็นอัตราที่คงที่ ทำให้เมื่อผ่อนชำระไปแล้วจะทำให้ ดอกเบี้ยลดตามไปด้วย(ต้นลด ดอกลด) ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจจะอยู่ที่ 1.5 - 2.25 % ขึ้นอยู่กับหลักค้ำประกันและประเภทของเงินกู้

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถเป็นสมาชิกและเลือกนโยบาย การลงทุนด้วยตนเอง โดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้จัดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เดี่ยว แต่มี 3 นโยบายการลงทุนในรูปแบบ Master Fund ตามรูปแบบการลงทุนที่กำหนดไว้ 13 รูปแบบ ได้แก่ นโยบายการลงทุนประเภทตราสารหนี้ นโยบายการลงทุนประเภทตราสารทุน และนโยบายการลงทุนประเภทตราสารทุนต่างประเทศ โดยแต่ละนโยบายจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ต่างๆ เช่น อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ความยืดหยุ่น เป็นต้น ซึ่งสมาชิกต้องจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของ เงินเดือน โดยยินยอมให้หักเงินจำนวนดังกล่าวจากเงินเดือนส่งเข้ากองทุนทุกเดือน และการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคจะจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนในอัตราร้อยละ 9 ของเงินเดือน มากสุดถึงร้อยละ 11 ของ เงินเดือน ขึ้นอยู่กับอายุงานของสมาชิก ทั้งยังมีสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยสมาชิกสามารถนำมาหัก

ลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้ ผลประโยชน์จากการลงทุนของกองทุน เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล และกำไรจากการขายหลักทรัพย์ จะได้รับยกเว้นภาษี

เงินเพื่อตอบแทนความชอบในการทำงาน (ผู้เกษียณ) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะจ่ายเงินตอบแทนความชอบในการทำงานให้แก่พนักงานที่เกษียณอายุตามหลักเกณฑ์ โดยอ้างอิงตามระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ่ายเงินเพื่อตอบแทนความชอบในการทำงานให้แก่พนักงานที่เกษียณอายุ พ.ศ. 2562 เป็นอัตราเงินเดือนค่าจ้างเดือนสุดท้ายสูงถึง 400 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการทำงานช่วงก่อนเกษียณ

สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีวัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้ง ได้แก่ ส่งเสริมการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิกและพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จัดให้มีเงินกู้แก่สมาชิกเพื่อไว้ใช้จ่ายตามความจำเป็นหรือก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคต และส่งเสริมการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก โดยมีเงินฝากประเภทต่างๆ ได้แก่ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เงินฝากประจำเพิ่มพูน เงินฝากออมทรัพย์พิเศษสุขเกษียณ และทุนเรือนหุ้น เป็นต้น

ประโยชน์เกื้อกูล เป็นค่าตอบแทนที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้แก่พนักงาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน (ค่าเดินทาง เบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก) ค่าเช่าบ้าน เงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ รถประจำตำแหน่ง ค่าโทรศัพท์ เงินช่วยเหลือค่าอุปกรณ์ Smart Device และทุนการศึกษาต่อ เป็นต้น

เงินรางวัลประจำปี (Bonus) เป็นค่าตอบแทนที่จ่ายให้กับพนักงานในลักษณะเงินรางวัลประจำปี โดยมีการจัดสรรให้กับพนักงานเพื่อเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาการปฏิบัติราชการ การคำนวณกำไรสุทธิประจำปีเพื่อจัดสรรนำมาเป็นเงินโบนัสจ่ายให้พนักงานจะถืออัตรา วิธีการคำนวณและหลักเกณฑ์ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ในส่วนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะจ่ายโบนัสให้กับพนักงานปีละ 1 ครั้ง ซึ่งจัดสรรมาจากกำไรสุทธิ โดยอ้างอิง ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ่ายเงินโบนัสพนักงาน พ.ศ. 2548

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุ

2.2.1 ความหมายของการเกษียณอายุ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า เกษียณ หมายถึง ลี้ไป และการเกษียณอายุ หมายถึง การครบกำหนดอายุรับราชการ ลี้กำหนดเวลารับราชการหรือทำงาน

วรวรรณ ชัยชื้อ (2556) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเกษียณอายุงาน หมายถึง กระบวนการทางสังคมในการประกอบอาชีพที่กำหนดให้บุคคลที่ได้รับการจ้างงานต้องออกจากงานเมื่อถึงช่วงอายุที่กำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การเกษียณอายุ หมายถึง การถอนตัวออกจากภาวะการหนึ่งไปสู่ภาวะการหนึ่งจากสิ่งแวดล้อมหนึ่งไปสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่ง Burnside (1988

อ้างอิงใน วรวรรณ ชัยชื้อ, 2556) กล่าวถึง การเกษียณอายุคล้ายคลึงกับ Atchley (1994 อ้างถึงใน วรวรรณ ชัยชื้อ, 2556) ว่าเป็นวงจรชีวิตในการประกอบอาชีพที่อยู่ในช่วงต่ำสุดของการจ้างงาน ความรับผิดชอบต่ออาชีพและโอกาสในการทำงานต่าง ๆ จะลดต่ำลงที่สุด บุคคลที่เกษียณจะมีรายได้ในรูปแบบของบำเหน็จบำนาญโดยไม่ต้องทำงาน เกณฑ์การเกษียณอายุของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปตามสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมแต่จะอยู่ในช่วง อายุระหว่าง 55-65 ปี ซึ่งบางประเทศจะพิจารณาลักษณะงานเข้าประกอบกับการเกษียณอายุ คือ งานระดับบริหารหรืองานใช้สมองจะกำหนดอายุเกษียณสูงกว่างานที่ใช้กำลังกายหรืองานระดับล่างลงมา เช่น ประเทศฝรั่งเศส ผู้ปฏิบัติงานในระดับต้น จะเกษียณเมื่ออายุ 55 ปี ระดับกลาง 60 ปี และระดับสูงเมื่ออายุ 65 ปี

สุขใจ น้ำพุด (2545 อ้างถึงใน ธรรมนูญศรีวิวัฒน์ไชย, 2563) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเกษียณอายุ หมายถึง การที่บุคคลถอนตัวออกจากงานประจำที่ทำอยู่ เมื่อมีอายุครบ 55-60 ปี โดยช่วงอายุที่เกษียณนั้นขึ้นอยู่กับอาชีพและระเบียบข้อบังคับของแต่ละหน่วยงาน สำหรับผู้ที่รับราชการตามระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดให้ข้าราชการเกษียณอายุเพื่อรับบำเหน็จและบำนาญเมื่อมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ในส่วนของหน่วยงานเอกชนกำหนดให้พนักงานออกจากงานเมื่อมีอายุครบ 55 ปี ถึง 60 ปี หรือบางแห่งยังยอมรับบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 60 ปี ทำงานต่อได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ นอกจากนี้สำหรับบางคนอาจเลือกที่จะเกษียณอายุก่อนช่วงเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผล และความพร้อมของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม การเกษียณอายุนั้น ย่อมหมายถึงการสิ้นสุดลงของรายได้ประจำที่เคยได้รับจากการทำงาน ในขณะที่รายจ่ายยังคงดำเนินต่อไป และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลจากค่ารักษาพยาบาลในการดูแลรักษาสุขภาพที่ทรุดโทรมเมื่อเกษียณอายุ ดังนั้น การที่บุคคลจะเกษียณอายุจะต้องมีการเตรียมตัวและมีการวางแผนเพื่อรองรับการเกษียณอายุให้รอบคอบก่อนที่จะเกษียณซึ่งจะทำให้ผู้เกษียณมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมีความสุขในช่วงหลังเกษียณ

สุรกุล เจนอบรม (2534 อ้างถึงใน สุนันท์ พันธุ์ศรี, 2553) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเกษียณอายุงานหรือเกษียณอายุราชการ ว่าเป็นกระบวนการทางสังคมในการประกอบอาชีพที่กำหนดให้บุคคลที่ได้รับการจ้างงาน ต้องออกจากงานเมื่อถึงช่วงอายุที่กำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การเกษียณอายุหมายถึงการถอนตัวจากหนึ่งไปสู่อีกสภาวะการหนึ่ง จากสิ่งแวดล้อมหนึ่งไปสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ เช่น การถอนตัวออกจากสภาวะการเป็นข้าราชการไปสู่ภาวะของการเป็นอิสระหมดภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติหรือไปสู่บทบาทหน้าที่ธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเกษียณอายุ หมายถึง การที่บุคคลถอนตัวออกจากงานประจำที่ทำอยู่เมื่ออายุครบกำหนดที่หน่วยงานนั้นกำหนดไว้ โดยทั่วไปภาวะนี้จะมาถึงเมื่อบุคคลมีอายุประมาณ 55-70 ปี ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม การเกษียณอายุ

ย่อมหมายถึงการสิ้นสุดลงของรายได้ประจำที่เคยได้รับจากการทำงาน ในขณะที่รายจ่ายยังคงดำเนินต่อไป และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลจากค่ารักษาพยาบาลในการดูแลรักษาสุขภาพที่ทรุดโทรม ดังนั้น การที่บุคคลจะเกษียณอายุจะต้องมีการเตรียมตัวและมีการวางแผนเพื่อรองรับการเกษียณอายุให้รอบคอบก่อนที่จะเกษียณ ซึ่งจะทำให้ผู้เกษียณมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมีความสุขในช่วงหลังเกษียณ

2.2.2 ระยะเวลาของการเกษียณอายุ

Atchley (1994 อ้างถึงใน ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์, 2555) อธิบายว่า การเกษียณอายุเป็นกระบวนการที่บุคคลต้องพบกับการเปลี่ยนแปลง โดยแบ่งเป็น 6 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการเกษียณ (Pre-retirement Phase) แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ระยะก่อนการเกษียณนาน ๆ (Remote Phase) ผู้ที่จะเกษียณอายุยังไม่รู้สึกวิตกกังวลต่อการเกษียณ และระยะใกล้เกษียณ (Near Phase) ผู้ที่จะเกษียณอายุเริ่มวิตกกังวลที่จะต้องก้าวเข้าสู่บทบาทของผู้สูงอายุ โดยจะวิตกกังวลเกี่ยวกับรายได้ สุขภาพ และการสูญเสียงาน ในระยะนี้หากบุคคลได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ก็จะไม่วิตกกังวล หรือมีความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อย และจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเกษียณอายุ

2. ระยะหลังเกษียณใหม่ ๆ (Honeymoon Phase) ผู้เกษียณอายุจะมีความสุขที่ได้พักผ่อนจากการทำงาน รู้สึกหลุดพ้นจากหน้าที่ มีเวลาว่างที่เป็นอิสระ ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ระยะนี้แต่ละบุคคลจะอยู่ใน ช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป อาจเป็น 1-5 ปี หรือน้อยกว่า 1 ปี

3. ระยะเริ่มเบื่อหน่าย (Disenchantment Phase) ผู้เกษียณอายุจะมีความเครียดสูง รู้สึกเหงา ขาดเพื่อน หงุดหงิดง่าย ไม่พอใจในสภาพทั่วไป ปรับตัวไม่ได้กับการเปลี่ยนแปลง

4. ระยะเริ่มปรับตัว (Reorientation Phase) เป็นระยะของการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง แบบแผนการดำเนินชีวิตประจำวันหลังเกษียณ

5. ระยะปรับตัวได้ (Stabilization Phase) เป็นระยะที่มีความเข้าใจในบทบาทของตน สามารถปรับตัวได้แล้ว และมีความเคยชินต่อการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุ

6. ระยะสุดท้ายของชีวิต (Termination Phase) เป็นระยะที่ผู้เกษียณอายุต้องพึ่งพาผู้อื่น ไม่สามารถช่วยตนเองได้ ระยะนี้จะรวมไปถึงวาระสุดท้ายของการมีชีวิตด้วย

สรุปได้ว่า การเกษียณอายุ เป็นการที่ผู้สูงอายุต้องพบกับการเปลี่ยนแปลง โดยแบ่งเป็น 6 ระยะ ได้แก่ระยะก่อนการเกษียณ ระยะหลังเกษียณใหม่ ๆ ระยะเริ่มเบื่อหน่าย ระยะเริ่มปรับตัว ระยะปรับตัวได้ และระยะสุดท้ายของชีวิต เป็นต้น ในระยะที่กล่าวมานี้หากผู้สูงอายุได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุก็จะไม่วิตกกังวล หรือมีความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อย และจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเกษียณอายุ

2.2.3 ผลกระทบจากการเกษียณอายุ

การเกษียณอายุทำให้เกิดผลกระทบในหลายๆด้าน เนื่องจากต้องเข้าสู่ภาวะวัยสูงอายุด้วย ซึ่งผลกระทบเหล่านั้นล้วนแต่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้เกษียณ หรือการดำเนินชีวิตอย่างมาก ได้แก่ (ธิดารัตน์ อดิชาติพันธ์ และ แพรวพรรณ มังคลา, 2554)

1. ผลกระทบด้านร่างกาย ผู้ที่เกษียณอายุเป็นผู้สูงอายุ ดังนั้นเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ทำให้ต้องพบกับความเสื่อมของอวัยวะต่างๆ อย่างมาก เช่น ระบบกระดูกเสื่อมลงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการทรงตัวหรือการเดิน ระบบประสาทเสื่อมลง ตามองไม่ชัด หูตึง ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายได้ จึงมีผลต่อการดำเนินชีวิตโดยทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ และถ้าขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพก็จะมีสุขภาพที่เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดีก็จะมี การปรับตัวได้ดีด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าสภาวะทางสุขภาพเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้สูงอายุ

2. ผลกระทบด้านจิตใจ การเกษียณอายุมีผลกระทบต่อจิตใจค่อนข้างมาก เนื่องมาจากการเกษียณอายุก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันต่อกิจวัตรประจำวันจากที่เคยปฏิบัติไปสู่การมีเวลาว่างมากขึ้น และในขณะเดียวกันการเกษียณอายุทำให้ผู้เกษียณอายุนั้น รู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่า เนื่องมาจากอำนาจที่เคยมีอยู่หมดไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าผู้เกษียณอายุปรับตัวไม่ได้ จะทำให้รู้สึกหงุดหงิด ซึมเศร้า คิดว่าตนเองหมดความหมาย ไม่มีคุณค่า ขาดความพึงพอใจต่อสภาพชีวิตในปัจจุบัน

3. ผลกระทบด้านสังคม การเกษียณอายุเป็นการถอนบทบาทจากสังคมภายนอก ทำให้ผู้เกษียณอายุมีแต่สังคมภายในบ้าน ขาดการพบปะกับผู้ร่วมงาน บทบาททางสังคมลดน้อยลง อำนาจต่างๆที่เคยมีหมดไป การได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่นในสังคมหมดไป สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลให้ผู้เกษียณอายุเกิดความรู้สึกว่าคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเองลดน้อยลงและก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจ มีความเหงาและว้าเหว่ ถ้าไม่มีบทบาทใหม่มาทดแทนจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจต่อชีวิต

4. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้เกษียณอายุต้องออกจากงานเดิม ทำให้รายได้ลดน้อยลง รายได้พิเศษต่าง ๆ ก็หมดไป ในขณะที่รายจ่ายเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้องมีรายจ่ายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เสื่อมลงมากขึ้นจากเดิมจึงก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ

5. ผลกระทบด้านการใช้เวลาว่าง การเกษียณอายุทำให้มีเวลาว่างวันละ 6-8 ชั่วโมง ผู้เกษียณที่ไม่ได้วางแผนเตรียมงานอดิเรกหรือหากิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ทำให้มักพบกับปัญหาการใช้เวลาว่างให้หมดไปในแต่ละวัน ซึ่งปัญหานี้มักพบในผู้เกษียณชายมากกว่าผู้เกษียณหญิง ทำให้เกิดความเครียดและความเบื่อหน่ายได้

6. ผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวรวมถึงคู่ชีวิต เพราะผู้เกษียณมีเวลาอยู่บ้านมากขึ้น ทำให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับครอบครัวมากขึ้น ทำให้สมาชิกในครอบครัวหรือคู่ชีวิตอาจรู้สึกถูกรุกล้ำ ส่งผลให้เกิดอารมณ์หงุดหงิดและไม่สบายใจได้

จะเห็นได้ว่า ผลกระทบจากการเกษียณอายุส่วนใหญ่จะมีผลด้านจิตใจมากกว่าด้านร่างกาย ผู้เกษียณที่ไม่ได้วางแผนการเกษียณอายุที่ดี อาจเกิดภาวะตึงเครียดและเศร้าหมอง นำไปสู่ปัญหาด้านสุขภาพได้ เนื่องจากผู้เกษียณอายุไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทันทีภายหลังเกษียณ ดังนั้น จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อรักษาสมดุลของร่างกาย จิตใจ และสังคม เพราะบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวจะมีชีวิตที่ความมั่นคง มีสุขภาพดี รวมถึงยอมรับและอยู่กับความเป็นจริง ส่วนผู้ที่ล้มเหลวในการปรับตัว จะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ การไม่ยอมรับความจริง นำไปสู่โรคซึมเศร้าในอนาคตได้

การเกษียณอายุเป็นภาวะที่เกิดควบคู่กับการเข้าสู่วัยสูงอายุ จึงทำให้ผู้เกษียณอายุมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพในขณะเดียวกันถึง 2 อย่าง คือ สถานภาพการเป็นผู้เกษียณอายุ และสถานภาพการเป็นผู้สูงอายุ จึงก่อให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน ซึ่งส่งต่อการดำเนินชีวิตทั้งสิ้น ได้แก่ (วรชัย สิงหฤกษ์, 2560)

ผลกระทบด้านร่างกาย ผู้เกษียณอายุต้องเผชิญกับปัญหาเรื่องเกี่ยวกับความเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ เช่น ระบบประสาท ตามองไม่ชัด หูตึง กระดูกเสื่อม ซึ่งเมื่ออายุมากขึ้นร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันปกติได้น้อยลงพร้อม ๆ กับสร้างภูมิคุ้มกันชนิดทำลายตัวเองได้มากขึ้น ทำให้ร่างกายต่อสู้กับเชื้อโรคได้ไม่ดี เจ็บป่วยง่ายและเป็นรุนแรง ยิ่งหากขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพก็จะยิ่งทำให้สุขภาพเสื่อมลงอย่างรวดเร็ว

ผลกระทบด้านจิตใจ การเกษียณอายุก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันต่อกิจวัตรประจำวัน เนื่องจากต้องละทิ้งบทบาททางสังคมที่เคยทำมาอย่างยาวนาน สูญเสียตำแหน่งหน้าที่อำนาจและเกียรติยศในขณะเดียวกัน ทำให้ผู้เกษียณถูกตีตราว่าเป็นผู้สูงอายุ ทั้งยังถูกมองว่าไร้คุณค่า และความสามารถ นอกจากนี้ในวัยนี้ผู้สูงอายุยังต้องเผชิญกับภาวะการสูญเสียบุคคลใกล้ชิด เช่น การจากไปของคู่ชีวิต เพื่อนและญาติ รวมถึงการสูญเสียความสัมพันธ์กับครอบครัว เนื่องจากในวัยนี้ลูกมักจะเริ่มสร้าง และมีครอบครัวเป็นของตนเอง แยกย้ายไปอยู่ข้างนอก ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันลดน้อยลง ต่างคนต่างอยู่ การติดต่อสัมพันธ์กันหรือมีกิจกรรมร่วมกันลดลงกว่าแต่ก่อน หากผู้เกษียณอายุไม่สามารถปรับตัวต่อสภาพเช่นนี้ได้ จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ไร้ความหมาย นำไปสู่การมีอารมณ์หงุดหงิด ซึมเศร้า ระวัง อดทน อดทน โดดเดี่ยว ขาดความพึงพอใจต่อสภาพชีวิตในปัจจุบันจนอาจถึงกับฆ่าตัวตายได้

ผลกระทบด้านสังคม การเกษียณอายุเป็นการถอนบทบาททางสังคมภายนอก ทำให้มีสังคมเฉพาะภายในบ้าน ขาดการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงาน บทบาททางสังคมลดลงอำนาจต่าง ๆ ที่เคยมีก็หมดไป ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าหมดคุณค่า ขาดคนเคารพยกย่อง รู้สึกเหงาและว่าเหว ซึ่งหากไม่มีบทบาทใหม่มาทดแทนจะก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจได้

ผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ เมื่อผู้เกษียณอายุต้องออกจากงานทำให้รายได้ที่ได้รับลดน้อยลง ซึ่งในช่วงนี้ถ้าภาระรับผิดชอบของผู้เกษียณเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะไม่เป็นปัญหามากนัก เพราะค่าใช้จ่ายโดยทั่วไปจะลดลง เนื่องจากส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับบ้าน อย่างไรก็ตามจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นบ้าง ได้แก่ รายจ่ายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เสื่อมลง

สรุปได้ว่า การเกษียณอายุเป็นภาวะที่เกิดควบคู่กับการเข้าสู่วัยสูงอายุ จึงทำให้ผู้เกษียณอายุมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพในขณะเดียวกันถึง 2 อย่าง คือ สถานภาพเป็นผู้เกษียณอายุ และสถานภาพเป็นผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อผู้สูงอายุในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการใช้เวลาว่าง และด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งผลกระทบต่อเหล่านั้นล้วนแล้วแต่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้เกษียณเป็นอย่างมาก

2.2.4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

สุภาลักษณ์ จันทา (2560) การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุมี 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านจิตใจ และด้านเศรษฐกิจ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง คือ การเตรียมความพร้อมและวางแผนใช้เวลาทำกิจกรรมประจำวัน หรืองานอดิเรกและอาชีพสำรองไว้ทำในยามว่าง รวมถึงการเข้าร่วมกลุ่มหรือชมรม อาสาสมัครต่าง ๆ ภายหลังจากเกษียณอายุ

2. การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกาย คือ การเตรียมความพร้อมและวางแผนต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพร่างกาย วิธีการดูแลสุขภาพร่างกาย เช่น การตรวจสุขภาพ การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การพักผ่อนที่เพียงพอและการออกกำลังกายอย่างเหมาะสมสม่ำเสมอ

3. การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย คือ การเตรียมความพร้อมและวางแผนต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านที่อยู่อาศัย เช่น การเลือกสถานที่ สภาพแวดล้อมภายหลังจากเกษียณอายุ การเลือกผู้อยู่ร่วมในที่พักอาศัย รวมถึงแนวทางการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม

4. การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ คือ การเตรียมความพร้อมและวางแผนต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้านจิตใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง เช่น การเปลี่ยนแปลงการปรับตัวและการควบคุมจิตใจของตนเอง รวมถึงวิธีการรับมือต่อจิตใจของตนเอง เมื่อถึงกำหนดเวลาการเกษียณอายุ

5. การเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ คือการเตรียมความพร้อมและวางแผนต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน เช่น การจัดสรรเงินไว้ใช้ในชีวิตร่างกายหลังจากเกษียณอายุ เช่น การประเมิน รายรับ-รายจ่ายภายหลังจากเกษียณอายุ รายได้พิเศษ การออมเงินสำหรับไว้ใช้หลัง

เกษียณอายุ รวมถึงภาระหนี้สินต่าง ๆ และการเตรียมสำรองเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามเจ็บป่วยหรือฉุกเฉิน

ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2555) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตจะพิจารณาจากคุณภาพด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ได้แก่ ที่อยู่อาศัย โภชนาการ สภาพแวดล้อม การศึกษา สุขภาพอนามัย กฎหมาย การมีงานทำ ศาสนา และปัจจัยด้านจิตวิทยา ดังนั้น การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุควรเริ่มกระทำ ตั้งแต่อยู่ในวัยทำงานหรือช่วงวัยกลางคน คือ ช่วงอายุ ระหว่าง 55 – 65 ปี โดยประมาณ ช่วงนี้ เรียกว่า Prime of Life หรือช่วงดีเลิศแห่งชีวิต คือ ไม่แก่เกินไป ยังคงมีความเป็นหนุ่ม เป็นสาว จึงเป็นช่วงที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงาน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ดังนี้

1. การเตรียมตัวด้านจิตใจ เนื่องจากการเกษียณอายุ เป็นภาวะการเปลี่ยนแปลงบทบาทและสถานภาพทางสังคมอย่างฉับพลัน ถ้าไม่ได้มีการเตรียมใจไว้ล่วงหน้ามักจะประสบปัญหาความเครียด และการปรับตัวไม่ได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจ ทำให้มีอารมณ์รุนแรงหงุดหงิด เหนง ว่าเหว เปื่อหน่าย วิตกกังวล การเตรียมตัวด้านจิตใจ ได้แก่ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว พยายามทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

2. การเตรียมตัวด้านร่างกาย ภาวะสุขภาพร่างกายเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องดูแลเอาใจใส่ต่อตนเอง อย่างสม่ำเสมอตั้งแต่วัยเด็กมาเรื่อยๆ ผู้ที่ใกล้จะเกษียณอายุควรมีการเตรียมตัวด้านสุขภาพร่างกายให้พร้อมเพื่อรับกับวัยสูงอายุที่กำลังจะมาถึง เพราะในวัยนี้ร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลงให้เห็นได้อย่างชัดเจน การดูแลสุขภาพด้วยดีมาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นและจะช่วยให้สุขภาพวัยเกษียณอายุไม่ทรุดโทรมเร็วกว่าที่ควรจะเป็น เมื่ออายุมากขึ้นต้องเริ่มดูแลตัวเองและเอาใจใส่มากขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทางสุขภาพที่จะตามมา ได้แก่ ตรวจสุขภาพประจำปี ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

3. การเตรียมตัวด้านทรัพย์สินเงินทอง การบริหารการเงินส่วนบุคคลเป็นการจัดระเบียบการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากบุคคลเมื่อเกษียณอายุแล้วรายได้ที่เคยได้รับประจำจะลดลง ดังนั้น ถ้าไม่มีแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุม เงินจำนวนนั้นก็อาจหมดไปอย่างรวดเร็ว จึงควรมีการเตรียมตัวด้านรายได้และรายจ่าย ได้แก่ ประเมินรายรับ-จ่ายในแต่ละเดือน และวิเคราะห์แหล่งที่มาของรายรับเพื่อคาดคะเนจำนวนรายได้ที่จะเป็นรายได้ประจำหลังจากเกษียณอายุ ควบคุมค่าใช้จ่ายให้สมดุลกับรายได้ เตรียมสะสมเงินเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายยามเจ็บป่วยฉุกเฉิน หรือเมื่อมีปัญหาทางเศรษฐกิจ ควรเริ่มต้นสะสมเป็นเวลาอย่างน้อย 10-15 ปี ก่อนการเกษียณอายุ โดยอาจจะสะสมในรูปแบบการซื้อพันธบัตร ประกันชีวิต อสังหาริมทรัพย์ หรือการลงทุนกับกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเป็นกองทุนที่มีลักษณะผสมระหว่างการเป็นกองทุนรวมกับการเป็นเครื่องมือสะสมเงินไว้ใช้จ่ายเกษียณ เป็นต้น

4. การเตรียมตัวด้านกิจกรรมการใช้เวลาว่าง เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ การทำกิจกรรมยามว่างเป็นเรื่องสำคัญ ควรเลือกงานที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคม โดยพิจารณาจากการมีใจรัก มีความถนัดในงานและมีความเหมาะสมกับตนเอง ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมในสังคม เล่นกีฬาที่ไม่ต้องใช้แรงมากนัก ทำงานอดิเรก หรือทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

การรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยทำให้ผู้ที่เกษียณมองเห็นคุณค่าของสมาชิกในครอบครัวทุกคน และจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันด้วยวิธีการเชิงรูปธรรมต่าง ๆ เช่น ไปมาหาสู่ เยี่ยมเยียน และติดต่อสื่อสารถึงกันเสมอ รวมถึงดูแลช่วยเหลือในยามที่เดือดร้อน ให้เวลาแก่สมาชิกในครอบครัวและสื่อสารต่อครอบครัว และการเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ การใช้เวลาว่างกับครอบครัว ที่อยู่อาศัย ตลอดจนด้านทรัพย์สินเงินทอง ผู้ที่จะเกษียณอายุควรเริ่มวางแผนการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ยังอยู่ในช่วงอายุน้อย และหมั่นศึกษาข้อมูลโดยเฉพาะด้านร่างกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านเศรษฐกิจ เพราะเป็นการเตรียมความพร้อมที่ต้องใช้ระยะเวลาและต่อเนื่อง ส่วนการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจและด้านการใช้เวลาว่าง หากได้มีการเตรียมความพร้อมเร็ว จะทำให้คุ้นชินกับความคิดเกี่ยวกับการเกษียณอายุมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในด้านต่าง ๆ จึงมีความสำคัญต่อผู้เกษียณอายุเป็นอย่างมาก

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเพียงพอของเงิน

2.3.1 ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ

ศิริวรรณ ว่องวีรุฒิ (2550) กล่าวถึง การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ ว่าควรมีการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน เพราะเงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของชีวิตในวัยเกษียณ โดยบุคคลต้องเตรียมความพร้อมด้านการเงินตั้งแต่เริ่มมีรายได้โดยมีการออมและการลงทุนอย่างสม่ำเสมอประกอบกับมีวินัยในการใช้จ่ายเงินที่ดี จะทำให้เงินออมเพิ่มพูนเมื่อถึงวัยเกษียณก็จะได้ผลตอบแทนจากการออมและการลงทุนในรูปของดอกเบี้ยรับ เงินปันผลรับ หรือรายได้จากสินทรัพย์เพื่อการลงทุน โดยผ่านการวางแผนการเงินอย่างรอบคอบทำให้มีอิสรภาพทางการเงินและมีศักยภาพ มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองในอนาคต โดยไม่เป็นภาระแก่ลูกหลานหรือคนในครอบครัว

2.3.2 ขั้นตอนการวางแผนการเงินก่อนวัยเกษียณ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2564) กล่าวถึง ขั้นตอนการวางแผนการเงินก่อนวัยเกษียณ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 หาข้อมูลเกี่ยวกับอายุของตนเองที่ต้องใช้สำหรับวางแผนเกษียณ และกำหนดเป้าหมายการดำเนินชีวิตที่ต้องการเมื่อเกษียณ รวมถึงกำหนดอายุที่ต้องการเกษียณและศึกษาอายุ

คาดการณ์เมื่อแรกเกิดของคนไทยในปีนั้น ๆ โดยข้อมูลที่ต้องใช้ ได้แก่ อายุปัจจุบัน อายุเกษียณ และอายุคาดการณ์เมื่อแรกเกิด เพื่อประเมินจำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ เพื่อให้รู้ว่าเราจะต้องใช้เงินหลังเกษียณไปอีกกี่ปี ใช้ข้อมูลข้างต้นประกอบกับความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกาย และพฤติกรรมการใช้ชีวิตของเราว่าเสี่ยงมากเสี่ยงน้อยแค่ไหน โดยกำหนดอายุที่ต้องการจะเกษียณ เช่น 60 ปี 55 ปี หรือจะ Early Retire คนส่วนใหญ่มักจะเกษียณตอนอายุ 60 ปี และมีข้อมูลจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลที่ประมาณการอายุคาดการณ์เมื่อแรกเกิดของคนไทยในปี 2565 โดยผู้ชายจะอยู่ที่อายุ 73.6 ปี และผู้หญิงอายุ 80.7 ปี รวมถึงกำหนดเป้าหมายการดำเนินชีวิตที่ต้องการเมื่อเกษียณอายุ โดยพื้นฐานแล้วทุกคนที่เกษียณอายุก็ต้องการคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างจากช่วงก่อนเกษียณอายุมากนักเพื่อไม่ให้รู้สึกว่าคุณภาพชีวิตลดลง ดังนั้นเป้าหมายของบางคนอาจใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวแบบเรียบง่าย เลี้ยงสัตว์ปลูกต้นไม้หรือท่องเที่ยว ทำบุญ และต้องการเงินเพื่อใช้ดูแลสุขภาพเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณเงินที่จะใช้หลังเกษียณ สำรวจตัวเองว่าหลังเกษียณจะใช้เงินเดือนละเท่าไร สมมติว่าปัจจุบันอายุ 30 ปี จะเกษียณอายุตอน 60 ปี และคาดว่าจะมีชีวิตอยู่ถึง 80 ปี ตอนเกษียณอยากใช้เงินเดือนละ 20,000 บาท (ไม่รวมค่าใช้จ่ายพิเศษต่าง ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาลท่องเที่ยว เปลี่ยนรถยนต์ และซ่อมแซมบ้าน) และต้องคำนึงถึงว่าเมื่อเวลาผ่านไปข้าวของย่อมแพงขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าคาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะอยู่ที่ 3% ต่อปี ทำให้เงิน 20,000 บาทในวันนี้ในอีก 30 ปีข้างหน้าจะกลายเป็น 48,545 บาท ทำให้เมื่ออายุ 60 ปี จะต้องต้องมีเงินเกษียณประมาณ 11 ล้านบาท และต้องวางแผนไว้ว่าหลังเกษียณจะลงทุนให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 4% ต่อปี และคาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะอยู่ที่ 3% ต่อปี เพื่อจะใช้จนถึงอายุ 80 ปี

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558) กล่าวถึง การประมาณการค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประมาณการค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณตามไลฟ์สไตล์ การประเมินค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณทำได้ใกล้เคียงความจริงมากขึ้น เพราะอย่างน้อยก็พอจะเทียบเคียงกับค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน และมองเห็น “ไลฟ์สไตล์” ที่ต้องการว่าจะใช้ชีวิตอย่างพอเพียงสะดวกสบายหรือหรูหราแค่ไหน หรือถ้ายังนึกไม่ออกว่าค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนจะมีประมาณเท่าไร ก็สามารถอาศัย “ค่าเฉลี่ย” ของคนในกลุ่มอาชีพเดียวกันเป็นตัวเลขอ้างอิงให้พอได้เห็นแนวทางไปก่อน ก็ได้โดยจะเห็นว่าแต่ละกลุ่มอาชีพที่แม้จะเลือกใช้ชีวิตในรูปแบบเดียวกันแต่ระดับค่าใช้จ่ายก็อาจจะต่างกัน

ตารางที่ 2.2 ค่าใช้จ่ายวัยเกษียณเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)

กลุ่มอาชีพ (เฉลี่ยทุกจังหวัด ไม่รวมค่าเช่าที่อยู่อาศัย)	พอเพียง	สะดวกสบาย	หรูหรา
ผู้บริหารบริษัทเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ	18,030	29,446	53,541
ข้าราชการ	16,056	25,446	43,464
อาชีพที่ต้องใช้ประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ วิศวกร ทนาย	15,545	21,164	40,754
พนักงานในสำนักงาน เช่น พนักงานบัญชี พนักงาน ทรัพยากรบุคคล พนักงานการเงิน	11,460	18,288	35,778
พนักงานให้บริการ เช่น พนักงานขาย พนักงานขับรถ	8,153	12,366	21,887
พนักงานในโรงงาน	7,248	9,494	14,005
ระดับฐานราก เช่น เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน	5,679	9,193	21,541
อาชีพอื่นๆ	9,748	14,767	32,668

ที่มา : คู่มือ “เงินทองต้องวางแผน ตอน เกษียณสบาย สไตล์วัยเก๋า” ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้
ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2561)

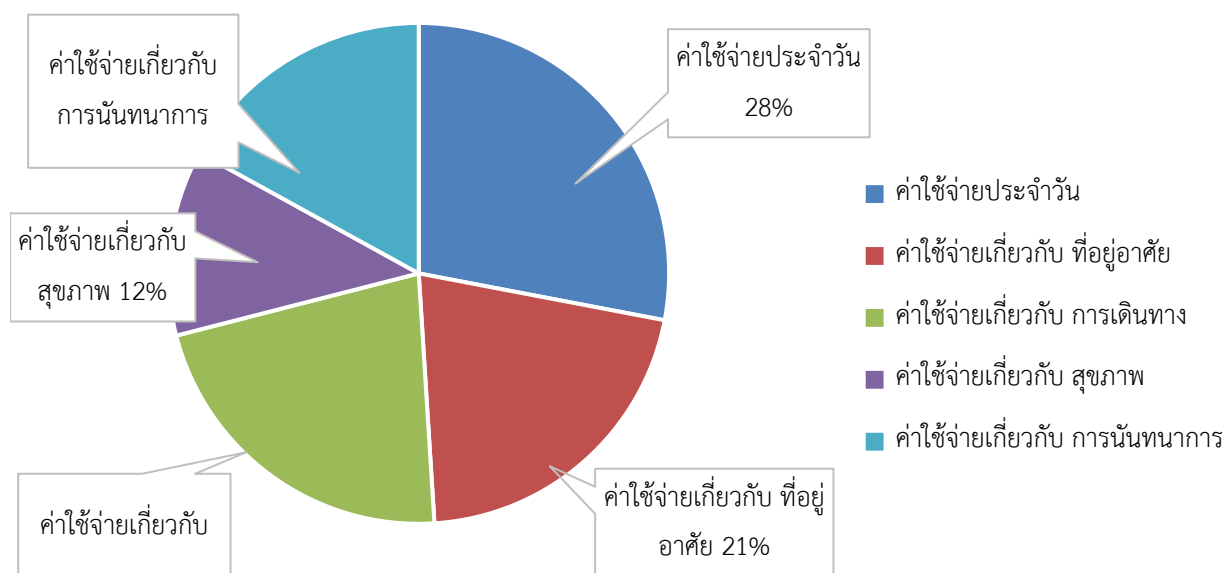
อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะวิถีชีวิตในวัยเกษียณจะเป็นอย่างไร จะมีค่าใช้จ่ายหลัก ๆ 6 กลุ่ม ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายประจำวัน เช่น ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ของใช้ภายในบ้าน
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต การซ่อมแซม
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง เช่น ค่าโดยสารรถสาธารณะ น้ำมัน ค่าบำรุงรักษารถยนต์
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ส่วนบุคคล เช่น ค่าเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า
5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น ค่ารักษาพยาบาล เบี้ยประกันชีวิต การตรวจสุขภาพ
6. ค่าใช้จ่ายเพื่อนันทนาการ เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยว การสังสรรค์

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2561)

ประเมินว่า คนวัยเกษียณที่ไม่ได้มีกิจกรรมนอกบ้านมากนักจะมีค่าใช้จ่ายปีละ 204,000 บาท หรือเดือนละ 17,000 บาท ขณะที่คนชอบการท่องเที่ยวและเข้าสังคมบ่อยค่าใช้จ่ายจะเพิ่มเป็นปีละ 355,000 บาท หรือเดือนละ 29,000 บาท และข้อมูลจากธนาคารกสิกรไทย มาตรฐานค่าครองชีพสำหรับผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นเกษียณแบบดำรงชีพได้ (ใช้จ่ายปีละ 294,400 บาท หรือ เดือนละ 24,500 บาท) หรือ เกษียณสบาย (ใช้จ่ายปีละ 625,300 บาท หรือ เดือนละ 52,100 บาท)

จะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายทั้ง 5 กลุ่มไม่แตกต่างกัน โดยเกือบครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายทั้งหมด เป็นค่าใช้จ่ายประจำวันและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 2.1 สัดส่วนค่าใช้จ่ายหลังเกษียณโดยประมาณ

ที่มา : คู่มือ “เงินทองต้องวางแผน ตอน เกษียณสบาย สไตล์วัยเก๋า” ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2561)

ขณะที่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ ที่ประเมินไว้เฉพาะค่าใช้จ่ายเพื่อการดูแลสุขภาพ โดยไม่รวมค่ารักษาพยาบาล จากโรคร้ายแรงคิดเป็น 12% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด เพราะฉะนั้นคนที่มีโรคร้ายแรงจะมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น

2. ปรับอัตราเงินเฟ้อ ไม่ว่าจะประเมินค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณต่อเดือนไว้เท่าไร ทั้งหมดเป็นเพียงแค่ค่าใช้จ่ายในปัจจุบันที่ยังไม่ได้เผื่อไว้สำหรับ “เงินเฟ้อ” เพราะถ้าได้รู้จักเงินเฟ้อเป็นอย่างดี จะทราบว่าเป็นสิ่งที่มีผลกระทบเป็นอย่างมาก ยกตัวอย่าง เช่น อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ 3% ต่อปี เงินมูลค่า 50,000 บาท ในวันนี้ก็จะถูกลดค่าให้มีมูลค่าเหลือเพียง 27,684 บาท ในอีก 20 ปีข้างหน้า หรืออาจจะน้อยกว่านั้น ถ้าอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นไปถึง 4% ต่อปี มูลค่าของเงินก็จะยิ่งลดลงไปเหลือเพียง 22,819 บาท ในขณะที่ราคาสินค้าและบริการก็จะปรับเพิ่มขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อ ทำให้เราต้องเตรียมเงินสำรองไว้มากขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างสะดวกสบายเช่นเดิมในอนาคต

3. สรรวจแหล่งรายได้ในวัยเกษียณโดยเขียนจำนวนเงินที่จะได้รับในแต่ละประเภทรายได้ อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องศึกษาข้อกำหนดและเงื่อนไขการเบิกถอนเงินออกมาหรือการคงเงินไว้

อย่างละเอียด จากนั้นจัดกลุ่มแหล่งรายได้ว่าเป็น “เงินก้อน” หรือ “รายได้ประจำ” เพื่อให้วางแผนจัดสรรเงินได้ง่ายขึ้น

เงินก้อน เช่น กองทุนประกันสังคม (กรณีเลือกบำนาญชราภาพ) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนรวมเพื่อส่งเสริมการออมระยะยาว (SSF) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เงินบำเหน็จ (สำหรับข้าราชการ) เป็นต้น

รายได้ประจำ เช่น กองทุนประกันสังคม (กรณีเลือกบำนาญชราภาพ) กองทุนการออมแห่งชาติ (สำหรับผู้ที่ไม่อยู่ระบบบำเหน็จบำนาญ เช่น พ่อค้าแม่ค้า เกษตรกร) เงินค่าเช่าจากสินทรัพย์ (บ้าน/คอนโด/ที่ดิน/อาคารพาณิชย์) ดอกเบี้ยจากเงินฝากและตราสารหนี้ เงินปันผลจากหุ้นและกองทุนรวม ประกันชีวิตแบบบำนาญ เงินเดือนจากอาชีพหลังเกษียณ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เงินจากสินเชื่อบ้านผู้สูงอายุ (Reverse Mortgage) เป็นต้น

4. ประเมินสถานการณ์เงินขั้นต้น เมื่อรวบรวมข้อมูลรายได้ที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งจากเงินก้อน และรายได้ประจำก็นำมาหักลบด้วยค่าใช้จ่าย จะรู้แล้วว่าสถานะการเงินของเราดีเยี่ยม หรือน่าเป็นห่วง ถ้าผลลัพธ์เป็นบวก ก็อาจจะเบาใจไปได้ว่าชีวิตนี้ น่าจะ “เกษียณสบาย” มีกินมีใช้ ไม่เดือดร้อน แต่ถ้าเป็นลบหมายความว่า ชีวิตวัยเกษียณของเราอาจจะไม่ได้สุขสบายอย่างที่ฝันไว้ ทางที่ดีก็ควรหาทางลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ และบริหารเงินหลังเกษียณให้ดีที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 สสำรวจเงินออมเพื่อเกษียณ ว่าเราได้เก็บหรือลงทุนเพื่อเกษียณไว้ที่ไหนบ้าง และตอนนี้มีเงินออมเพื่อเกษียณอยู่เท่าไร ไม่ว่าจะเป็ภาคบังคับ ได้แก่ กองทุน ประกันสังคม และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) หรือ ภาคสมัครใจ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (PVD) กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) ประกันชีวิตแบบบำนาญ และสินทรัพย์เพื่อการลงทุนอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 4 คำนวณเงินออมเพื่อเกษียณที่ต้องออมเพิ่มเติม เปรียบเทียบเงินที่จะใช้หลังเกษียณกับเงินออมเพื่อเกษียณว่าเพียงพอหรือไม่ หากไม่พอต้องหาวิธี เช่น ลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มาเก็บออม หรือซื้อ RMFเพิ่มเพื่อให้ได้เงินตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยวางแผนการออมในปัจจุบัน จากประมาณการค่าใช้จ่ายและรายได้หลังเกษียณ เรากะรู้ว่าต้องเก็บเงินเพิ่มอีกเท่าไร และจะสามารถวางแผนการออมการลงทุนอย่างเหมาะสมได้

ขั้นตอนที่ 5 วางแผนออมเงินเพื่อเกษียณเพิ่มเติม หากคำนวณแล้วต้องออมเงินเพิ่ม ควรวางแผนการออมและลงทุนอย่างมีวินัย และมันทบทวนแผนการเงินอย่างสม่ำเสมอ และปัจจุบันมีสินทรัพย์ทางการเงินให้เลือกลงทุนหลากหลายอย่าง ได้แก่ หุ้นกู้ กองทุนรวม พันธบัตรรัฐบาล และหุ้นสามัญ เราควรศึกษาและทำความเข้าใจทางเลือกในการลงทุนอย่างรอบคอบ จากนั้นแบ่งเงินไปลงทุนในประเภทสินทรัพย์ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ตนเองยอมรับได้

นอกจากนี้ ควรเตรียมเงินอีกหนึ่งก้อนสำหรับค่าใช้จ่ายพิเศษต่าง ๆ เช่น ค่าซ่อมหรือบำรุงรักษารถยนต์ ท่องเที่ยว รักษาพยาบาล และซ่อมแซมบ้าน ที่ไม่ได้เป็นรายจ่ายในชีวิตประจำวัน แต่อาจต้องจ่ายเป็นครั้งคราว หากเราไม่ได้วางแผนเก็บเงินในส่วนนี้ เราอาจต้องนำเงินเกษียณที่เก็บออมไว้ข้างต้นมาใช้แทน ทำให้เรามีเงินไม่พอใช้ในอนาคต เพราะตอนนี้ไม่ว่าจะอยู่ในวัยไหน ๆ วัยเกษียณจะมาถึงอย่างแน่นอนในอนาคต จึงไม่ควรชะล่าใจว่ายังมีเวลาที่เหลืออยู่อีกมาก จึงควรเริ่มต้นวางแผนเกษียณและเก็บออมตั้งแต่วันนี้ ชีวิตเกษียณที่สุขกายสบายใจจะได้อยู่ไม่ไกลเกินฝัน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการวางแผนการเงินก่อนวัยเกษียณ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ หาข้อมูลเกี่ยวกับอายุของตนเองที่ต้องใช้สำหรับวางแผนเกษียณ คำนวณเงินที่จะใช้หลังเกษียณ สำรวจเงินออมเพื่อเกษียณ คำนวณเงินออมเพื่อเกษียณที่ต้องออมเพิ่มเติม และวางแผนออมเงินเพื่อเกษียณเพิ่ม ซึ่งสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเพิ่มเติม คือ การประมาณค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ประมาณค่าใช้จ่ายตามไลฟ์สไตล์ ปรับอัตราเงินเพื่อสำรวจแหล่งรายได้หลังเกษียณ และประเมินสถานการณ์เงินขั้นต้น

2.3.3 การประมาณจำนวนเงินที่ต้องมีเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2561) กล่าวถึง การประมาณจำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณอายุ ว่าการมีเงินที่จะพอใช้สบายไปตลอดชีวิต จริงๆแล้วขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างของแต่ละคน โดยประมาณการจากสูตร ดังนี้

จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ = (70% ของค่าใช้จ่ายต่อปีปัจจุบัน) × จำนวนปีที่คาดว่าจะใช้ชีวิตหลังเกษียณ

แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงและมีความสำคัญ คือ อัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาของการเกษียณอายุ (Inflation) เงินเพื่อเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุม และเป็นสิ่งที่ทำให้เงินออมที่คุณหามาด้วยความยากลำบากในแต่ละปีต้อง “ด้อยค่า” ลงไปอย่างช่วยไม่ได้ ยิ่งระดับอัตราเงินเฟ้อสูงมากขึ้นเท่าใด เงินออมของคุณก็ด้อยค่าลงมากเท่านั้น

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน กล่าวถึง การประมาณจำนวนเงินที่ต้องมีเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณนั้น แบ่งออกเป็น 2 แนวคิด คือ การใช้เงินออมสำหรับใช้จ่าย และการใช้ดอกผลของเงินออมและเงินลงทุนสำหรับใช้จ่าย

แนวคิดที่ 1 นำเงินออมมาใช้จ่ายหลังเกษียณ (กรณีนี้จะเป็นการใช้เงินต้นให้หมดไปเรื่อยๆ)

เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ = ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ × 12 เดือน × จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ

แนวคิดที่ 2 นำดอกผลของเงินออมและเงินลงทุนมาใช้จ่ายหลังเกษียณ (กรณีนี้ เงินต้นจะยังคงอยู่ให้ออกดอกออกผลต่อไป)

เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ = $\frac{\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ} \times 12 \text{ เดือน}}{\text{ประมาณการอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของเงินออมและเงินลงทุนต่อปีในช่วงหลังเกษียณ (\%ต่อปี)}}$

การออม ควรออมก่อนใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มต้นทำงาน โดยออมเงินสำหรับการเกษียณให้ได้อย่างน้อย 10% ของรายได้ หากรายได้เพิ่มขึ้นก็ควรออมเพิ่มขึ้นและไม่ควรนำออกมาใช้จนกว่าจะเกษียณและควรแบ่งเงินออมเพื่อเกษียณบางส่วนไปลงทุน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (2561) กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณเพื่อจะมีเงินเกษียณที่เพียงพอและพอเพียง ดังนี้

1. คำนวณเงินออมตอนเกษียณ ว่าควรมีเท่าไร ณ วันที่ต้องเกษียณ โดยประมาณ ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ (70% ของค่าใช้จ่ายปัจจุบัน*) x 12 เดือน เพื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อปี และจากนั้นก็คูณด้วยจำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ เพียงเท่านี้เราก็จะได้จำนวนเงินออมที่ต้องมี ณ วันที่เกษียณ

$$\text{จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ} = (70\% \text{ ของค่าใช้จ่ายปัจจุบัน}) \times 12 \times \text{จำนวนปีหลังเกษียณ}$$

2. คำนวณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน เพื่อให้มีพอใช้จ่ายเกษียณ ต่อมาเมื่อเราได้เงินเกษียณเป็นที่เรียบร้อย เราก็มาคิดว่าเราจะต้องเก็บเงินต่อเดือนเท่าไร เพียงแค่เอาเงินเกษียณที่คำนวณได้จากข้อที่ 1 มาตั้ง แล้วหารด้วยจำนวนเดือนตั้งแต่วันนี้จนถึงเมื่อเราเกษียณ

$$\text{เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน} = \text{จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ} / \text{จำนวนเดือนตั้งแต่วันนี้จนถึงเกษียณ}$$

สรุปได้ว่า การที่จะมีเงินเพียงพอสำหรับการเกษียณอายุนั้น ต้องคำนวณเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ โดยจำเป็นต้องมีการวางแผนการเงินก่อนวัยเกษียณ การประมาณจำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณอายุ ว่าการมีเงินให้พอใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคต ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างของแต่ละคน ทั้งนี้จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ ใช้อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของปี พ.ศ.2565 ได้แก่ เพศหญิง 80.7 ปี และเพศชาย 73.6 ปี อ้างอิงจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล โดยประมาณการจากสูตร ดังนี้

$$\text{เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ} = \text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ} \times 12 \text{ เดือน} \times \text{จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ}$$

2.3.4 การบริหารเงินหลังเกษียณ

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2561) กล่าวถึงการบริหารเงินหลังเกษียณ มีดังนี้

1. บริหารค่าใช้จ่าย ก่อนหน้านี้อาจจะไม่เคยต้องวางแผนว่าแต่ละเดือนต้องใช้จ่ายอะไรเป็นเงินเท่าไรบ้าง โดยเฉพาะคนที่มียาได้ประจำ แต่ในวัยเกษียณที่แม้จะมีรายได้ประจำจากเงินบำนาญสวัสดิการของรัฐ แต่รายได้ส่วนหนึ่งจะมาจากการลงทุนซึ่งมีความไม่แน่นอนสูง เพราะฉะนั้นจะใช้จ่ายสบายๆ ไม่รู้ว่าเงินหายไปไหนไม่ได้อีกต่อไป ต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือนให้

ชัดเจนว่าจะมีค่าใช้จ่ายอะไรเป็นเงินเท่าไร และเมื่อวางแผนแล้วต้องควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ด้วยเป็นสิ่งที่สำคัญ วิธีที่ดีที่สุดในการควบคุมค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ คือ การบันทึกรายได้ ค่าใช้จ่าย เพราะนอกจากจะรู้ว่าเงินที่ออกจากกระเป๋าเป็นค่าใช้จ่ายอะไร และช่วยลดโอกาสที่เงินจะรั่วไหล หรือไม่เป็นไปตามแผนแล้ว ยังช่วยป้องกันโรคอัลไซเมอร์ได้อีกด้วย

2. ลดภาระหนี้สิน ก่อนจะถึงวันเกษียณ สิ่งที่ต้องระมัดระวังให้จับพร้อมกัน คือ ภาระหนี้ เพราะในวันที่เกษียณจะไม่มีรายได้ประจำจากการทำงานอีกต่อไป หรือแม้จะมีรายได้อยู่บ้างแต่ก็ไม่ควรจะมีหนี้สินให้เป็นภาระที่ทำให้หงุดหงิดกังวลใจ ดังนั้นถ้าจะให้ดีก่อนเกษียณสัก 4-5 ปีควรจะเริ่มสำรวจหนี้สินว่ายังมีหนี้อะไรอยู่ตรงไหนบ้างจำนวนเงินต้นมากน้อยแค่ไหน จากนั้นให้เพิ่มจำนวนเงินที่จะผ่อนจ่ายหนี้ในแต่ละเดือนให้มากยิ่งขึ้น โดยเงินที่เพิ่มขึ้นนี้อาจจะนำไปปลดหนี้ นอกจากนี้อาจจะไปทำเรื่องรีไฟแนนซ์ โดยรวมหนี้จากหลาย ๆ ที่ให้มาเป็นก้อนเดียวเพื่อลดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนในแต่ละเดือนให้อยู่ในระดับที่พอรับได้ และจำเป็นต้องศึกษาเงื่อนไขต่าง ๆ รวมถึงคำนวณดอกเบี้ยรวมค่าธรรมเนียมก่อนว่าคุ้มหรือไม่ เพราะระยะเวลาการผ่อนชำระอาจจะนานขึ้น ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายทั้งหมดก็อาจจะมากขึ้นด้วย และไม่ใช่แค่ภาระหนี้เท่านั้นที่ต้องปลดให้หมดก่อนการเกษียณ ยังรวมถึงภาระค่าประกันต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับประกันเงินกู้ และการรับประกันคนเข้าทำงาน ต้องไปปลดภาระออกให้หมด เพราะอาจจะทำให้เรากลายเป็นหนี้ในวัยเกษียณแบบไม่รู้ตัว

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน กล่าวถึง การบริหารเงินก้อนสุดท้ายของชีวิต ดังนี้

1. นำเงินบางส่วนไปแบ่งฝากประจำในระยะต่าง ๆ โดยเลือกให้มีระยะเวลาครบกำหนดเหลื่อมกัน จะเป็นการบริหารสภาพคล่องและเพิ่มผลตอบแทนให้มากกว่าเงินฝากออมทรัพย์

2. ควรคงเงินฝากในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ไว้ประมาณ 2 - 6 เท่าของค่าใช้จ่ายต่อเดือน เพื่อให้มีสภาพคล่องสำหรับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และเผื่อไว้สำหรับกรณีฉุกเฉิน

3. ควรนำเงินส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ในระยะสั้นไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่แน่นอนในระยะปานกลางและระยะยาว

4. ทางเลือกอื่น ๆ ในการลงทุน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำถึงปานกลาง เช่น กองทุนรวมตลาดเงิน สลากออมทรัพย์ หุ้นกู้ของบริษัทเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือในระดับที่น่าลงทุน กองทุนรวมตราสารหนี้ และสำหรับผู้ที่มีความชำนาญในการลงทุนและยอมรับความเสี่ยงได้ อาจแบ่งเงินบางส่วน (สูงสุดไม่เกิน 15% ของเงินออมและเงินลงทุนทั้งหมด) ไปลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินหรือสินทรัพย์ที่เปิดโอกาสรับผลตอบแทนสูงขึ้น แต่มีความเสี่ยงสูง เช่น หุ้นสามัญ และทองคำ เป็นต้น

5. ควรติดตามข่าวสารและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่อาจมีผลกระทบต่อผลตอบแทนของเงินออมและเงินลงทุนของคุณอย่างสม่ำเสมอ ทั้งแนวโน้มของอัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน รวมถึงภัยทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อปกป้องเงินทองของตนเองให้พ้นจากมัจฉาชีพ

สรุปได้ว่า การที่จะมีเงินเพียงพอสำหรับการเกษียณอายุนั้น นอกจากการวางแผนการเงินก่อนวัยเกษียณแล้ว ควรคำนึงถึงบริหารเงินหลังเกษียณเพื่อให้มีใช้เพียงพอไปตลอดชีวิต ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น บริหารค่าใช้จ่าย ควบคุมเงินฝากในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ นำเงินบางส่วนไปแบ่งฝากประจำหรือลงทุนระยะสั้นในพันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น และควรติดตามข่าวสารและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่อาจมีผลกระทบต่อผลตอบแทนของเงินออมและเงินลงทุนอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน ภัยทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อปกป้องเงินทองของตนเองให้พ้นจากมัจฉาชีพ

2.4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม

2.4.1 ความหมายของการออม

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ให้ความหมายของการออม หมายถึง เก็บหอมรอมริบ เช่น ออมทรัพย์ ออมสิน เป็นต้น ดังนั้น การออมจึงเป็นการใช้ทรัพย์สินเงินทองอย่างระมัดระวัง ไม่ประมาทและมีเหตุผล ทรัพย์สินเงินทองเป็นปัจจัยในการดำรงชีพต้องรู้จักเก็บรู้จักใช้ การออมจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะประชาชนได้รับการศึกษาเรียนรู้ มีผู้แนะนำ สั่งสอน ให้ความสำคัญ และประโยชน์ที่เกิดจากการออม

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการออม หมายถึง การแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เมื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มีอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ เป็นต้น

บุญรุ่ง จันทร์นาค (2557) ได้ให้ความหมายของการออม หมายถึง ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่หรือที่กัน เอาไว้ไม่นำมาใช้จ่ายในการบริโภคและอุปโภคในปัจจุบัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในอนาคต เช่น ยามเจ็บป่วย เมื่อแก่ชรา หรือลงทุน เป็นต้น โดยวัตถุประสงค์ของการออม คือ

- 1) สร้างหลักประกันชีวิตและความมั่นคงทางการเงิน
- 2) เพื่อให้มีเงินไว้ใช้ และไม่เป็นการระต่อลูกหลาน
- 3) เพื่อไว้ใช้ทางการศึกษาในการนำมาสร้างความรู้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและสร้างเงินในอนาคต
- 4) เพื่อไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานและสังคม
- 5) เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือเปลี่ยนอาชีพ
- 6) เพื่อไว้ใช้จ่ายนอกเหนือจากรายจ่ายประจำ และ
- 7) เพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉินและยามเจ็บป่วย

อาภรณ์ รัชไชย (2560) ได้ให้ความหมายของการออม หมายถึง รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปที่เรียกว่า เงินออม โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่ารายจ่ายของเขา ทางที่จะเพิ่มเงินออมให้แก่บุคคลอาจทำได้โดยการพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นด้วยการทำงานมากขึ้น ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษ หรือการปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพมีรายได้สูงขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้การลดรายจ่ายลงด้วยการรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมก็จะทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้

เกษมศรี ปุชนีย์วงศ์ (2558) ได้ให้ความหมายของการออม หมายถึง ส่วนหนึ่งของรายได้ปัจจุบันที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภค หากแต่เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคต หรือการนำเงินออมไปลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์ตอบแทนในทางเศรษฐศาสตร์แบ่งการออมของประเทศออกเป็นการออมภาครัฐและการออมภาคเอกชน โดยที่การออมภาคเอกชนแบ่งออกเป็น การออมภาคธุรกิจและการออมภาคครัวเรือน การออมของประชาชนทั่วไปจัดเป็นการออมภาคครัวเรือนในทางเศรษฐศาสตร์

วรรณพิมล อุโซติสุวรรณ (2553) ได้ให้ความหมายของการออม หมายถึง ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่จากการที่ไม่ได้นำมาใช้จ่ายในการบริโภคอุปโภคในขณะปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่แล้ววัตถุประสงค์ของการออม คือ เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในยามชรา หรือเพื่อใช้จ่ายในการประกอบกิจการ

จุฬารัตน์ อมรสุทธิสัจย์ (2554) ได้ให้ความหมายของการออม หมายถึง การเก็บสะสมรายได้ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ ใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือเป็นรายได้ส่วนหนึ่งที่เหลือจากการใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ นำมาเก็บไว้เพื่อการใช้จ่ายในอนาคต ซึ่งอาจจะนำไปฝากในธนาคาร ซื้อหลักทรัพย์ หรืออาจเก็บไว้ในรูปแบบของเงินสดหรือทรัพย์สิน

สรุปได้ว่า การออม หมายถึง การแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้ เพราะเมื่อบุคคลทำงานมีรายได้ก็จะนำรายได้ส่วนหนึ่งไปใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และรายได้อีกส่วนหนึ่งหรือส่วนที่เหลือจากการใช้จ่าย จะนำไปเก็บไว้เป็นเงินออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในอนาคต เช่น เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในยามชรา เพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉินและยามเจ็บป่วย เป็นต้น

2.4.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการออม

สุดใจ น้าผูด (ม.ป.ป. อ้างถึงใน พิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ, 2563) กล่าวว่า เงินออมเป็นปัจจัยที่ทำให้เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ได้ซึ่งเป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันแล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการของบุคคลนั้น ๆ เช่น บางคนอยากมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองจึงกำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริง ขึ้นมาได้เนื่องจากเงินออมยังใช้สำหรับ

แก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต

ปรารธนา แสนจิตร์ (2554) กล่าวถึง ประโยชน์ของการออมว่า การออมนอกจากจะมีความสำคัญต่อตัวของผู้ออมคือทำให้เกิดความมั่นคงในอนาคตแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ดังนี้

ประโยชน์ต่อผู้ออม

1) เพื่อลดความผันผวนของการบริโภค และเพื่อเหตุฉุกเฉิน โดยที่รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่มีความไม่แน่นอน จึงต้องออมเงินไว้ใช้เมื่อรายได้ตกต่ำหรือขาดรายได้ ขณะเดียวกันก็ต้องออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย เป็นต้น

2) เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งได้วางแผนไว้แล้วล่วงหน้า เช่น การออมเพื่อใช้จ่ายยามเกษียณอายุ เพื่อการศึกษา เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย โดยหวังผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ย เงินปันผล และกำไรจากส่วนต่างราคาซื้อขาย

ประโยชน์ต่อประเทศ

1) การออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเป็นรากฐาน เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการลงทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากการช่วยสนับสนุนการลงทุนการผลิตของประเทศและการจ้างงาน เป็นต้น

2) สร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมในระดับสูง จะทำให้การลงทุนในระดับประเทศไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ

สรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการออม เงินออมเป็นปัจจัยที่ทำให้เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ได้ และประโยชน์ของการออมนอกจากจะมีผลต่อตัวของผู้ออมคือทำให้เกิดความมั่นคงในอนาคตแล้วยังส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอีกด้วย

2.4.3 โครงสร้างและหลักการของระบบเงินออมเพื่อวัยเกษียณ

เนษพร นาคสีเหลือง (2557) กล่าวว่า รูปแบบการจัดระบบสวัสดิการให้ความคุ้มครองผู้สูงอายุหรือระบบสวัสดิการ เพื่อการชราภาพในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันและใช้หลายรูปแบบร่วมกันหรือหลายชั้น เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธนาคารโลกที่เรียกว่า “ระบบบำนาญหลายชั้น (Multiplier Pension)” ที่เรียกว่า “สามเสาหลักของระบบเงินออมเพื่อวัยเกษียณ” (Three Pillars หรือ The Multi Pillar of Old Age Security) โดยยึดหลักการสร้างระบบบำนาญสมดุลและสามารถรองรับภาระในอนาคตที่จะต้องเลี้ยงดูผู้เกษียณอายุได้ในระดับที่เหมาะสม และไม่เพิ่มภาระภาษีให้กับประชาชนของประเทศ

ขณะเดียวกันช่วยสร้างรายได้ของประเทศโดยใช้เงินออมของคนในประเทศเป็นตัวขับเคลื่อน การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุน ดังนี้

เสาหลักต้นที่ 1 (Pillar 1) : เป็นระบบบำนาญภาคบังคับที่รัฐบาลของแต่ละประเทศจัดให้แก่ประชาชน เรียกว่า Pay-as-you-go (PAYG) ซึ่งจะกำหนดผลประโยชน์ที่จะจ่ายให้แก่สมาชิกแน่นอน (Defined Benefit) จนกระทั่งเสียชีวิต โดยจ่ายจากเงินภาษีที่เก็บจากประชาชนมาจัดสรรเป็นงบประมาณเพื่อสร้างหลักประกันเพื่อการชราภาพขั้นพื้นฐานของประเทศ ซึ่งกำหนดผลประโยชน์ขั้นต่ำของรายได้ให้เพียงพอแก่การยังชีพที่ควรจะต้องไม่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (Poverty Line)

เสาหลักต้นที่ 2 (Pillar 2) : เป็นระบบเงินออมภาคบังคับ (Mandatory System) ที่รัฐบาลบังคับให้ประชาชนออมขณะทำงาน อาจบริหารโดยเอกชนหรือหน่วยงานอิสระของรัฐ มีเงินกองทุนและมีการส่งเงินสะสมของสมาชิก และมีการสมทบจากนายจ้างเข้ากองทุนในบัญชีของสมาชิกแต่ละคน (Individual Account) ส่วนใหญ่จะกำหนดให้มีการนำส่งเงินสะสมเข้ากองทุนในอัตราที่แน่นอน (Defined Contribution) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะยกระดับรายได้ของผู้เกษียณให้สูงกว่าเส้นความยากจนเพื่อให้มีรายได้ที่ดีขึ้นตามมาตรฐานการดำรงชีวิตอย่างปกติ

เสาหลักต้นที่ 3 (Pillar 3) : เป็นระบบการออมภาคสมัครใจ (Voluntary System) และรัฐบาลให้การส่งเสริม ซึ่งมีการบริหารโดยภาคเอกชน มีเงินกองทุนและมีการส่งเงินสะสมของสมาชิกในจำนวนที่แน่นอน (Defined Contribution) ในบางกรณีอาจมีเงินสมทบจากนายจ้างเข้ากองทุนในบัญชีของแต่ละคน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ออมมีทางเลือกในการออมเงินไว้ใช้ในยามเกษียณมากขึ้น มีความเพียงพอของเงินออมในการดำรงชีวิตในอนาคตในการเข้าถึงความสะดวกสบายและการดูแลรักษาพยาบาลที่สูงกว่ามาตรฐาน

ระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยมีลักษณะ Multi-pillar ตามทฤษฎีเสาหลักสามต้น ของธนาคารโลกเช่นเดียวกับในประเทศอื่น ดังนี้

ขั้นที่ 1 (First Pillar) เป็นการออมเพื่อการเกษียณอายุภาคบังคับบริหารจัดการโดยภาครัฐ ซึ่งกำหนดผลตอบแทนไว้แน่นอน (Defined Benefit) คือ กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพสำหรับลูกจ้างภาคเอกชนที่อยู่ในสถานประกอบการและมีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป มีสำนักงานประกันสังคมเป็นผู้ดำเนินงานโดยกำหนดให้นายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาลจะต้องจ่ายเงินสมทบตามอัตราที่กำหนด ในกฎกระทรวง สิทธิประโยชน์ลูกจ้างจะได้รับมี 2 ประเภท ดังนี้

1. จ่ายเป็นเงินบำนาญให้ตลอดชีวิต
2. จ่ายเป็นบำเหน็จหรือเงินก้อน

โดยมีหลักเกณฑ์การจ่าย คือ เมื่อผู้ประกันตนมีอายุครบ 55 ปี และความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง และผู้จ่ายจ่ายสมทบไม่เกิน 180 เดือน หรือ 15 ปี จะได้รับเงินทดแทนในรูปของเงิน

บำเหน็จหรือเงินก้อน แต่ถ้าผู้จ่ายจ่ายสมทบตั้งแต่ 180 เดือน หรือ 15 ปีขึ้นไป จะได้รับเป็นเงินบำนาญตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 (Second Pillar) การออมเพื่อการเกษียณอายุแบบบัญชีรายตัวภาคบังคับ บริหารจัดการโดยภาคเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ โดยผลประโยชน์ทดแทนขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่จ่ายเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ โดยกำหนดอัตราเงินสมทบไว้แน่นอน จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2540 และมีการบังคับให้ข้าราชการที่บรรจุหรือโอนย้ายมาเป็นราชการภายหลังวันที่ 27 มีนาคม 2540 จะต้องเป็นสมาชิก กบข. โดยบังคับ ส่วนข้าราชการที่บรรจุก่อนวันดังกล่าวสามารถเลือกที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนได้โดยสมัครใจ แต่ผู้ที่เลือกเข้าเป็นสมาชิกกองทุนจะได้รับเงินเพิ่มเติม ซึ่งเป็นเงินที่รัฐบาลสำรองในบัญชีสมาชิกแต่ละคนเมื่อแรกสมัครเข้ากองทุน และจะจ่ายให้สมาชิกตอนออกจากราชการซึ่งมีสิทธิรับ และเลือกรับบำนาญได้เท่านั้น

ขั้นที่ 3 (Third Pillar) การออมภาคสมัครใจแยกบัญชีแบบรายบุคคล บริหารจัดการโดยภาคเอกชน โดยผลตอบแทนจะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่จ่ายเข้ากองทุน ซึ่งได้แก่ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provided Fund) เป็นรูปแบบการออมสำหรับลูกจ้างที่อยู่ในภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างเอกชน จัดตั้งขึ้นตามความสมัครใจของทั้งนายจ้างและลูกจ้าง โดยลูกจ้างต้องจ่ายเงินสะสม และนายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างลาออกจากงาน เสียชีวิต ลาออกจากกรเป็นสมาชิกกองทุน หรือเกษียณอายุ วิธีการจ่ายเงินสะสม และเงินสมทบนั้นกำหนดไว้ว่า ลูกจ้างต้องจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนเป็นประจำ โดยอัตราการจ่ายเงินสะสมกำหนดไว้ตั้งแต่ร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 15 ของค่าจ้าง และนายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนให้แก่ลูกจ้างในอัตราไม่ต่ำกว่าเงินสะสมของลูกจ้าง ทั้งนี้ นายจ้างและลูกจ้างสามารถตกลงกันจ่ายในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 15 โดยต้องขออนุมัติต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

1.2 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพรัฐวิสาหกิจ ออกแนวปฏิบัติโดยกระทรวงการคลังกำหนดให้รัฐวิสาหกิจสามารถจัดตั้งกองทุนสำรองชีพขึ้นด้วยความสมัครใจ สำหรับพนักงานที่ทำงานอยู่ในขณะจัดตั้งกองทุนจะให้สิทธิเข้าเลือกเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือจะอยู่ในระบบบำเหน็จแบบเดิมก็ได้ ส่วนพนักงานที่เข้ามาหลังจากนั้น จะต้องเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพทุกคน ในปัจจุบันรัฐวิสาหกิจแห่งมีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และยกเลิกบำเหน็จตามระบบเดิมโดยการโอนบำเหน็จเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานแต่ละคน

2. กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) เป็นรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุด้วยความสมัครใจ เป็นการออมรูปแบบใหม่ที่ออกมาโดยภาครัฐเพื่อส่งเสริมให้มีการออมเพื่อการเกษียณอายุมากขึ้น โดยให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีเป็นแรงผลักดันให้มีการออมเพิ่มขึ้น กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ที่ต้องการหลักประกันในการมีเงินไว้ใช้สำหรับดำรงชีวิตหลังเกษียณ รวมทั้งเพื่อเป็นการรองรับข้อจำกัดของกองทุนประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ที่มีข้อจำกัดในเรื่องที่สมาชิกไม่สามารถจ่ายเงินสะสมได้สูงกว่าอัตราเงินสมทบของนายจ้าง โดยกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หรือเรียกย่อๆ ว่า RMF เป็นกองทุนประเภทรับซื้อคืนหน่วยลงทุนที่จัดตั้งและจัดการโดยบริษัทจัดการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมระยะยาว เพื่อการเลี้ยงชีพของผู้ถือหน่วยลงทุน

3. กองทุนรวมเพื่อส่งเสริมการออมระยะยาว (Super Saving Funds : SSF) มีความพิเศษกว่ากองทุนรวมทั่วไปตรงที่รัฐบาลอนุญาตให้สามารถนำจำนวนเงินที่ซื้อกองทุน SSF มาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นไป โดยจะลดหย่อนแบบปีต่อปี ในช่วงระยะเวลาปี 2563-2567

4. การประกันชีวิต เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยบริหารความเสี่ยงและบรรเทาผลกระทบทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เอาประกันและผู้อยู่ในอุปการะ ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันกับผู้เอาประกัน จากเหตุการณ์นี้ทำให้ผู้อยู่ในอุปการะไม่ได้รับผลกระทบมากนักและสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ โดยประเภทของประกันที่ใช้เป็นแหล่งเงินออมในวัยเกษียณ ได้แก่ การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment Insurance) และแบบเงินได้ประจำ (Annuities)

5. การออมในรูปแบบสินทรัพย์อื่น ๆ เช่น หลักทรัพย์เพื่อการลงทุน เงินสด/ทรัพย์สินที่มีสถานะใกล้เคียงกับเงินสด สินทรัพย์ใช้ส่วนตัวอื่น ๆ หรืออสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การออม

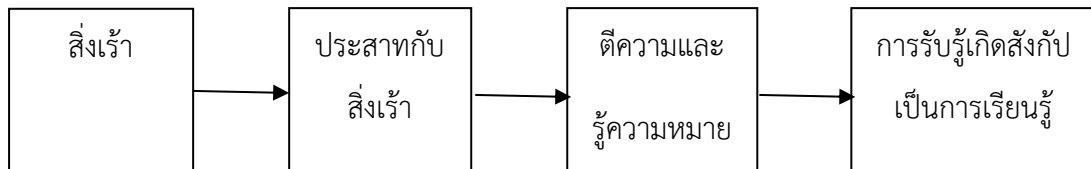
2.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

ความหมายของการรับรู้

แสงเดือน ทวีสิน (2545 อ้างถึงใน ภารดี เทพคายน, 2564) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ หมายถึง การที่มนุษย์นำข้อมูลที่ได้จากความรู้สึกสัมผัส (Sensation) ซึ่งเป็นข้อมูลดิบ (Raw Data) จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และกาย สัมผัสมาจำแนก แยกแยะ คัดเลือก วิเคราะห์ด้วยกระบวนการทำงานของสมอง แล้วแปลสิ่งที่ได้ออกเป็น สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

ความสำคัญของการรับรู้

กันยา สุวรรณแสง (2552 อ้างถึงใน ชิตชนก เชื้อแก้ว, 2558) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการรับรู้ว่าเป็นการรับรู้ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้และการเรียนรู้มีผลต่อการรับรู้ครั้งใหม่ เนื่องจากความรู้เดิมจะช่วยแปลความหมายให้ทราบว่าคืออะไร

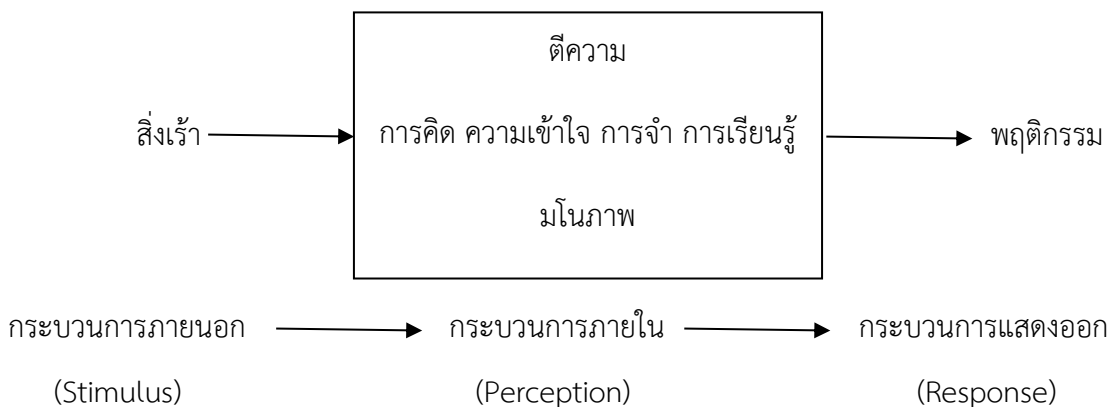
ภาพที่ 2.2 ความสำคัญของการรับรู้

ที่มา : งานวิจัย “ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในช่วงการเมืองสองขั้วของประชาชนในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ชิตชนก เชื้อแก้ว, 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การรับรู้มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อรับรู้แล้วย่อมเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์ พัฒนามาเป็นเจตคติ แล้วพฤติกรรมจะตามมาในที่สุด ดังนั้นมนุษย์เมื่อเกิดการรับรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจะตีความหมายและส่งผลกระทบต่อไปยังอารมณ์ ความรู้สึกก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นในแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งก็มีผลต่อการรับรู้ครั้งต่อไปเสมอ

กระบวนการของการรับรู้

กระบวนการของการรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่คาบเกี่ยวระหว่างความรู้สึก ความเข้าใจ การคิด การเรียนรู้ การตัดสินใจและเป็นการแสดงพฤติกรรม สมภพ สุขกลัด (2543 อ้างถึงใน ชิตชนก เชื้อแก้ว, 2558)

ภาพที่ 2.3 กระบวนการของการรับรู้

ที่มา : งานวิจัย “ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในช่วงการเมืองสองขั้วของประชาชนในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ชิตชนก เชื้อแก้ว, 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2548 อ้างถึงใน ชิตชนก เชื้อแก้ว, 2558) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการรับรู้ว่าประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การเลือก (Selection) เป็นกระบวนการเลือกเพื่อที่จะรับรู้สิ่งเร้าจากสิ่งเร้าทั้งหลาย
2. การจัดระบบ (Organization) โดยทั่วไปบุคคลจัดระบบสิ่งเร้าออกเป็น 2 วิธีคือ บุคคลเลือกที่จะรับสิ่งเร้า และแยกสิ่งเร้าที่เลือกออกมาเป็นส่วนที่สนใจแล้วมุ่งความสนใจไปยังส่วนนั้นเป็นพิเศษ และการจัดสิ่งเร้านั้น ๆ ให้อยู่ในรูปที่ง่ายขึ้น ตัดสิ่งทีละเยียดซับซ้อนหรือสับสนทิ้งไปซึ่งมักเป็นแนวโน้มของคนไทยทั่ว ๆ ไป

3. การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการรับรู้ โดยบุคคลจะอาศัยคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัว เช่น ทักษะคิด ประสบการณ์ ความต้องการ ค่านิยม เพื่อช่วยในการพิจารณาสิ่งเร้าภายนอกผสมผสานสิ่งเร้าเดียวกันที่เสนอต่อบุคคลต่าง ๆ บุคคลเหล่านั้นจะแปลความหมายต่างกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้

ใจชนก ภาคอัด (2555 อ้างถึงใน ชิตชนก เชื้อแก้ว, 2558) เสนอว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์เดิม สถานการณ์ ความต้องการและหน้าที่รับผิดชอบของบุคคล โดยแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลเป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ คุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของผู้รับ เช่น เพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ความต้องการ คุณค่า ความสนใจ ประสบการณ์เดิม ปัจจัยภายนอก ได้แก่ คำแนะนำ คำสั่งสอน เป็นต้น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ กมลวัฒน์ ยะลาวรรณ (2547 อ้างถึงใน ชิตชนก เชื้อแก้ว, 2558) แบ่งออกได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพของผู้รับรู้ ได้แก่ ระบบประสาทสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ผิวหนัง เป็นต้น
2. ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพของผู้รับรู้ ได้แก่ อารมณ์ ทักษะคิด ความต้องการ ค่านิยม ความสนใจ ความพอใจ ความรู้ และประสบการณ์ เป็นต้น
3. ปัจจัยทางด้านสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ ความแตกต่างของสิ่งเร้า ลักษณะของสิ่งเร้า เช่น สิ่งเร้าที่มีความชัดเจน สิ่งเร้าที่มีความเข้มกว่า สิ่งเร้าที่มีการกระทำซ้ำบ่อย ๆ เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับรู้ แบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส ถ้าสมบูรณ์ก็จะรับรู้ได้ดี ถ้าหย่อนสมรรถภาพ เช่น หูตึง ตาสั้น ก็จะรับรู้ได้ไม่ดี และด้านสติปัญญา คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ สติปัญญา การสังเกต เป็นต้น

2. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่

ความรู้เดิม หมายถึง กระบวนการรับรู้เมื่อสัมผัสแล้วต้องแปลเป็นสัญลักษณ์ โดยอาศัยความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เราจะรับรู้ ฉะนั้นหากไม่มีความรู้เดิมมาก่อน ก็จะทำให้การรับรู้ผิดไปจากความเป็นจริง

ลักษณะของสิ่งเร้า หมายถึง คุณสมบัติซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่使人สนใจที่จะรับรู้ หรือทำให้การรับรู้เกิดการคลาดเคลื่อน เช่น ความคล้ายคลึง ความต่อเนื่องของสิ่งเร้า และสภาพพื้นฐานของการรับรู้ เป็นต้น

ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่า การรับรู้ถือเป็นกระบวนการแปลความหมายจากการสัมผัสการรับรู้ของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และปัจจัยที่สำคัญ คือ ความสนใจต่อสิ่งเร้าซึ่งมีผลต่อการเลือกรับรู้ นอกจากนี้การจะรับรู้ได้ดีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล เช่น ภาวะรับสัมผัส และประสบการณ์ที่ผ่านมา เป็นต้น

2.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2540 อ้างถึงใน กรวินท์ กรประเสริฐวิทย์, 2557) ได้ให้ความหมายของทัศนคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งถือเป็นกิริยาท่าที ความรู้สึกรวม ๆ ของบุคคล ที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจหรือประสาท ซึ่งแสดงออกเพื่อโต้ตอบต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยจะแสดงออกในทางสนับสนุนเห็นดีเห็นชอบด้วย หรือต่อต้าน ไม่เห็นดีเห็นชอบด้วยก็ได้

จันทะสุก ลาดสะอาด (2561) ได้ให้ความหมายของทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับ จะแสดงออกมาทางพฤติกรรมใน 2 ลักษณะ คือ ทัศนคติทางบวก ได้แก่ การแสดงออกในลักษณะพึงพอใจและเห็นด้วยหรือชอบ จะทำให้บุคคลอยากจะทำ อยากได้ และอยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ทัศนคติทางลบ คือ การแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจและไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบ จะทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่าย ซิงซัง ต้องการหนีห่างไปจากสิ่ง ๆ นั้น

องค์ประกอบของทัศนคติ

Zimbardo และ Ebbesen (1970 อ้างถึงใน อูราชนก คงกล้า, 2556) กล่าวถึงการแยกองค์ประกอบของทัศนคติได้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (The Cognitive Component) คือ ส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทัวไปทั้งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือคิดว่าสิ่งใดดีมีก็จะ มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่า สิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component) คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคน เป็นลักษณะที่เป็น ค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิดและความรู้สึก จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่างก็เนื่องมาจากบุคคลมีความเข้าใจมีความรู้สึก หรือมีแนวความคิดแตกต่างกัน

ดังนั้นส่วนประกอบทางด้านความคิดหรือความรู้ความเข้าใจ จึงนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบ ชั้นพื้นฐานของทัศนคติและส่วนประกอบนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลอาจออกมา ในรูปแบบแตกต่างกันทั้งในทางบวกและทางลบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของตัวบุคคล

ประเภทของทัศนคติ

ดารณี พานทอง (2542 อ้างถึงใน อูราชนก คงกล้า, 2556) ได้กล่าวถึง การแสดงออกทาง ทัศนคติสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) คือ ทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจโต้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงานและการดำเนินกิจการขององค์การอื่นๆ เช่น กลุ่มชาวเกษตรกรย่อมมีทัศนคติ ทางบวก หรือความรู้สึกที่ดีต่อสหกรณ์การเกษตร และให้ความสนับสนุนร่วมมือด้วยการเข้าเป็น สมาชิก และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ เป็นต้น

2. ทัศนคติในทางลบ หรือไม่ดี (Negative Attitude) คือ ทัศนคติที่สร้างความรู้สึก เป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน สถาบัน เช่น พนักงานบางคนอาจมีทัศนคติเชิงลบต่อบริษัท ก่อให้เกิดอคติขึ้นในจิตใจจนพยายามประพฤติและ ปฏิบัติต่อต้านกฎระเบียบของบริษัท

3. การไม่แสดงออกทางทัศนคติ หรือมีทัศนคติเฉยๆ (Neutral Attitude) คือ ทัศนคติ ที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหา หรือต่อบุคคล หน่วยงาน และอื่นๆ โดยสิ้นเชิง เช่น นักศึกษาบางคนอาจมีทัศนคตินิ่งเฉยอย่างไม่มีความคิดเห็นต่อปัญหาได้เพียง เรื่องกฎระเบียบว่า ด้วยเครื่องแบบของนักศึกษา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บุคคลอาจจะมีทัศนคติเพียงประการเดียว หรือหลายประการก็ได้ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำหรือสถานการณ์ การแสดงออกของทัศนคตินั้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการก่อตัวของทัศนคติ

ธงชัย สันติวงษ์ (2539 อ้างถึงใน พรทิพย์ เกิดขำ และ ศิริภัสสร โรจนสัญชัยกุล, 2553) กล่าวว่า ทัศนคติ ก่อตัวเกิดขึ้นมาและเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน ดังนี้

1. การจูงใจทางร่างกาย (Biological Motivation) ทัศนคติจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งกำลังดำเนินการตอบสนองตามความต้องการ หรือแรงผลักดันทางร่างกาย ตัวบุคคลจะสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งของ ที่สามารถช่วยให้เขามีโอกาสตอบสนองความต้องการของตนได้

2. ข่าวสารข้อมูล (Information) ทัศนคติจะมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสารที่ได้รับ รวมทั้งลักษณะของแหล่งที่มาของข่าวสาร ด้วยกลไกในการมองเห็นและเข้าใจปัญหาต่าง ๆ (Selective Perception) ข่าวสารข้อมูลบางส่วนที่เข้ามาสู่บุคคลนั้น จะทำให้บุคคลนั้นเก็บไปคิด และสร้างเป็นทัศนคติขึ้นมาได้

3. การเข้าร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่ม (Group Affiliation) ทัศนคติบางอย่างอาจมาจากกลุ่มต่าง ๆ ที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว ญาติ กลุ่มกีฬา โดยกลุ่มเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งรวมของค่านิยมต่างๆ แต่ยังมีถ่ายทอดข้อมูลให้แก่คนในกลุ่ม ซึ่งทำให้สามารถสร้างทัศนคติมาขึ้นได้ โดยเฉพาะครอบครัวและเพื่อนร่วมงานเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุด (Primary Group) ที่จะเป็แหล่งสร้างทัศนคติให้แก่บุคคลได้

4. ประสบการณ์ (Experience) ของคนที่มีต่อวัตถุ สิ่งของ ย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลต่างๆ ตีค่าสิ่งที่เขาได้มีประสบการณ์มาจนกลายเป็นทัศนคติได้

5. ลักษณะท่าทาง (Personality) เป็นปัจจัยทางอ้อมในการสร้างทัศนคติให้กับตัวบุคคล

2.5.3 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน

ทักษะทางการเงินมีลักษณะเป็นนามธรรมอย่างหนึ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่นเดียวกับลักษณะเฉพาะของบุคคล หรือความฉลาด ดังนั้นจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่จะวัดได้จากตัวแปรหรือปัจจัยที่บ่งบอกว่าเป็นลักษณะของผู้มีทักษะทางการเงิน ทั้งนี้ตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆดังกล่าว ที่เกี่ยวกับการวัดทักษะทางการเงินได้ถูกศึกษาและสะท้อนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดโดย Financial Services Authority (FSA)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะทางการเงินที่ดี โดยมีความรู้ พฤติกรรมและทัศนคติทางการเงินที่ดีที่จะช่วยให้บริหารจัดการการเงินสำหรับบุคคลได้อย่างเหมาะสม จึงดำเนินการสำรวจอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2545 เพื่อติดตาม

พัฒนาการระดับทักษะทางการเงินของประชาชน รวมถึงจุดแข็งและจุดอ่อน เพื่อใช้จัดทำนโยบายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ทั้งนี้การสำรวจทักษะทางการเงินในปี 2563 เป็นการสำรวจครั้งที่ 8 โดย ธพท. ดำเนินการร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ทำการสำรวจทุก 2-3 ปี ตามกรอบการสำรวจทักษะทางการเงินของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) เพื่อให้ได้ผลสำรวจที่เป็นมาตรฐานและสามารถเปรียบเทียบในระดับสากลได้

ธพท. ใช้ชุดคำถามมาตรฐานของ OECD ฉบับล่าสุด ปี 2561 ในการสำรวจทักษะทางการเงินของไทยปี 2563 เพื่อให้การวัดระดับทักษะทางการเงินเป็นไปตามมาตรฐานสากล และสามารถเปรียบเทียบผลสำรวจของไทยกับประเทศอื่นที่เข้าร่วมการสำรวจเช่นกัน โดยได้ปรับปรุงคำถามและตัวเลือกคำตอบให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับสถานการณ์รวมถึงบริบทในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยยังคงการคิดคะแนนทักษะทางการเงินเช่นเดียวกับฉบับก่อนหน้า ดังนี้

ตารางที่ 2.3 ชุดคำถามแบบสำรวจทักษะทางการเงินปี 2563

ทักษะทางการเงิน (21 คะแนน)		
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)
1. การหาร (ไม่คิดคะแนน)	1. ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้	1. มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต
2. มูลค่าของเงินตามกาลเวลา	2. เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม	2. มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต
3. จำนวนดอกเบียสินเชื่อ	3. ไตร่ตรองก่อนซื้อ	3. มีเงินต้องใช้จ่ายอย่างเต็มที่
4. จำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก	4. ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา	
5. จำนวนดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น	5. ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	
6. นิยามเงินเฟ้อ	6. ตั้งเป้าหมายระยะยาว	
7. ความเสี่ยงและผลตอบแทน	7. เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษา	
8. การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน โดยมีข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ	8. ไม่กู้เมื่อเงินไม่พอใช้	

ที่มา : รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2563 ธนาคารแห่งประเทศไทย

ผลการสำรวจปี 2563 ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีพัฒนาการระดับทักษะทางการเงินดีขึ้นอยู่ที่ ร้อยละ 71.0 ซึ่งสูงขึ้นกว่าการสำรวจครั้งก่อนในปี 2561 (ร้อยละ 66.2) และสูงกว่าค่าเฉลี่ยการสำรวจทักษะทางการเงินครั้งล่าสุดของ OECD ในปี 2563 (ร้อยละ 60.5) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน พบว่าคนไทยมีพัฒนาการดีขึ้นในทุกด้าน โดยความรู้ทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 62.9 (ร้อยละ 55.7 ในปี 2561) ปรับตัวดีขึ้นในทุกหัวข้อแต่ยังต้องเร่งส่งเสริมหัวข้อที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ ได้แก่ การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และมูลค่าเงินตามเวลา ด้านพฤติกรรมทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 71.1 (ร้อยละ 67.8 ในปี 2561) โดยหัวข้อการบริหารจัดการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเงินไม่พอใช้มีคะแนนลดลง ซึ่งอาจสะท้อนผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้านทัศนคติทางการเงิน อยู่ที่ร้อยละ 82.0 (ร้อยละ 78.0 ในปี 2561)

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมออม

2.6.1 ความหมายของพฤติกรรมออม

กฤษฎี ยิวคิม (2555 อ้างถึงใน ณิชกร อิทธิรัตนโชติ, 2564) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออม หมายถึง รูปแบบในการออมหรือไม่ออม ทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบของทรัพย์สินทางการเงินและในรูปของสินทรัพย์ถาวร การจัดสรรเงินออม ระยะเวลาในการออม และวัตถุประสงค์ในการออม

กฤตภาส เลิศสงคราม (2555) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำที่แสดงออก ในลักษณะของจำนวนเงินออม รูปแบบการออมเงินต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะได้รับประโยชน์หรือ ผลตอบแทนจากการออมนั้นในอนาคต

อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล (2558) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะการออม รูปแบบการออม วัตถุประสงค์ในการออม ระยะเวลาในการออม

ศิวิชัย กรุณาเพ็ญ (2560) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออม หมายถึง จำนวนเงินออมที่กันจากรายได้มาเก็บสะสมไว้เพื่อมีไว้ใช้จ่ายในอนาคต โดยการออมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าของเงินต้น โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเงินต้นเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำต่อจำนวนเงินออมที่กันจากรายได้มาเก็บสะสมไว้เพื่อมีไว้ใช้จ่ายในอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์ในการออมผ่านรูปแบบการออมประเภทต่าง ๆ

2.6.2 วัตถุประสงค์ของการออม

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการออม มีดังนี้

1. การออมเพื่อกรณีฉุกเฉิน ซึ่งควรมีจำนวนเท่ากับรายจ่ายประจำ 6 เดือน เพื่อเก็บไว้ใช้ในกรณีเจ็บป่วย หรือมีเหตุให้ต้องใช้จ่ายเงินก้อนอย่างเร่งด่วน
2. การออมเพื่อเติมฝัน เป็นการออมระยะสั้นถึงปานกลาง 1 – 5 ปี เพื่อ นำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ เช่น ท่องเที่ยว ซื้อของที่อยากได้ หรือบริจาคเพื่อสังคม
3. การออมเพื่อวัยเกษียณ เป็นการออมระยะยาวเพื่อใช้จ่ายเมื่อพ้นวัยทำงาน และมีเพียงพอสำหรับการดูแลสุขภาพทำกิจกรรมเพื่อความสุขในชีวิตและลดภาระของลูกหลาน
4. การออมเพื่อการลงทุน เป็นการนำเงินออมไปลงทุนให้เงินงอกเงย เช่น ซื้อพันธบัตร กองทุนรวม หุ้น เป็นต้น ซึ่งควรเลือกการลงทุนที่เหมาะสมภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

2.6.3 รูปแบบของการออม

สถาบันวิทยาการตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2561) กล่าวถึง รูปแบบการออมแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร วัตถุประสงค์ของการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวรเพื่อป้องกันความเสี่ยงและให้มีความมั่นคงในอนาคต ได้แก่ ที่ดิน อาคารและสิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องจักร เครื่องมือต่าง ๆ โลหะที่มีค่า และอัญมณี เป็นต้น
2. การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Assets) โดยเหตุผลของการออมไว้ในรูปทรัพย์สินทางการเงินก็แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การออมในรูปแบบทรัพย์สินในระบบ และการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ เป็นต้น
3. การออมในสถาบันการออม สถาบันการออมที่จัดตั้งภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย และดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการออม ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารของรัฐบาล บริษัทเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต กองทุนบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดรูปแบบของการออมเงินของภาคครัวเรือนได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ เงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กรมธรรม์ประกันชีวิต และซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

สรุปได้ว่า รูปแบบของการออม แบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน และการออมในสถาบันการออม โดยแต่ละรูปแบบจะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ออม

2.6.4 สัดส่วนในการออมเงิน

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน กล่าวว่า โดยทั่วไปควรออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้ในแต่ละเดือน อย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันและแผนทางการเงินที่วางไว้ เช่น หากเรามีแผนที่จะใช้เงินก้อนใหญ่ในระยะเวลา

อันใกล้ อาจจำเป็นต้องออมเงินมากกว่า 1 ใน 4 เพื่อให้เราถึงเป้าหมายทางการเงินเร็วขึ้น แต่ถ้าเรามีรายได้น้อยและหนี้สินเยอะ ก็อาจลดการออมลง เพื่อนำเงินจำนวนนี้ไปทยอยผ่อนชำระหนี้สินที่มีให้หมดก่อนแล้วค่อยออมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการออม

การศึกษาของ วราลักษณ์ ลิ้มกาญจนา และคณะ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ กรณีศึกษาพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภาคใต้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 137 คน พบว่า สถานภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ (สัดส่วนการออมโดยเฉลี่ย) ในขณะที่การศึกษาของ บุษยวรรณ กุลยวน ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากการศึกษาพบว่า เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ และคณะ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 688 คน จากการศึกษาพบว่า เพศ อายุ มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอนงนาฏ ศุภกิจฉวนิชกุล (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม และยังสอดคล้องกับวิจัยของ นเรศ หนองใหญ่ (2560) ศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออม

2.7.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาของ กวิสรา จันทร์พันธ์ (2562) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ในขณะที่การศึกษาของเพชรวิชาญ โตศักดิ์ (2563) ที่ศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำกัด จำนวน 370 คน พบว่า ด้านเศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อการออม ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกุล (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล จำนวน 400 คน พบว่า อัตราเงินเฟ้อ ไม่มีผลต่อ

พฤติกรรมกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล และยิ่งแตกต่างกับการศึกษาของไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ และคณะ (2561) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคต จำนวน 400 คน พบว่า อัตราดอกเบี้ย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต

2.7.3 ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม

การศึกษาของเนษพร นาคสีเหลือง (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน พบว่า อัตราผลตอบแทน ทัศนคติการออม และการยอมรับความเสี่ยง มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ สอดคล้องกับการศึกษาของกัญจน์นิกร กำเนิดเพชร (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของคน Gen Y ในกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า ทัศนคติมีผลต่อการออมของคน Gen Y ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ณัฏกร อิทธิรัตนโชติ (2564) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กลุ่มตัวอย่าง 361 คน พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการออม มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤตภาส เหมาะชาติ (2562) ได้ศึกษาทัศนคติด้านการออมเงินที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของนักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยรามคำแหง จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนมีผลต่อการตัดสินใจออมของนักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมรกต ฉายทองคำ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงิน ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกกุล (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล จำนวน 400 คน พบว่า อัตราผลตอบแทนไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล

การศึกษาของศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมกรรมการออมของคน Gen Y จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ระดับทักษะทางการเงินมีผลต่อระดับการออมของคน Gen Y ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนัฐวรรณ หมั่นภักดี (2564) ศึกษาทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงาน บริษัท อุตสาหกรรมการบิน จำกัด จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 276 คน พบว่า ปัจจัยทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงาน บริษัท อุตสาหกรรมการบิน จำกัด ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของฐาปนี จันทร์เพชร และวรัทยา ชินกรรม (2563) ที่ศึกษาทักษะทางการเงินกับการออมเพื่อเกษียณของประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน พบว่า ทักษะทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกออมเพื่อการเกษียณของประชากรในเขตเมืองเชียงใหม่

การศึกษาของ ณัฏกร อธิรัตน์โชติ (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน พบว่า การวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุมีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

2.7.4 พฤติกรรมการออม

การศึกษาของ ศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับพฤติกรรมการออมพบว่า มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินออมและวัตถุประสงค์การออม ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพพบว่า มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนเงินออม และวัตถุประสงค์การออม ในขณะที่การศึกษาของ อนงนาฏ ศุภกิจวงนิชกุล (2558) ได้ศึกษา พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน พบว่า พฤติกรรมการออม ได้แก่ อัตราการออม วัตถุประสงค์ในการออม การเลือกรูปแบบการออม ระยะเวลาในการเก็บออม ส่งผลต่อการบริหารการเงิน ในขณะที่การศึกษาของอรปวีณ์ การกะสัง (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนเพื่อยามเกษียณระหว่างกลุ่มข้าราชการและพนักงานเอกชน จากกลุ่มตัวอย่าง 250 คน จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการออมของข้าราชการ 3 อันดับแรก ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากสหกรณ์ และประกันชีวิต ส่วนพนักงานเอกชน ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ ประกันชีวิต และหุ้น วัตถุประสงค์การออมลำดับแรก คือ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินและลำดับต่อมาคือ เพื่อใช้จ่ายในยามเกษียณ และปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ และอาชีพ มีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออม ในขณะที่การศึกษาของรุ่งตะวัน แซ่พั้ว (2560) ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของ Generation X ในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 254 คน พบว่า Generation X มีช่องทางการออมที่เลือกออมมากที่สุด คือ เงินฝากธนาคาร รองลงมาคือ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการลงทุนคือ เพื่อใช้จ่ายยามเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต (2555) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า พนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ มีวัตถุประสงค์การออม คือ เก็บไว้ ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน รูปแบบการออมส่วนใหญ่ คือ การออมประเภทเงินฝากออมทรัพย์ในสถาบันการเงิน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของดารากรณ์ โคลสิริวิวัฒน์ (2558) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ จำนวน 400 ตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการกองทัพอากาศ ส่วนใหญ่ออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน หรือเพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ มีรูปแบบการออม คือ การออมในรูปแบบเงินฝากที่สถาบันการเงินมากที่สุด รองลงมา คือ เก็บสะสมเป็นเงินสด ซื้ออสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ และซื้อ

กรรมธรรม์ประกันชีวิต ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของสุภาพร ปานสุข (2560) ศึกษาพฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของคนกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 ตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพ
- ระดับการศึกษา
- รายได้
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

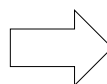
- เศรษฐกิจและสังคม
- อัตราดอกเบี้ย
- อัตราเงินเฟ้อ

3. ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม

- ทศนคติการออม
- อัตราผลตอบแทน
- ทักษะทางการเงิน
- ระดับการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน
- การวางแผนการเงินส่วนบุคคล

4. พฤติกรรมการออม

- ความถี่ในการออม
- จำนวนเงินออม
- รูปแบบการออม
- ระยะเวลาในการออม
- สัดส่วนการออม
- วัตถุประสงค์การออม

ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ

(เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ - เงินออม)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนา ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร (Population) ที่ทำการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา พัทลุง สตูล โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,664 คน (กองอำนวยการ แผนกบุคคลและสวัสดิการ, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่างของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา โดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา จำนวน 323 ตัวอย่าง

โดยคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้

N = ขนาดประชากร

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตรได้

$$n = \frac{1,664}{1 + 1,664 (0.05)^2}$$

$n \approx 322.48$ ตัวอย่าง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ การสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยในที่นี้จะให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามผ่านทาง Google forms ผ่านทางเครือข่ายของผู้วิจัย จำนวน 323 ชุด

3.2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากเอกสารทางวิชาการ การศึกษา วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ งานวิจัย สิ่งพิมพ์ และข้อมูลอันที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามที่ใช้ปรับปรุงข้อความจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งนี้แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

สอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ลักษณะคำถามจะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended question) คำตอบประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นคำถามที่มีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous Questions) จำนวน 1 ข้อ และคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Questions) จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมด 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ข้อความคำถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 9 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากเนษพร นาคสีเหลือง (2557) และชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559)

ด้านที่ 2 ด้านอัตราดอกเบี้ย จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากฉนิชากร ชัยศิริ (2562) และเนษพร นาคสีเหลือง (2557)

ด้านที่ 3 ด้านอัตราเงินเฟ้อ จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากเนษพร นาคสีเหลือง (2557)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม

ข้อความนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านทัศนคติการออม จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากพรทิพย์ เกิดขำ (2553) และเนษพร นาคสีเหลือง (2557)

ด้านที่ 2 ด้านอัตราผลตอบแทน จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากมรกต ฉายทองคำ (2557)

ด้านที่ 3 ทักษะทางการเงิน จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) อนุสรรา สุภา (2562) และศิวิษ กรุณาเพ็ญ (2560)

ด้านที่ 4 ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากพรทิพย์ เกิดขำ (2553) และเนษพร นาคสีเหลือง (2557)

ด้านที่ 5 ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากศิวิษ กรุณาเพ็ญ (2560)

ในส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับจากน้อยไปมาก (Likert Scale) จำนวน 24 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละคำตอบ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ค่าทางสถิติคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) กำหนดช่วงของการวัด ดังนี้

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8$$

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้การแปลความหมายข้อมูลใช้วิธีของ Likert Scale แบบจำแนกแต่ละช่วงย่อยต่างกัน แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับโดยทำการกำหนดช่วงของการวัดได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม

มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีข้อความดังนี้ คือ ความถี่ในการออมต่อเดือน จำนวนเงินออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในการออมเงิน รูปแบบในการออม สัดส่วนของเงินออม และวัตถุประสงค์หลักในการออม จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ ปรับปรุงข้อความจากพรทิพย์ เกิดขำ (2553) เนชพร นาคสีเหลือง (2557) มรกต ฉายทองคำ (2557) และศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560)

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเพื่อวัดความเพียงพอของเงินออมสำหรับยามเกษียณ จำนวน 4 ข้อ

มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) โดยให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลของตนเองตามคำถามที่กำหนด ประกอบด้วย อายุปัจจุบัน อายุที่ท่านคาดว่าจะเกษียณ จำนวนเงินออม และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งคำถามในแบบสอบถามจะนำไปสู่การคำนวณเงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต)

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ การตรวจสอบเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง การนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนน +1 หมายถึง แบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

คะแนน 0 หมายถึง ไม่มีความแน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

คะแนน -1 หมายถึง แบบสอบถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จากนั้นหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) หากค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยเกินกว่า 0.5 จึงถือว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี

ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้สอบถามได้ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องคำนวณ (Rovinelli & Hambleton. 1977 อ้างถึงใน เศรษฐวิสุทธิ์ พรหมสิทธิ์, 2564) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย IOC คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง
 $\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
 N คือ จำนวนของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ

หากค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยเกินกว่า 0.5 จึงถือว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้สอบถามได้ (เศรษฐวิสุทธิ์ พรหมสิทธิ์, 2564)

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเนื้อหา (Content Reliability) หมายถึง การตรวจสอบความคงที่แน่นอนของข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา สามารถหาค่าความเชื่อมั่นของเนื้อหา โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 30 ตัวอย่าง จากนั้นทำการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค หากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคที่คำนวณได้มีตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป แบบสอบถามสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้ (Cronbach. 1970 อ้างถึงใน เศรษฐวิสุทธิ์ พรหมสิทธิ์, 2564)

จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเชื่อมั่นของเนื้อหา โดยผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ในภาพรวม แบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.90 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค เท่ากับ 0.966

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยอาศัยแบบสอบถามตามที่ระบุในข้อจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการบรรยายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รวมถึงพฤติกรรมการออม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ อันได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอัตราดอกเบี้ย ด้านอัตราเงินเฟ้อ รวมถึงปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม อันได้แก่ ทศนคติการออม อัตราผลตอบแทนทักษะทางการเงิน ระดับการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และการวางแผนการเงินส่วนบุคคล

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เป็นการวิเคราะห์หืออิทธิพลของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา คือ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การทดสอบค่า T (T-test), การทดสอบค่า F (F-test) โดยเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

การคำนวณตัวแปรตามของความเพียงพอของเงินออมสำหรับวัยเกษียณ ซึ่งคำนวณจากเงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต) ลบด้วย เงินออม (มูลค่าอนาคต) ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

ความเพียงพอของเงินออม = เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต) - เงินออม (มูลค่าอนาคต)

ส่วนที่ 1 เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต) สามารถคำนวณดังนี้

= ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ X 12 เดือน X จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ โดยค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ คำนวณจาก

$$= \text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนปัจจุบัน} \times (1 + \text{อัตราเงินเฟ้อ})^{\text{อายุคาดการณืแรกเกิด-อายุปัจจุบัน}}$$

ทั้งนี้จะกำหนดว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามเพศชายจะมีชีวิตอยู่จนอายุ 73.6 ปี และเพศหญิงจะมีชีวิตอยู่จนถึงอายุ 80.7 ปี โดยอายุที่กำหนดเป็นอายุคาดการณืเมื่อแรกเกิดของสารประชากรสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2563 รวมถึงอ้างอิงอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ.2553-2563) ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.41

ส่วนที่ 2 เงินออม (มูลค่าอนาคต) สามารถคำนวณดังนี้

$$= \text{เงินออมปัจจุบัน} \times (1 + \text{อัตราผลตอบแทนสำหรับพอร์ต})^{\text{อายุคาดการณืแรกเกิด-อายุปัจจุบัน}}$$

เมื่อนำเงินออมที่มีอยู่ไปลงทุนจะได้รับอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ.2553-2563) สำหรับพอร์ตเสี่ยงปานกลาง (Moderate) ร้อยละ 5.18 โดยสัดส่วนแบ่งเป็นตราสารเงิน 20% ตราสารหนี้ 30% และตราสารทุน 50% อ้างอิงจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การตรวจสอบความเพียงพอของเงินออมสำหรับวัยเกษียณ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (มูลค่าอนาคต) ลบด้วย ส่วนที่ 2 เงินออม (มูลค่าอนาคต)

คำนวณเป็นค่าบวก แสดงว่ามีเงินออม น้อยกว่า เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ แสดงถึงความไม่เพียงพอของเงินออมสำหรับวัยเกษียณ

คำนวณเป็นค่าลบ แสดงว่ามีเงินออม มากกว่า เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ แสดงถึงความเพียงพอของเงินออมสำหรับวัยเกษียณ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา” โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมสำหรับการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ 3) เพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในสถิติที่ทดสอบที (t-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (Mean Squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในสถิติที่ทดสอบเอฟ (F-distribution)
<i>r</i>	แทน	ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ (Unstandardized)
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ (Standardized)
S.E.	แทน	ค่าความเคลื่อนคลาตามาตรฐาน (Standard Error)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)
R Square	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (Multiple Determination)
Sig.	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 323 คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยใช้ สถิติการแจกแจงความถี่และอัตราร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	111	34.4
หญิง	212	65.6
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	84	26.0
30-40 ปี	165	51.1
41-50 ปี	36	11.1
50 ปีขึ้นไป	38	11.8
3. สถานภาพ		
โสด	201	62.2
สมรส	114	35.3
หย่าร้าง/หม้าย	8	2.5
4. ระดับการศึกษา		
ปวช. – ปวส.	23	7.1
ปริญญาตรี	236	73.1
สูงกว่าปริญญาตรี	64	19.8
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	38	11.8
20,001-40,000 บาท	184	57.0
40,001-60,000 บาท	51	15.8
60,001-80,000 บาท	34	10.5
มากกว่า 80,000 บาท	16	5.0

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 คน	82	25.4
2 คน	71	22.0
3 คน	85	26.3
ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป	85	26.3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.1 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เมื่อจำแนกตาม เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 และ เพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4

เมื่อจำแนกตาม อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมา อายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 26 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และน้อยที่สุด อายุ 41-50 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตาม สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สถานภาพโสด จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมา สมรส จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และน้อยที่สุด หย่าร้าง/หม้าย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 73.1 รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และน้อยที่สุด ปวช. – ปวส. จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รายได้ 20,001-40,000 บาท จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมา รายได้ 40,001-60,000 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 รายได้ ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 รายได้ 60,001-80,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และน้อยที่สุด รายได้ มากกว่า 80,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตาม จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความดูแลของผู้ตอบแบบสอบถาม 3 คน และ ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 รองลงมา 1 คน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 และน้อยที่สุด 2 คน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ตามลำดับ

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

จากกลุ่มตัวอย่าง 323 คน ซึ่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จำนวน 9 ข้อ โดยจะมีตัวเลือกให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบตามระดับความคิดเห็น คือ ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยสรุปผลการวิเคราะห์จากการใช้สถิติการแจกแจงความถี่ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังตารางต่อไปนี้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	4.24	.602	มากที่สุด
ท่านคิดว่าภาวะเสี่ยงจากสถานการณ์ทางการเมืองมีผลต่อการออม	4.16	.704	มาก
ท่านคิดว่าความผันผวนของสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลต่อการออม	4.37	.677	มากที่สุด
ท่านคิดว่านโยบายของรัฐบาลมีผลต่อการออม	4.17	.777	มาก
ด้านอัตราดอกเบี้ย	4.21	.595	มากที่สุด
ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีผลต่อการออม	4.30	.747	มากที่สุด
ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีผลต่อการออม	4.15	.749	มาก
ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีผลต่อการออม	4.17	.719	มาก
ด้านอัตราเงินเฟ้อ	4.36	.580	มากที่สุด
ท่านคิดว่าอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการออม	4.29	.703	มากที่สุด
ท่านคิดว่าค่าของเงินมีผลต่อการออม	4.34	.711	มากที่สุด
ท่านคิดว่าราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นมีผลต่อการออม	4.44	.677	มากที่สุด
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจโดยรวม	4.27	.596	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.596) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.580) รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.602) และด้านอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.595) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม

จากกลุ่มตัวอย่าง 323 คน ซึ่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม จำนวน 15 ข้อ โดยจะมีตัวเลือกให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบตามระดับความคิดเห็น คือ ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยสรุปผลการวิเคราะห์จากการใช้สถิติหาการแจกแจงความถี่ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านทัศนคติการออม	4.31	.585	มากที่สุด
ท่านคิดว่าก่อนการตัดสินใจออม ควรมีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบการออมเป็นอย่างดี	4.19	.795	มาก
ท่านคิดว่าการออมคือการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับตนเองและครอบครัว	4.33	.730	มากที่สุด
ท่านคิดว่าการออมเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับค่าใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล	4.40	.663	มากที่สุด
ด้านอัตราผลตอบแทน	4.33	.596	มากที่สุด
นโยบายการจ่ายผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผล มีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน	4.37	.702	มากที่สุด
ระยะเวลาในการได้รับผลตอบแทน มีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน	4.19	.669	มากที่สุด
ความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากสินทรัพย์ที่ลงทุน มีผลต่อการตัดสินใจออม	4.33	.686	มากที่สุด
ด้านทักษะทางการเงิน	3.85	.639	มาก
ท่านมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต	3.29	.978	ปานกลาง
ก่อนที่ท่านจะซื้อของบางอย่าง ท่านไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้	4.09	.783	มาก
ท่านดูแลเรื่องเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด เช่น รู้ว่ามีรายได้เท่าไร และจะมีรายจ่ายเท่าไร	4.16	.734	มาก

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน	4.18	.523	มาก
ท่านเชื่อว่าระดับความเสี่ยงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม	4.26	.605	มากที่สุด
ท่านคิดว่าการออมเงินเป็นการลดความเสี่ยงทางการเงินของท่านได้เป็นอย่างดี	4.06	.720	มาก
ท่านเชื่อว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงมักให้ผลตอบแทนที่สูงในระยะยาว แต่มีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดผลขาดทุนมากขึ้นเช่นกัน	4.24	.731	มากที่สุด
ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล	4.22	.575	มากที่สุด
ท่านคิดว่าเงินที่นำมาใช้จ่ายในชีวิตหลังเกษียณควรมาจากเงินออมจากช่วงวัยทำงานเป็นหลัก	4.08	.801	มาก
ท่านคิดว่าการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทำให้สามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณได้ตามที่ท่านต้องการโดยไม่ลำบากและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	4.44	.615	มากที่สุด
ท่านคิดว่าสามารถทำตามแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณที่ท่านวางไว้	4.13	.725	มาก
รวม	4.18	.406	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.406) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านอัตราผลตอบแทนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.596) รองลงมา คือ ด้านทัศนคติการออมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.585) ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.575) ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุนอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.523) และด้านทักษะทางการเงินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.639) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 323 คน จำแนกตามความถี่ในการออมต่อเดือน จำนวนเงินออม

ระยะเวลาการออม ตาม ประเภทการออม/ลงทุน สัดส่วนของเงินออมต่อเดือน และวัตถุประสงค์หลักในการออมเงิน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และอัตราร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการออมต่อเดือน

ความถี่ในการออมต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/เดือน	258	79.9
3-4 ครั้ง/เดือน	50	15.5
5 ครั้งขึ้นไป	15	4.6
รวม	323	100.0

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความถี่ในการออมต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออม 1-2 ครั้ง/เดือน จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 79.9 รองลงมา 3-4 ครั้ง/เดือน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนเงินออม

จำนวนเงินออม	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	13	4.0
1,001-3,000 บาท	74	22.9
3,001-5,000 บาท	112	34.7
5,000 บาทขึ้นไป	124	38.4
รวม	323	100.0

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนเงินออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินออม 5,000 บาทขึ้นไป จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 รองลงมา 3,001-5,000 บาท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 1,001-3,000 บาท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาการออม

ระยะเวลาการออม	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	8	2.5
1-2 ปี	62	19.2
3-5 ปี	59	18.3
มากกว่า 5 ปี	194	60.1
รวม	323	100.0

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาการออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาการออม มากกว่า 5 ปี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 รองลงมา 1-2 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ระยะเวลา 3-5 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และ น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทการออม/ลงทุน

ประเภทการออม/ลงทุน	จำนวน	ร้อยละ
ฝากเงินที่ธนาคาร/ สถาบันการเงิน	178	18.5
ทองคำ/ โลหะมีค่า/ เครื่องประดับ/ อัญมณี	64	6.6
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	269	27.9
สหกรณ์ออมทรัพย์	194	20.2
ตราสารทุน เช่น หุ้น	70	7.3
ตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล	11	1.1
สลากออมสิน /ธกส	48	5.0
ทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	81	8.4
กองทุนรวม	24	2.5
อสังหาริมทรัพย์	23	2.4
วัตถุโบราณ/ วัตถุมงคล เช่น พระเครื่อง	1	0.1
รวม	963	100.0

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทการออม/ลงทุน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมประเภท กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 รองลงมา สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 และน้อยที่สุด วัดอุโบราณ/ วัดอุ้มงคฺล เช่น พระเครื่อง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สัดส่วนของเงินออมต่อเดือน

สัดส่วนของเงินออมต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5%	12	3.7
5%-10%	68	21.1
10%-15%	82	25.4
15%-20%	91	28.2
20%-30%	54	16.7
30%-40%	9	2.8
40% ขึ้นไป	7	2.2
รวม	323	100.0

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สัดส่วนของเงินออมต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออม 15%-20% จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 รองลงมา 10%-15% จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 5%-10% จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 20%-30% จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 น้อยกว่า 5% จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 30%-40% จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 และ 40% ขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วัตถุประสงค์หลักในการออมเงิน

วัตถุประสงค์หลักในการออมเงิน	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อการเกษียณ	192	59.4
เพื่อซื้อทรัพย์สินต่างๆ เช่น บ้าน ที่ดิน รถยนต์	35	10.8
เพื่อการท่องเที่ยว	28	8.7
เพื่อการศึกษาของตนเองหรือบุตร	29	9.0
เพื่อยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย	39	12.1
รวม	323	100.0

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วัตถุประสงค์หลักในการออมเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมเพื่อการเกษียณ

จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 รองลงมา เพื่อยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 เพื่อซื้อทรัพย์สินต่างๆ เช่น บ้าน ที่ดิน รถยนต์ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 เพื่อการศึกษาของตนเองหรือบุตร จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และ เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ของความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	40	12.4
ความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ	283	87.6
รวม	323	100.0

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 และ ความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 87.6 ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลอนุมาน

4.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และขนาดครอบครัว มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สถิติที่ใช้ในการทดสอบ จะใช้การทดสอบค่า t (Independent Sample t-test) และ F-test เพื่อใช้ทดสอบกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดสอบแสดงดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ชาย	111	2530255.2613	5688831.84501	321	-5.973	0.000*
หญิง	212	6746747.3491	6193745.14265			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ($t(321) = -5.973, p < 0.05$) มีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการทดสอบค่า F (F-test) ของความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	SS	df	MS	F	Sig.
อายุ	939853581596841	3	313284527198947	8.321	0.000*
	12009804112907000	319	37648288755194.4		
	12949657694503800	322			
สถานภาพ	1079596164287650	2	539798082143826	14.552	0.000*
	11870061530216200	320	37093942281925.6		
	12949657694503800	322			
ระดับการศึกษา	384449528379466	2	192224764189733	4.895	0.008*
	12565208166124400	320	39266275519138.7		
	12949657694503800	322			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1487843694175540	4	371960923543884	10.320	0.000*
	11461814000328300	318	36043440252604.8		
	12949657694503900	322			
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	466465948106570	3	155488649368857	3.973	0.008*
	12483191746397300	319	39132262527891.2		
	12949657694503800	322			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ($F(3, 319) = 8.321, p < 0.05$) ด้านสถานภาพ ($F(2, 320) = 14.552, p < 0.05$) ด้านระดับการศึกษา ($F(2, 320) = 4.895, p < 0.05$) ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($F(4, 318) = 10.320, p < 0.05$) และด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว ($F(3, 319) = 3.973, p < 0.05$) ที่แตกต่างกัน มีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม ประกอบด้วย ความถี่ในการออม จำนวนเงินออม ระยะเวลาการออม สัดส่วนของเงินออม และวัตถุประสงค์หลักในการออมเงินมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สถิติที่ใช้ในการทดสอบ F-test เพื่อใช้ทดสอบกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดสอบแสดงดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการทดสอบค่า F (F-test) ของความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงาน
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม

ปัจจัยส่วนบุคคล	SS	df	MS	F	Sig.
ความถี่ในการออม	247540391905413	2	123770195952707	3.118	0.046*
	12702117302598400	320	39694116570620.1		
	12949657694503900	322			
จำนวนเงินออม	682649611442724	3	227549870480908	5.917	0.001*
	12267008083061100	319	38454570793295		
	12949657694503800	322			
ระยะเวลาการออม	769127459141401	3	256375819713800	6.714	0.000*
	12180530235362400	319	38183480361637.8		
	12949657694503800	322			
สัดส่วนของเงินออม	861988503510037	6	143664750585006	3.756	0.001*
	12087669190993800	316	38252117693018.4		
	12949657694503800	322			
วัตถุประสงค์การออม	314409624990219	4	78602406247554.8	1.978	0.098
	12635248069513600	318	39733484495325.9		
	12949657694503800	322			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมการออม ด้านความถี่ในการออม ($F(2, 320) = 3.118$, $p < 0.05$) ด้านจำนวนเงินออม ($F(3, 319) = 5.917$, $p < 0.05$) ด้านระยะเวลาการออม ($F(3, 319) = 6.714$, $p < 0.05$) ด้านสัดส่วนของเงินออม ($F(6, 316) = 3.756$, $p < 0.05$) ที่แตกต่างกัน มีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ด้านวัตถุประสงค์การออม ($F(4, 318) = 1.978$, $p > 0.05$) ที่แตกต่างกัน มีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณไม่แตกต่างกัน

4.3.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression ในการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

Model	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	5212517.915	3086739.085		1.689	.092
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	-1517905.068	680018.000	-.144	-2.232	.026*
ด้านอัตราดอกเบี้ย	-1622693.435	703395.003	-.152	-2.307	.022*
ด้านอัตราเงินเฟ้อ	3059979.494	713665.239	.280	4.288	.000*

R = 0.252 R Square = 0.064 Adjusted R Square = 0.055 S.E. = 6165091.96416

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจทั้ง 3 ด้าน สามารถอธิบายความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ร้อยละ 5.50 (Adjusted R Square = 0.055) โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านอัตราเงินเฟ้อมีผลเชิงบวกต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Beta = 0.280 , $p < 0.05$) รองลงมา คือ ด้านอัตราดอกเบี้ยมีผลเชิงลบต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Beta = -0.152, $p < 0.05$) และด้านเศรษฐกิจและสังคมมีผลเชิงลบต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Beta = -0.144, $p < 0.05$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3.4 ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ประกอบด้วย ด้านทัศนคติการออม ด้านอัตราผลตอบแทน ด้านทักษะทางการเงิน ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยการทดสอบค่า T (T-test) โดยเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทัศนคติการออม จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	N	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	40	4.4918	0.47731	321	2.136	0.033*
ความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ	283	4.2816	0.59536			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ($t(321) = 2.136$, $p < 0.05$) มีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทัศนคติการออมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านอัตราผลตอบแทน จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	N	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	40	4.6248	0.37957	71.345	4.821	0.000*
ความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ	283	4.2867	0.60991			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ($t(71.345) = 4.821$, $p < 0.05$) มีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านอัตราผลตอบแทนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทักษะทางการเงิน จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	N	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	40	3.9750	0.66815	321	1.354	0.177
ความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ	283	3.8292	0.63351			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ($t(321) = 1.354, p < 0.05$) มีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	N	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	40	4.4670	0.46462	321	3.714	0.000*
ความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ	283	4.1453	0.51904			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ($t(321) = 3.714, p < 0.05$) มีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล จำแนกตามความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	N	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ	40	4.4083	0.50327	321	2.227	0.027*
ความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ	283	4.1934	0.57983			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ($t(321) = 2.227, p < 0.05$) มีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.20 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมกับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

Model	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	18268414.984	3603912.963		5.069	0.000
ด้านทัศนคติการออม	-25471.400	720105.326	-0.002	-0.035	0.972
ด้านอัตราผลตอบแทน	-1511905.024	711946.823	-0.142	-2.124	0.034*
ด้านทักษะทางการเงิน	-1158473.145	568197.536	-0.117	-2.039	0.042*
ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน	-146945.369	833340.549	-0.012	-0.176	0.860
ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล	-294948.097	748155.001	-0.027	-0.394	0.694
R = 0.223 R Square = 0.050 Adjusted R Square = 0.035 S.E. = 6231209.33679					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมทั้ง 5 ด้าน สามารถอธิบายความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ ร้อยละ 3.50 (Adjusted R Square = 0.035) โดยปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านอัตราผลตอบแทนมีผลเชิงลบต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Beta = -0.142, $p < 0.05$) รองลงมา คือ ด้านทักษะทางการเงินมีผลเชิงลบต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Beta = -0.117, $p < 0.05$) ในขณะที่ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทัศนคติการออม ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ไม่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ($p > 0.05$)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พฤติกรรมการออม และความสำคัญของการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ อัตราร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่า T (T-test), การทดสอบค่า F (F-test) โดยเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95%

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน มีอายุระหว่าง 30-40 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คนขึ้นไป

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านอัตราเงินเฟ้อมากที่สุด รองลงมาคือด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านอัตราดอกเบี้ย ตามลำดับ และมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านอัตราผลตอบแทนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทัศนคติการออม ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านทักษะทางการเงิน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการออม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการออม 1-2 ครั้งต่อเดือน จำนวนเงินออมต่อเดือนอยู่ที่ 5,000 บาทขึ้นไป ระยะเวลาในการออมมากกว่า 5 ปี เลือกการออมในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีสัดส่วนการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน 15-20% ของรายได้ และมีวัตถุประสงค์หลักในการออมเงินเพื่อการเกษียณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความไม่เพียงพอของเงินวัยเกษียณ จำนวน 283 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 323 คน คิดเป็น ร้อยละ 87.6

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านพฤติกรรมการออมที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม คือ ความถี่ในการออม จำนวนเงินออม ระยะเวลาการออม และสัดส่วนของเงินออมที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันการออมมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากการทดสอบสหสัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านอัตราเงินเฟ้อ มีผลเชิงบวกต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค แต่ด้านด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านเศรษฐกิจและสังคม มีผลเชิงลบต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ผลการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม จากการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณที่แตกต่างกันมีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทัศนคติการออม ด้านอัตราผลตอบแทน ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน มีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากการทดสอบสหสัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านอัตราผลตอบแทน และด้านทักษะทางการเงินมีผลเชิงลบต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมจากการศึกษาพบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว จากการศึกษพบว่า 1) ด้านเพศที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของเพศหญิงโดยส่วนใหญ่ที่มีความละเอียดรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินชีวิตมากกว่าเพศชาย ดังนั้นเพศหญิงจึงต้องการความมั่นคงในการใช้ชีวิต รวมถึงการวางแผนอนาคตในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ และคณะ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า เพศมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2) ด้านอายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยส่วนใหญ่เป็นพนักงานที่มีอายุน้อยเพิ่งเริ่มทำงานและอายุงานยังน้อย จึงเป็นช่วงวัยที่มีรายได้ ไม่มากนัก เงินส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันแล้ว จะนำมาเก็บออมในจำนวนที่น้อยตามไปด้วย เมื่อมีอายุมากขึ้นรายได้มากขึ้นก็จะสามารถทำการเก็บออมเงินได้มากขึ้น ส่งผลให้มีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณมากขึ้นตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนงนาฏ ศุภกิจวนิชกุล (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม พบว่า อายุและรายได้ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร 3) ด้านสถานภาพที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีสถานภาพโสด ไม่มีภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องแบกรับไว้มาก เช่น ค่าใช้จ่ายในการดูแลบุตร ค่าใช้จ่ายเรื่องสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ ลิ้มกาญจนา และคณะ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ กรณีศึกษาพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภาคใต้ พบว่า สถานภาพมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ 4) ระดับการศึกษาที่แตกต่างที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาทำให้เกิดปัญญา ความรู้ และทักษะที่เพิ่มพูนขึ้น ผู้มีการศึกษาในระดับสูงเพียงโดยอ้อมมี

แนวโน้มที่จะวางแผนการออมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษยวรรณ กุลยวน (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ 5) จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนสมาชิกที่อยู่ในความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต้องแบกรับภาระในด้านค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นตาม ได้แก่ ค่าดูแลบุพการี ค่าเลี้ยงดูบุตร ค่าที่อยู่อาศัย เป็นต้น ส่งผลให้การออมมีสัดส่วนที่ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา เบญจรงค์พันธ์ (2563) ศึกษาพฤติกรรมการออมของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า จำนวนผู้พึ่งพาในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากการศึกษา พบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความผันผวนของสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้พนักงานจำเป็นต้องเพิ่มความระมัดระวังในการใช้จ่ายและรู้จักเก็บออมเงินมากขึ้น 2) ด้านอัตราเงินเฟ้อมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะราคาสินค้าอุปโภค-บริโภคและบริการที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกับค่าใช้จ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้น มีผลทำให้สภาพคล่องของเงินลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษยวรรณ กุลยวน (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อ ส่งผลต่อการออมของประชาชนวัยทำงาน 3) ด้านอัตราดอกเบี้ยมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลง และการขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.25 ต่อปี จากร้อยละ 1.25 เป็นร้อยละ 1.50 ต่อปี ดังนั้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยปรับเพิ่มขึ้น เรามีแนวโน้มจะฝากเงินมากขึ้น เพื่อให้มีเงินออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินและเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอนงค์นุช เทียนทอง และกัญญารัตน์ วงษ์ชมภู (2554) ศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี พบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีผลต่อพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากการศึกษา พบว่า 1) ด้านอัตราผลตอบแทนมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพนักงานให้ความสำคัญต่ออัตราผลตอบแทน โดยคำนึงถึงนโยบายการจ่ายเงินปันผล ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงิน

ฝาก อัตราเงินปันผล และอัตราเงินเฉลี่ยคืนของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น รวมถึงระยะเวลาในการได้รับผลตอบแทน สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี และความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้รับกับเงินที่ลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ชรวิชาญ โดศักดิ์ (2563) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำกัด พบว่า อัตราผลตอบแทนมีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤตภาส เหมาะชาติ (2562) ได้ศึกษาทัศนคติด้านการออมเงินที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของนักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนมีผลต่อการตัดสินใจออมของนักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) ด้านทักษะการเงินมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเงิน จะส่งผลสนับสนุนให้พนักงานเป็นผู้ที่ตระหนักในออมเงิน และมีแนวโน้มในการเก็บออมเงินมากกว่าบุคคลที่ไม่มีความรู้ในเรื่องการเงิน ดังนั้นพนักงานที่มีความรู้ความสนใจในเรื่องการเงินและการออมเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้สามารถเลือกใช้รูปแบบการออมที่เหมาะสม มองเห็นความเสี่ยง และลดความกระจายความเสี่ยง รวมถึงการที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะทางการเงินที่ดี ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้บริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลได้อย่างเหมาะสม โดยข้อมูลผลการสำรวจปี 2563 ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีพัฒนาการระดับทักษะทางการเงินดีขึ้น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน พบว่าคนไทยมีพัฒนาการดีขึ้นในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y พบว่า ทักษะทางการเงินกับระดับการออม ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินมีผลต่อระดับการออมของคน Gen Y

5.2.2 พฤติกรรมการออมสำหรับการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

จากการศึกษา พบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีความถี่ในการออม 1-2 ครั้งต่อเดือน เงินออมอยู่ระหว่าง 3,000 - 5,000 บาทขึ้นไป โดยมีระยะเวลาการออมมากกว่า 5 ปี เลือกการออมเพื่อวัยเกษียณในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีสัดส่วนการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน 15-20% ของรายได้ และวัตถุประสงค์หลักในการออมเงิน คือ เพื่อการเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรปวีณ์ การกะสัง (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนเพื่อวัยเกษียณระหว่างกลุ่มข้าราชการและพนักงานเอกชน พบว่า วัตถุประสงค์การออมลำดับแรก คือ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และลำดับต่อมาคือ เพื่อใช้จ่ายในยามเกษียณ และสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งตะวัน แซ่พั้ว (2560)

ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของ Generation X ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า Generation X มีวัตถุประสงค์หลักในการออม คือ เพื่อใช้จ่ายยามเกษียณอายุ

โดยปัจจัยพฤติกรรมการออมที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ จากการศึกษาพบว่า 1) จำนวนเงินออมที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้น จะสะท้อนถึงรายได้และค่าใช้จ่ายของพนักงานในขณะนั้น หากเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนมีจำนวนที่เพิ่มขึ้น จะทำให้เห็นว่ามีจัดการสัดส่วนของการใช้เงินได้เป็นอย่างดี จึงทำให้เงินออมนั้นมีจำนวนที่เพิ่มขึ้น และหากเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนมีจำนวนที่ลดลง จะทำให้เห็นว่าอาจจะมีรายได้เท่าเดิมแต่มีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้เงินออมมีจำนวนที่ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ และคณะ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2) ความถี่ในการออมที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โดยปกติพนักงานมีรายได้จากการจ่ายเงินเดือน ซึ่งได้รับเดือนละ 1 ครั้ง ทำให้เกิดการออมเฉพาะในวันที่เงินเดือนออก 3) รูปแบบการออมที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการออมในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพนั้น เป็นรูปแบบการออมขั้นพื้นฐาน เนื่องจากตอนเริ่มทำงาน พนักงานทุกคนต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ง่ายต่อการเก็บออม เนื่องจากเป็นการหักบัญชีจากเงินเดือน รู้สึกถึงความปลอดภัยของเงินออมเห็นผลตอบแทนในรูปของตัวเงินที่ชัดเจน และเป็นสินทรัพย์ที่มีอัตราผลตอบแทนที่สูง (ขึ้นอยู่กับทางเลือกนโยบายการลงทุน) พนักงานส่วนใหญ่จึงเลือกการออมในรูปแบบนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา เบญจรงค์พันธ์ (2563) ศึกษาพฤติกรรมการออมของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ความถี่ในการออมและรูปแบบการออมมีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ระยะเวลาในการออมที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาในการเข้าทำงานของพนักงานไม่เท่ากัน 5) สัดส่วนการออมที่แตกต่างกันมีความเพียงพอของเงินวัยเกษียณเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขึ้นอยู่กับรายได้ต่อเดือนที่ได้รับมากน้อยไม่เท่ากัน และการเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจะมีการกำหนดอัตราสมทบที่คงที่สำหรับแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอนงนาฏ ศุภกิจฉวีชกุล (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม พบว่า อัตราการออมระยะเวลาในการเก็บออม ส่งผลต่อการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุของบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร

5.2.3 ความสำคัญของการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากการศึกษาพบว่า ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณแตกต่างกันมีปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ คือ เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ และเงินออมที่มีอยู่ ซึ่งเงินออมเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกถึงความเพียงพอของเงินดังกล่าวได้ ทั้งนี้ปริมาณเงินออมของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล กล่าวคือ การวางแผนการเงินที่ดีมีส่วนทำให้การเก็บออมเป็นระบบระเบียบมากขึ้น จะส่งผลสนับสนุนให้บุคคลเป็นผู้ออมเงิน มีแนวโน้มในการเก็บออมเงินมากกว่าบุคคลที่ไม่มีความรู้ในเรื่องการเงิน และวางแผนการเงินเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับทุกคน ซึ่งควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนการเงินของตนเองอย่างรอบด้านทั้งในการหารายได้ ค่าใช้จ่าย การเก็บรักษาและการเพิ่มมูลค่าเงินอย่างชาญฉลาด ที่สำคัญคือ ต้องลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างนิสัยทางการเงินที่ดี จึงต้องเริ่มวางแผนการเงินตั้งแต่อายุยังน้อย เพราะการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมีประโยชน์ต่อบุคคล ได้แก่ ทำให้รู้ถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริง ช่วยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้มีรายได้เพิ่มจากการออมและวางแผนภาษี และทำให้สามารถวางแผนการใช้ชีวิตในอนาคต เป็นต้น เมื่อเห็นประโยชน์ที่สำคัญของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลแล้ว ควรตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องวางแผนทางการเงินอย่างจริงจัง เพราะทุกคนต่างก็มีความต้องการที่หลากหลายในแต่ละช่วงเวลา การวางแผนจะช่วยให้เตรียมพร้อมรับกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินและเป้าหมายในชีวิตได้อย่างราบรื่น และมีความมั่นคงทางการเงินมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศิริช กรุณาเพ็ญ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y พบว่า ปัจจัยด้านระดับทักษะทางการเงิน ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน มีอิทธิพลต่อระดับการออมของคน Gen Y

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

5.3.1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านอัตราเงินเฟ้อ ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านอัตราดอกเบี้ยมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ดังนั้นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ควรสนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับการออมหลากหลายช่องทาง ในรูปแบบที่ทันสมัยและเข้าถึงบุคลากรทุกสายงานและทุกตำแหน่ง รวมถึงประชาสัมพันธ์ ให้พนักงานเห็นถึง

ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่จะมีผลต่อสถานะทางการเงินของพนักงาน ได้แก่ ด้านอัตราเงินเฟ้อ ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น โดยเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบของ Infographic (อินโฟกราฟิกส์) เป็นการเล่าเรื่องหรืออธิบายข้อมูล (Information) เช่น สถิติ ตัวเลข ข่าวสาร ความรู้ โดยใช้ ภาพ (Graphic) ในการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของกราฟ แผนภูมิ แผนผัง สัญลักษณ์ โดยข้อมูลจะถูกย่อให้เข้าใจได้ง่าย ทั้งยังมีกรออกแบบสี รูปแบบ ลูกเล่น ภาพประกอบให้สวยงาม ดึงดูดผู้อ่านได้ด้วย โดยเผยแพร่ผ่าน Desktop (ภาพพิกหน้าจอ) ของพนักงาน เพราะจะทำให้ทุกคนมองเห็นได้ง่าย ไม่ต้องเปิดหาข้อมูล

5.3.1.2 ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ในด้านอัตราผลตอบแทนที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยจะเห็นว่าพนักงานให้ความสำคัญกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก อัตราเงินปันผล และอัตราเงินเฉลี่ยคืนที่ได้รับจากสหกรณ์ แสดงถึงจุดแข็งในการทำให้สมาชิกมาออมเงินกับสหกรณ์ ดังนั้นเพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีจำนวนเงินออมเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ คือ

1) ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี หรือช่วงวาระสำคัญต่างๆ ตามสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในเรื่องวิธีการออม ให้สมาชิกทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ และบริการต่าง ๆ ที่สมาชิกจะได้รับจากสหกรณ์ รวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการเก็บออม เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญและเกิดความต้องการในการออมมากยิ่งขึ้น

2) ปรับรูปแบบการออมเงินที่หลากหลาย สร้างทางเลือกให้กับสมาชิก ดังนั้นหากสหกรณ์สามารถระดมเงินออมจากสมาชิกได้อย่างต่อเนื่องและเพียงพอกับความต้องการใช้เงินทุนหมุนเวียนทางธุรกิจของสหกรณ์ได้ ผลประโยชน์จะเกิดกับสมาชิกสูงสุด กล่าวคือสมาชิกจะมีเงินออมสำหรับไว้ใช้จ่ายในบั้นปลายของชีวิต หรือยามเดือนร้อนจำเป็น มีรายได้เพิ่มจากเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนของเงินออม

3) ในส่วนของระยะเวลาในการสร้างผลตอบแทน ซึ่งเดิมมีนโยบายการจ่ายปันผลหรือดอกเบี้ย ปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ถ้าหากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับระยะเวลาการสร้างผลตอบแทน ผู้วิจัยขอเสนอว่าให้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการจ่ายปันผลจากปีละ 1 ครั้ง เป็นแบ่งจ่ายถี่มากขึ้น อาจจะเป็นปีละ 2 ครั้ง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่พนักงานที่สนใจจะออมเงินมากขึ้น

สำหรับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ในด้านทักษะทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยจะเห็นว่าการศึกษาทางการเงินที่น้อย เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เราไม่สามารถไปถึงเป้าหมายทางการเงินต่างๆ โดยเฉพาะเป้าหมายทาง

การเงินระยะยาวเพื่อการเกษียณอายุ ดังนั้นเพื่อให้พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีจำนวนเงินออมเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ คือ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคควรมีนโยบายให้พนักงานเข้าร่วมการสำรวจทักษะทางการเงินเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการระดับทักษะทางการเงิน รวมถึงจุดแข็งและจุดอ่อน โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการจัดทำนโยบายเชิงพัฒนาเพื่อส่งเสริมทักษะทางการเงิน และกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน รวมถึงทัศนคติทางการเงินที่ดี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานได้อย่างยั่งยืน เพราะการที่พนักงานตระหนักถึงความสำคัญ จะทำให้เกิดทักษะทางการเงินที่ดีช่วยให้อำนาจการเงินส่วนบุคคลได้เหมาะสม และมีภูมิคุ้มกันทางการเงิน ซึ่งจะส่งผลต่อการออมเงินและนำไปสู่ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณได้ในอนาคต

5.3.1.3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการออมที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค คือ ความถี่ในการออม จำนวนเงินออม ระยะเวลาการออม และสัดส่วนของเงินออม ดังนั้น ควรให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลการออม รูปแบบการออม ปัจจุบันมีรูปแบบการออมมีหลากหลาย ซึ่งบางครั้งพนักงานยังไม่เข้าใจในบางรูปแบบการออม มีทั้งการออมที่สามารถให้ผลตอบแทนการออมที่สามารถเพิ่มมูลของเงินออม หรือการออมที่มีความเสี่ยงสูงแต่ได้ผลตอบแทนสูงด้วย ได้แก่ การออมโดยการซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งถ้าพนักงานมีการศึกษาสนใจการออมรูปแบบใด ก็จะสามารถเลือกได้ตามความต้องการ และความเสียงเหมาะสมกับตนเองได้ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ควรเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือพนักงาน โดยควรควรเพิ่มมาตรการลดรายจ่าย ค่าครองชีพหรือมีแนวทางในการเพิ่มรายได้ของประชาชน เพื่อส่งผลถึงการเพิ่มอัตราการออม ทำให้มีปริมาณเงินออมมากขึ้น และแนวโน้มการออมในอนาคตที่สูงขึ้น และควรส่งเสริมให้พนักงานมีอาชีพเสริม โดยการขอความร่วมมือจาก หน่วยงานในสังกัด กคน. ที่มีทักษะในอาชีพต่างๆ เช่น ช่างตัดผม ช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า การทำขนมต่างๆ การทำงานฝีมือต่างๆ มาให้ความรู้เพื่อให้พนักงานสามารถสร้างรายได้จากการนำความรู้ไปประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ซึ่งจะทำให้มีโอกาสที่จะมีเงินออมเพิ่มขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในภาคอื่น เพื่อที่ผลการศึกษาอาจแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อวัยเกษียณที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

5.3.2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในกลุ่มของพนักงานรัฐวิสาหกิจในสาย
องค์กรเดียวกัน เช่น การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อ
เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ. (2564). *นโยบายการลงทุนและรูปแบบการลงทุน*. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2565, จาก <https://pvd.mfcfund.com/Login.aspx>
- กัญจนนิกร์ กำเนิดเพชร. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของคน Gen Y ในกรุงเทพมหานคร* (ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/view/Vol-15-No-1-2022-113-136/2022>
- กันยา สุวรรณแสง. (2552). *ความสำคัญของการรับรู้*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, จาก <https://etheses.rbru.ac.th/pdf-uploads/thesis-183-file06-2016-03-07-10-10-41.pdf>
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2560). *ระเบียนกองทุนสงเคราะห์ ว่าด้วยค่าเล่าเรียนและการศึกษาของบุตรของผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ.2560*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER043/GENERAL/DATA0001/00001251.PDF>
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2560). *ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยอัตราแรกบรรจุพนักงาน และอัตราค่าจ้างลูกจ้างรายเดือน พ.ศ.2560*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.pea.co.th/Portals/0/HR/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%9A%20%E0%B8%81%E0%B8%9F%E0%B8%A0.%E0%B8%A7%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B8%E0%B8%9E%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%A5.pdf?ver=2019-03-29-135409-857>
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2561). *ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยเงินช่วยเหลือบุตรของพนักงาน พ.ศ.2561*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER043/GENERAL/DATA0001/00001647.PDF>
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2561). *ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยเงินช่วยเหลือในการคลอดบุตร พ.ศ.2561*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER043/GENERAL/DATA0001/00001648.PDF>
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2564). *ระเบียบกองทุนสงเคราะห์ ว่าด้วยการรักษาพยาบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2564*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER4/DRAWER087/GENERAL/DATA0003/00003412.PDF>

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2564). ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ่ายเงินช่วยเหลือค่าเลี้ยง ภัยสำหรับพนักงานพื้นที่ชายแดนภาคใต้. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER6/DRAWER078/GENERAL/%20D ATA0008/00008399.PDF>
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2564). รายงานประจำปี 2564. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2565, จาก https://www.pea.co.th/Portals/0/Document/AnnualReport/Annual_Report2021.pdf
- กวิสรา จันทพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ (ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://conference.kku.ac.th/colaimg/files/articles/4a115-o-53-.pdf>
- เกษมศรี ปุชนีย์วงศ์. (2558). การตระหนักรู้และพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ของกลุ่มบุคคลช่วงอายุระหว่าง 25-35ปี (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/ Info/item/dc:91531
- ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์. (ม.ป.ป.). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอนสุนันทา, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://graduate.dusit.ac.th/journal/index.php/ sdujournal/article/view/105/88>
- กรวินท์ กรประเสริฐวิทย์. (2557). ทักษะสติความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และ คุณลักษณะการใช้งาน ของเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการใช้เครื่องชำระค่าโทรศัพท์อัตโนมัติของ ประชาชนในกรุงเทพมหานครปี 2558 (สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ , ปทุมธานี). สืบค้นจาก <http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/1760/5/ korawin.korn.pdf>
- กองอำนวยการ แผนกบุคคลและสวัสดิการ. (2565) รายชื่อพนักงานและลูกจ้าง กพต.3. สืบค้นจาก https://peagateway.pea.co.th/proxy/0b0a8779/http/intra.pea.co.th/peas3/spt_ 3/index.php
- กฤตภาส เลิศสงคราม. (2555). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัท พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Hum_Res_Econ/ Kritapas_L.pdf

- กฤตภาส เหมาะชาติ. (2562). *ทัศนคติด้านการออมเงินที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของนักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/mmm24-1/6014133070.pdf>
- จันทะสุก ลาตสะอาด. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/131893/99018>
- จุฑาธิปดี ฤกษ์สันทัต. (2555). *เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร* (ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี). สืบค้นจาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/953/1/131886.pdf>
- จุฬารัตน อมรสุทธิสัตย. (2554). *การให้ความหมาย รูปแบบ และกระบวนการออมเงินของลูกค้าบัวหลวงเอ็กซ์คลูซีฟ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/list%20Detail?%20Resolve_DOI=10.14457/SU.the.2011.433
- ชิดชนก เชื้อแก้ว. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในช่วงการเมืองสองขั้วของประชาชนในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, จาก <https://etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=183&group=21>
- ซานีเยธย์ ช่างวัฒนกุล. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา). สืบค้นจาก https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/11308/4/Saneeyah_Fulltext.pdf
- ฐาปณี จันท์เพชร, และ วรทยา ชินกรรม. (2562). *ทักษะทางการเงินกับการออมเพื่อเกษียณของประชากรในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2565, จาก https://www.econ.cmu.ac.th/econ_paper/admin/files/paper/581632011/008%20%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%9B%E0%B8%99%E0%B8%B5%20%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%8A%E0%B8%A3%20581632011.pdf
- ณิชากร ชัยศิริ. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา). สืบค้นจาก http://grad.tsu.ac.th/UserFiles/1574397638_%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%

B9%80%E0%B8%A5%E0%B9%88%E0%B8%A1%20(%E0%B9 %81%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B9%84%E0%B8 %82).pdf

ณัชร อธิรัตน์โชติ. (2564). *พฤติกรรมการณ์การออมของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sat17/6214060007.pdf>

ณัฐ เลิศมงคล. (2560). *4 ปัญหา ที่ทำให้เงินเกษียณไม่เพียงพอ*. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.finnomena.com/nat-lertmongkol/provident-fund-management/>

ณัฐฐาวารี ศรีวัฒนไชย. (2563). *การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เอเชีย พลัส จำกัด* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vlt15-1/6114993031.pdf>

ดารารภรณ์ โคสิริวิวัฒน์. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ* (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปทุมธานี). สืบค้นจาก <http://econ.eco.ku.ac.th/2016/is/IS%205670.pdf>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *วางแผนเกษียณ*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www2.set.or.th/education/th/start/start_start_3_5.pdf

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *ประมาณการค่าใช้จ่ายอย่างไร พอใช้หลังเกษียณ*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www2.set.or.th/set/financialplanning/lifeevent.do?name=lifeevent_detail_postretire-2&innerMenuId=47

ทฤษฎี ขวนไชยสิทธิ์. (2555). *รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนนทบุรี* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี). สืบค้นจาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/STOU.res.2012.2

ธิดารัตน์ อติชาตินันท์, และ แพรวพรรณ มังคลา. (2554). *การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค* (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://www.mis.ms.su.ac.th/MISMS02/PDF01//2554/GB/2.pdf>

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). (2561). *วางแผนเกษียณ เตรียมความพร้อม ก่อนเกษียณสบาย*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.bangkokbank.com/th-TH/Personal/Tips-and-Insights/Retirement-Planning>

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2556). รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2556. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.1213.or.th/th/aboutfcc/knownfcc/Documents/2013%20ThaiFLSurvey.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2563. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.1213.or.th/th/flsurveyreport/2563ThaiFLsurvey.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). 5 ขั้นสู่วันเกษียณสุข. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256402FinancialWisdom.aspx>
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี). สืบค้นจาก <https://koha.library.tu.ac.th/>
- นัฐวรรณ หมิ่นภักดี. (2564). ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทอุตสาหกรรมการบิน จำกัด. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sat18/6314060105.pdf>
- เนษพร นาคสีเหลือง. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี). สืบค้นจาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2567/1/146607.pdf>
- นิตยา เบญจรงค์พันธ์. (2563). พฤติกรรมการออมของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vlt15-1/6114962052.pdf>
- นเรศ หนองใหญ่. (2560). พฤติกรรมการออมของประชาชน ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี). สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57930288.pdf
- บุญรุ่ง จันทรินาค. (2554). หน่วยที่ 3 การออม. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm>,
- บุษยวรรณ กุลยวน. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ ของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/mlw12/6114961008.pdf>

- ปรารธนา แสนจิตร. (2554). *ประโยชน์ของการออมเงิน*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565
<https://sites.google.com/site/timitimcheeze/neuxha-bth-reiyn/prayochn-khxngkar-xxm-ngein>
- พิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ, ทับทิม พิมพ์สาลี, พัชรिता โสมาศรี, และ อธิยา สุทธิพงษ์. (2563). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี* (ปริญญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี). สืบค้นจาก <https://ms.udru.ac.th/ACresearch/assets/pdf/20211019092529.pdf>
- พระราชบัญญัติการพัฒนากำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562. (2562, 19 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 136 ตอนที่ 67ก, น. 1-2). สืบค้นจาก <https://www.sepo.go.th/tinyMCE/plugins/filemanager/thumbs/sepo230562.PDF>
- พรทิพย์ เกิดขำ, และ ศิริภัสสร โรจนสัญชัยกุล. (2553). *พฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)* (ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี). สืบค้นจาก <http://www.mis.ms.su.ac.th/MISMS02/PDF01/2553/GB/56.pdf>
- เพ็ชรวิชาญ โตศักดิ์. (2563). *พฤติกรรมการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำกัด*. สืบค้นจาก https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vt15-1/6114_993641.pdf
- ภารดี เทพคายน. (2564). *การศึกษาระดับการรับรู้และความเข้าใจของบุคลากรสายสนับสนุน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อนโยบายความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงาน*. สืบค้นจาก <https://www.km.nida.ac.th/th/images/PDF/research/paradeere164.pdf>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2564). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2563*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สืบค้นจาก https://www.dop.go.th/download/knowledge/th1635826373-975_0.pdf
- มรกต ฉายทองคำ. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร* (ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี). สืบค้นจาก <http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/1284/1/morakot.chai.pdf>
- รุ่งตะวัน แซ่พั้ว. (2560). *การศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของ Generation X ในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5904010088_8239_7066.pdf

- วรลักษณ์ ลิ้มกาญจนา, กลางใจ แสงวิจิตร, พรทิพย์ จิระธำรง และ ศรสนีย์ สังข์สุวรรณ. (2562). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ กรณีศึกษาพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภาคใต้* (ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา). สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/buacademicreview/article/download/222803/165921/865478>
- วรชัย สิงห์ฤกษ์, และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงานของเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด : การศึกษาแบบสร้างทฤษฎีฐานราก. *วารสารบรรณศาสตร์ มสธ*, 7(2), 121. สืบค้นจาก https://e-jodil.stou.ac.th/filejodil/16_9_566.pdf
- วรรณพิมล อุโซติสุวรรณ. (2553). *การจัดการด้านกลยุทธ์ของธุรกิจกองทุนรวมที่ส่งผลต่อการออมและการลงทุนของนักลงทุนไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:120892
- วรวรรณ ชัยชื้อ. (2556). *การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุราชการทหารบกประจำการ ณฑกรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://www.mis.ms.su.ac.th/MISMS02/PDF01/2556/GB/4.pdf>
- ศิวัช กรุณาเพ็ญ. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_590203_0062_8030_6608.pdf
- ศิริวรรณ ว่องวีรวุฒิ. (2550). *การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_11/pdf/aw31.pdf
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2553). *หลักสูตรวางแผนการเงิน ชุดวิชาที่ 4 การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *คู่มือเงินทองต้องวางแผนตอน เกษียณสบาย สไตล์วัยเก๋า*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, จาก https://classic.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1492599_151992.pdf

- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *การวางแผนเกษียณ*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.1213.or.th/th/moneymgt/retire/Pages/retire.aspx>
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *การออม*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.1213.or.th/th/moneymgt/save/Pages/save.aspx>
- เศรษฐรัฐสุภุ พรมสิทธิ์. (2564). *กาวัต การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ*. สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2566, จาก <https://bri.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2021/08/%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%A7%E0%B8%94-5-%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B8%A0%E0%B8%B8%E0%B9%8C-11-8-64.pdf>
- สถาบันวิทยาการตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *การออมเพื่อประชากรวัยเริ่มทำงาน*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.cma.in.th/cma/academicPaper/download/2>
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ. (2562). *คำจำกัดความรัฐวิสาหกิจ*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.sepo.go.th/content/12>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). *สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ*. สืบค้น 17 มิถุนายน 2565, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2565, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- สุนันท์ พันธุ์ศรี. (2553). *สภาพการทำงานและปัจจัยเชิงสาเหตุในการเข้าร่วมโครงการเกษียณก่อนกำหนดของข้าราชการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี). สืบค้นจาก <https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/8266>
- สุภาพร ปานสุข. (2560). *พฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของคนกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5904010401_8269_7057.pdf
- สุภาลักษณ์ จันทา. (2560). *การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของพนักงานบริษัทผลิตอุปกรณ์กีฬาแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี). สืบค้นจาก <http://ir.buu.ac.th/dspace/bitstream/1513/65/1/59920347.pdf>

- สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด. (2564). *บริการสหกรณ์*. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2565, จาก <https://peacoop.or.th/savings/>
- อาภรณ์ ชีวะเกรียงไกร. (2560). *ผลกระทบของสังคมผู้สูงอายุ ของประเทศไทย*. สืบค้น 1 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/116354>
- อาภรณ์ รัชไช. (2560). *ความหมายของพฤติกรรม*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2565, จาก www.scimath.org/lesson-biology/item/7001
- อุราชนก คงกล้า. (2556). *ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานครที่มีต่อบทบาทของตำรวจ : ศึกษาในห้วงปี พ.ศ. 2557* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก https://mis.krirk.ac.th/librarytext/PCC/2556/F_Urechanok_Kongklam.pdf
- อนงนาฏ ศุภกิจฉนิชกุล. (2558). *พฤติกรรมกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/236?mode=full>
- อนุสรณ์ สุภา. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการเลือกรูปแบบการออม : กรณีศึกษาลูกค้ายุคใหม่ของธนาคารกรุงไทย สาขาเซ็นทรัลแอร์พอร์ตเชียงใหม่* (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่). สืบค้นจาก https://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2562/econ10862asupa_full.pdf
- อรปวีณ์ การกะสัง. (2560). *พฤติกรรมกรรมการออมและการลงทุนเพื่อยามเกษียณระหว่างกลุ่มข้าราชการและพนักงานเอกชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:139399
- Arisa JK. (2561). *รู้จักกับอาชีพ “ข้าราชการ” และ “พนักงานรัฐวิสาหกิจ” งานที่มาพร้อมกับความมั่นคง*. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.1213.or.th/th/flsurveyreport/2563ThaiFLsurvey.pdf>
- Finwealthbuilder. (2563). *ประโยชน์ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.finwealthbuilder.com/Blog/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B9%8C%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3_%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B

8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99_%E0
%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B8%B8%
E0%B8%84%E0%B8%84%E0%B8%A5-blog.aspx

Moneyhub. (2559). *ข้าราชการกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ เหมือนหรือต่างกันอย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://moneyhub.in.th/article/government-officer-state-enterprise-officer/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ
กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ได้จัดทำขึ้นโดยนักศึกษา ปริญญาโท คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อใช้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
 - ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม
 - ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม
 - ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเพื่อวัดความเพียงพอของเงินออมสำหรับยามเกษียณ
3. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึของท่านตามความเป็นจริง
4. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการกระทบต่อท่านแต่อย่างใด และข้อมูลดังกล่าวจะถูกเก็บเป็นความลับ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี
 41-50 ปี 50 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

โสด สมรส
 หย่าร้าง/หม้าย

4. ระดับการศึกษา

ปวช. – ปวส. ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ต่ำกว่า 20,000 บาท 20,001-40,000 บาท
 40,001-60,000 บาท 60,001-80,000 บาท
 มากกว่า 80,000 บาท

6. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัวที่อยู่ในความรับผิดชอบ (รวมตัวท่าน)

คนเดียว 2 คน
 3 คน ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

คำชี้แจง อ่านข้อความด้านซ้ายมือ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือให้สอดคล้องกับความคิดเห็นหรือระดับการปฏิบัติจริงของท่านเอง

5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม					
1. ท่านคิดว่าภาวะเสี่ยงจากสถานการณ์ทางการเมืองมีผลต่อการออม					
2. ท่านคิดว่าความผันผวนของสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลต่อการออม					
3. ท่านคิดว่านโยบายของรัฐมีผลต่อการออม					
2.2 ปัจจัยด้านอัตราดอกเบี้ย					
4. ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีผลต่อการออม					
5. ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีผลต่อการออม					
6. ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีผลต่อการออม					
2.3 ปัจจัยด้านอัตราเงินเฟ้อ					
7. ท่านคิดว่าอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการออม					
8. ท่านคิดว่าค่าของเงินมีผลต่อการออม					
9. ท่านคิดว่าราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นมีผลต่อการออม					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม

คำชี้แจง อ่านข้อความด้านซ้ายมือ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือให้สอดคล้องกับความ
ความคิดเห็นหรือระดับการปฏิบัติจริงของตัวท่านเอง

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.1 ปัจจัยด้านทัศนคติการออม					
10. ท่านคิดว่าก่อนการตัดสินใจออม ควรมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการออมเป็นอย่างดี					
11. ท่านคิดว่าการออมคือการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับตนเองและครอบครัว					
12. ท่านคิดว่าการออมเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับค่าใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล					
3.2 ปัจจัยด้านอัตราผลตอบแทน					
13. นโยบายการจ่ายผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผล มีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน					
14. ระยะเวลาในการได้รับผลตอบแทน มีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน					
15. ความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากสินทรัพย์ที่ลงทุน มีผลต่อการตัดสินใจออม					
3.3 ปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน					
16. ท่านมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต					
17. ก่อนที่ท่านจะซื้อของบางอย่าง ท่านได้ไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้					
18. ท่านดูแลเรื่องเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด เช่น รู้ว่ามีรายได้เท่าไรและจะมีรายจ่ายเท่าไร					

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.4 ปัจจัยด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน					
19. ท่านเชื่อว่าระดับความเสี่ยงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม					
20. ท่านคิดว่าการออมเงินเป็นการลดความเสี่ยงทางการเงินของท่านได้เป็นอย่างดี					
21. ท่านเชื่อว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงมักให้ผลตอบแทนที่สูงในระยะยาว แต่มีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดผลขาดทุนมากขึ้นเช่นกัน					
3.5 ปัจจัยด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล					
22. ท่านคิดว่าเงินที่นำมาใช้จ่ายในชีวิตหลังเกษียณควรมาจากเงินออมจากช่วงวัยทำงานเป็นหลัก					
23. ท่านคิดว่าการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทำให้สามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณได้ตามที่ท่านต้องการโดยไม่ลำบากและมีคุณภาพชีวิตที่ดี					
24. ท่านคิดว่าสามารถทำตามแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณที่ท่านวางไว้					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ความถี่ในการออมต่อเดือนของท่าน

1-2 ครั้ง/เดือน 3-4 ครั้ง/เดือน 5 ครั้งขึ้นไป

2. จำนวนเงินออมของท่านโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือน(ทั้งนี้รวมถึงการออมภาคบังคับ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ)

ต่ำกว่า 1,000 บาท 1,001-3,000 บาท 3,001-5,000 บาท
 5,000 บาทขึ้นไป ไม่มีการออมเงินเลย

3. ท่านเก็บออมมาเป็นระยะเวลาานเท่าใด

น้อยกว่า 1 ปี 1-2 ปี
 3-5 ปี มากกว่า 5 ปี

4. ปัจจุบันท่านมีการออม/ลงทุนในรูปแบบใด (ระบุหมายเลขตามความสำคัญ 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย)

ฝากเงินที่ธนาคาร/ สถาบันการเงิน ทองคำ/ โลหะมีค่า/ เครื่องประดับ/ อัญมณี
 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สหกรณ์ออมทรัพย์
 ตราสารทุน เช่น หุ้น ตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล
 สลากออมสิน /ธกส ทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์
 กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์
 วัตถุประสงค์/ วัตถุประสงค์ เช่น พระเครื่อง อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. สัดส่วนของเงินออมต่อเดือนของท่าน คิดเป็นประมาณกี่ % ของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย (ทั้งนี้รวมถึงการออมภาคบังคับ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ)

น้อยกว่า 5% 5%-10% 10%-15%
 15%-20% 20%-30% 30%-40%
 40% ขึ้นไป

6. วัตถุประสงค์หลักในการออมเงินของท่านคืออะไร

เพื่อการเกษียณ เพื่อซื้อทรัพย์สินต่างๆ เช่น บ้าน ที่ดิน รถยนต์
 เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อการศึกษาของตนเองหรือบุตร
 เพื่อยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเพื่อวัดความเพียงพอของเงินออมสำหรับยามเกษียณ**คำชี้แจง** โปรดเขียนข้อมูลของท่านลงใน ตามความเป็นจริง

1. อายุปัจจุบันของท่าน ปี
2. อายุที่ท่านคาดว่าจะเกษียณอายุ ปี
3. ปัจจุบันท่านมีเงินออมจำนวน บาท
4. ปัจจุบันท่านมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจำนวน บาท

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงการทดสอบเงื่อนไข

การทดสอบเงื่อนไขของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ได้แก่ การทดสอบ Multicollinearity การทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน (Autocorrelation) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (Pearson's Correlation) การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (Regression) ดังนี้

การทดสอบเงื่อนไขของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1 การทดสอบ Multicollinearity

Model	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (constant)		
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	0.704	1.421
ด้านอัตราดอกเบี้ย	0.674	1.485
ด้านอัตราเงินเฟ้อ	0.687	1.455

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านอัตราเงินเฟ้อ มีค่า 1.421-1.485 ซึ่งน้อยกว่า 10 และค่า Tolerance ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านอัตราเงินเฟ้อ มีค่า 0.674-0.704 มีค่าเข้าใกล้ 1 ดังนั้น ข้อมูลของปัจจัยข้างต้นที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกันเอง หรือเรียกว่า Multicollinearity

ตารางที่ 2 การทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน (Autocorrelation)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				Durbin-Watson	
					R Square Change	F Change	df1	df2		Sig. F Change
1	.252 ^a	.064	.055	6165091.96416	.064	7.235	3	319	.000	2.056

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านอัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์กับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในระดับน้อย (R = 0.252) สามารถทำการพยากรณ์ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ร้อยละ 6.40 (R Square = 0.064) และ Durbin-Watson มีค่า 2.056 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 ดังนั้น ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน (Autocorrelation)

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (Pearson's Correlation)

ตัวแปร	ค่าสถิติ	ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	Pearson Correlation (r)	-0.121**
	Sig. (2-tailed)	0.022*
	N	323
ด้านอัตราดอกเบี้ย	Pearson Correlation (r)	-0.111**
	Sig. (2-tailed)	0.035*
	N	323
ด้านอัตราเงินเฟ้อ	Pearson Correlation (r)	0.138**
	Sig. (2-tailed)	0.007*
	N	323

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านอัตราเงินเฟ้อ ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในระดับน้อย

ตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Regression)

ตัวแบบ (Model)		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	824991196915958	3	274997065638653	7.235	0.000*
	Residual	12124666497587900	319	38008358926607.8		
	total	12949657694503800	322			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านอัตราเงินเฟ้อ ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบเงื่อนไขของปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม

ตารางที่ 5 การทดสอบ Multicollinearity

Model	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (constant)		
ด้านทัศนคติการออม	0.678	1.474
ด้านอัตราผลตอบแทน	0.669	1.495
ด้านทักษะทางการเงิน	0.916	1.092
ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน	0.635	1.574
ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล	0.653	1.532

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ได้แก่ ด้านทัศนคติการออม ด้านอัตราผลตอบแทน ด้านทักษะทางการเงิน ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล มีค่า 1.092-1.574 ซึ่งน้อยกว่า 10 และค่า Tolerance ของปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ได้แก่ ด้านทัศนคติการออม ด้านอัตราผลตอบแทน ด้านทักษะทางการเงิน ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล มีค่า 0.635-0.916 มีค่าเข้าใกล้ 1 ดังนั้น ข้อมูลของปัจจัยข้างต้นที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกันเอง หรือเรียกว่า Multicollinearity

ตารางที่ 6 การทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน (Autocorrelation)

Model	R	Change Statistics								
		R Squar	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	Durbin-Watson
1	.223 a	.050	.035	6231209. 33679	.050	3.303	5	317	.006	1.977

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ได้แก่ ด้านทัศนคติการออม ด้านอัตราผลตอบแทน ด้านทักษะทางการเงิน ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงิน ส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในระดับน้อย (R = 0.223) สามารถทำการพยากรณ์ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ร้อยละ 5.00 (R Square = 0.050) และ Durbin-Watson มีค่า 1.977 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 ดังนั้น ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน (Autocorrelation)

ตารางที่ 7 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (Pearson's Correlation)

ตัวแปร	ค่าสถิติ	ความเพียงพอของเงินวัยเกษียณ ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ด้านทัศนคติการออม	Pearson Correlation (r)	-0.110**
	Sig. (2-tailed)	0.048*
	N	323
ด้านอัตราผลตอบแทน	Pearson Correlation (r)	-0.185**
	Sig. (2-tailed)	0.000*
	N	323
ด้านทักษะทางการเงิน	Pearson Correlation (r)	-0.157**
	Sig. (2-tailed)	0.005*
	N	323
ด้านการยอมรับความเสี่ยง ในการลงทุน	Pearson Correlation (r)	-0.119**
	Sig. (2-tailed)	0.032*
	N	323
ด้านการวางแผนการเงิน ส่วนบุคคล	Pearson Correlation (r)	-0.121**
	Sig. (2-tailed)	0.030*
	N	323

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ได้แก่ ด้านทัศนคติการออม ด้านอัตราผลตอบแทน ด้านทักษะทางการเงิน ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในระดับน้อย

ตารางที่ 8 การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออมกับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Regression)

ตัวแบบ (Model)		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	641191268234960	5	128238253646992	3.303	0.006*
	Residual	12308466426268900	317	38827969798955.5		
	total	12949657694503800	322			

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ได้แก่ ด้านทัศนคติการออม ด้านอัตราผลตอบแทน ด้านทักษะทางการเงิน ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน และด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคผนวก ค

ตารางผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อแบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ผลรวมคะแนน	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม						
1. เพศ	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
2. อายุ	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
3. สถานภาพสมรส	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
4. ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
6. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัวที่อยู่ในความรับผิดชอบ (รวมตัวท่าน)	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม						
1. ท่านคิดว่าภาวะเสี่ยงจากสถานการณ์ทางการเมืองมีผลต่อการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
2. ท่านคิดว่าความผันผวนของสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลต่อการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
3. ท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายของท่านมีผลต่อการออม	-1	+1	-1	3.0	1.0	ใช้ได้
4. ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีผลต่อการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
5. ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีผลต่อการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
6. ท่านคิดว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศมีผลต่อการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
7. ท่านคิดว่าอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ผลรวมคะแนน	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
8. ท่านคิดว่าค่าของเงินมีผลต่อการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
9. ท่านคิดว่าราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นมีผลต่อการออม	+1	+1	0	2.0	0.67	ใช้ได้
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม						
1. ก่อนการตัดสินใจออม ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบการออมเป็นอย่างดี	0	+1	0	1.0	0.33	ปรับปรุง
2. ท่านคิดว่าการออมคือการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับตนเองและครอบครัว	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
3. ท่านคิดว่าการออมเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับค่าใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
4. นโยบายการจ่ายตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผล มีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
5. ระยะเวลาในการได้รับผลตอบแทน มีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
6. ความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากสินทรัพย์ที่ลงทุน มีผลต่อการตัดสินใจออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
7. ท่านมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต	+1	+1	0	2.0	0.67	ใช้ได้
8. ก่อนที่ท่านจะซื้อของบางอย่าง ท่านไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
9. ท่านดูแลเรื่องเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด เช่น รู้ว่ามีรายได้เท่าไรและจะมีรายจ่ายเท่าไร	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
10. ท่านเชื่อว่าระดับความเสี่ยงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออม	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ผลรวมคะแนน	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
11. ท่านคิดว่าการออมเงินเป็นการลดความเสี่ยงทางการเงินของท่านได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
12. ท่านเชื่อว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงมักให้ผลตอบแทนที่สูงในระยะยาว แต่มีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดผลขาดทุนมากขึ้นเช่นกัน	+1	0	+1	2.0	0.67	ใช้ได้
13. ท่านคิดว่าเงินที่นำมาใช้จ่ายในชีวิตหลังเกษียณควรมาจากเงินออมจากช่วงวัยทำงานเป็นหลัก	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม						
14. ท่านคิดว่าสามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณโดยไม่ลำบาก สามารถใช้ชีวิตได้ตามที่ท่านต้องการ มีคุณภาพชีวิตที่ดี	0	+1	+1	2.0	0.67	ใช้ได้
15. ท่านคิดว่าสามารถทำตามแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณที่ท่านวางไว้	0	+1	+1	2.0	0.67	ใช้ได้
ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม						
1. ความถี่ในการออมต่อเดือนของท่าน	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
2. จำนวนเงินออมของท่านโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือน	0	+1	+1	2.0	0.67	ใช้ได้
3. ท่านเก็บออมมาเป็นระยะเวลานานเท่าใด	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
4. ปัจจุบันท่านมีการออมในรูปแบบใด (ระบุหมายเลขตามความสำคัญ 3 อันดับแรก จากมากไปหาน้อย)						
5. สัดส่วนของเงินออมต่อเดือนของท่าน คิดเป็นประมาณกี่ % ของรายได้ (ทั้งนี้รวมถึงการออมภาคบังคับ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ)	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
6. วัตถุประสงค์หลักในการออมเงินของท่านคืออะไร	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ผลรวมคะแนน	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเพื่อวัดความเพียงพอของเงินออมสำหรับยามเกษียณ						
1. อายุปัจจุบันของท่าน (ปี)	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
2. อายุที่ท่านคาดว่าจะเกษียณอายุ (ปี)	+1	0	+1	2.0	0.67	ใช้ได้
3. ปัจจุบันท่านมีเงินออมจำนวน (บาท)	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
4. ปัจจุบันท่านมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจำนวน (บาท/ เดือน)	+1	+1	+1	3.0	1.0	ใช้ได้
รวมคะแนน				36.02	0.9005	ใช้ได้

$$\begin{aligned} \text{ค่า IOC} &= \frac{36.02}{40} \\ &= 0.90 \end{aligned}$$

สรุปว่า แบบสอบถามสามารถใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค

ตารางที่ 2 แสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) รายด้านของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม ที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา

ส่วนของคำถาม	ค่าอัลฟาแสดงความเชื่อมั่น
	กลุ่มทดลอง (N=30)
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	0.841
ด้านอัตราดอกเบี้ย	0.889
ด้านอัตราเงินเฟ้อ	0.849
รวม	0.935
ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการออม	
ด้านทัศนคติการออม	0.803
ด้านอัตราผลตอบแทน	0.826
ด้านทักษะทางการเงิน	0.925
ด้านการยอมรับความเสี่ยงในการลงทุน	0.878
ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล	0.786
รวม	0.948
รวมทุกปัจจัย	0.966

ภาคผนวก ง
การคำนวณตัวแปรตาม (อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย)

ตารางแสดงข้อมูลอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี พ.ศ.2553 – 2563 อ้างอิงข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อนำไปคำนวณตัวแปรตามในส่วนของ เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ (สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2566)

ปี	อัตราเงินเฟ้อ
2553	3.30
2554	3.80
2555	3.00
2556	2.20
2557	1.90
2558	- 0.90
2559	0.60
2560	0.62
2561	1.07
2562	0.71
2563	-0.84
เฉลี่ย	1.41

ภาคผนวก จ

เอกสารรับรองโครงการวิจัย โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารรับรองโครงการวิจัย
โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รหัสรับโครงการ:	2023 - St - Fms - 005 (Internal)
ชื่อโครงการ:	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินวัยเกษียณของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีศึกษาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา
รหัสหนังสือรับรอง:	PSU IRB 2023 - St - Fms - 005 (Internal)
ชื่อหัวหน้าโครงการ:	นางสาวญาณิกา ตระกูลกำจาย
หน่วยงานที่สังกัด:	หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
เอกสารที่รับรอง:	1. แบบเสนอโครงการเข้ารับการประเมินจริยธรรมในงานวิจัย 2. เครื่องมือวิจัย 3. ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
วันที่รับรอง:	9 มีนาคม 2566
วันที่หมดอายุ:	9 มีนาคม 2568

ขอรับรองว่าโครงการดังกล่าวข้างต้น ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับหลักการ
เบลมอนต์ (Belmont) จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และขอให้รายงานผลการวิจัยทุก 1 ปี ตามแบบฟอร์ม AP-007

(ลงนาม)..... นวสินธุ์ พุ่มดวง

(ศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร พุ่มดวง)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาวญาณิกา ตระกูลกำจาย
รหัสประจำตัวนักศึกษา 6410521017
วุฒิการศึกษา
วุฒิ ชื่อสถาบัน ปีที่สำเร็จการศึกษา
บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2561
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน
ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต3 ภาคใต้ จังหวัดยะลา กระทรวงมหาดไทย